

A Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola

Pedagógiai programja

KUNSZÁLLÁS

2022.

A Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola Pedagógiai programja

Tartalom

Iskolánk hitvallása.....	6
Bevezető.....	7
1. Az intézmény	7
1.1. Az iskola szakmai alapidokumentuma	7
1.2. Az iskola rövid bemutatása	8
1.3. A pedagógiai program törvényi háttere.....	9
1.4. A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala	10
Az iskola nevelési programja	11
2. Az iskolában folyó nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	11
2.1. Az iskolai nevelés és oktatás alapelvei, értékei	11
2.2. Az iskolai nevelés és oktatás céljai	12
2.3. Az iskolai nevelés és oktatás feladatai	16
2.3. A) Feladataink az oktatás különböző szintjein	17
2.3. B) Kulcskompetenciák fejlesztése	17
2.4. Az iskolai nevelés és oktatás eszközei és eljárásai	19
3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	25
4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	28
5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	29
5.1. Az iskolai közösségfejlesztés szinterei és céljai	29
5.2. Az iskola szereplőinek együttműködése a közösségfejlesztésben.....	30
5.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink.....	30
5.4. Konfliktuskezelés az iskolában	32
5.4.1. A PEDAGÓGUS SZEREPE A KONFLIKTUSBAN	33
5.4.2. AZ ISKOLAI KONFLIKTUSOK OKAI, MEGJELENÉSE, JELLEMZŐI	34
5.4.3. KONFLIKTUSKEZELÉSI STRATÉGIÁK – A KONFLIKTUSOK LEHETSÉGES KIMENETELE	35
5.4.4. AZ ISKOLÁBAN LÉTREJÖVŐ KONFLIKTUSOK RÉSZTVEVŐI ÉS KONFLIKTUSKEZELÉSI IRÁNYVONALAK	36
5.4.5. GYAKORLATI PROGRAM KONFLIKTUSOK MEGOLDÁSÁNAK FEJLESZTÉSÉRE AZ ISKOLÁBAN	38
6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	40
6.1. Tanító általános feladatköre	40
6.2. Tanár általános feladatköre	43
6.3. Osztályfőnök feladatköre	45

6.4. Napközis, vagy tanulószobai felügyeletet (egyéb foglalkozást) ellátó pedagógus feladatköre 47

7. Kiemelt figyelmet igénylő tanulók és a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók oktatásával – nevelésével kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....	50
7.1. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel rendelkező tanulók.....	52
7.2. Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű, integrált általános iskolai nevelése oktatása.....	54
7.2.1. AZ EGYÉB PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVARRAL (SÚLYOS TANULÁSI, FIGYELEM- VAGY MAGATARTÁSSZABÁLYOZÁSI ZAVARRAL) KÜZDŐ GYERMEK	56
7.2.2. A MOZGÁSSZERVI FOGYATÉKOSSÁGGAL RENDELKEZŐ TANULÓK (MOZGÁSKORLÁTOZOTT TANULÓK)	59
7.2.3. BESZÉDFOGYATÉKOS.....	61
7.2.4. ÉRZÉKSZERVI (HALLÁSI) FOGYATÉKOSSÁG – NAGYOTHALLÓ TANULÓK.....	62
7.2.5. ÉRZÉKSZERVI (LÁTÁSI) FOGYATÉKOSSÁG –GYENGÉNLTÓ TANULÓK	64
7.3. A megvalósítás keretei, eljárásai.....	66
7.3.1. ISKOLÁN BELÜLI KERETEK	66
7.3.2. A GYÓGYPEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	66
7.3.3. TEVÉKENYSÉGRENDSZEREK AZ EGYÉNI FEJLESZTÉS SORÁN.....	70
7.3.4. AZ SNI TANULÓK NEVELŐ –OKTATÓ MUNKÁJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ FELADATOK IDŐTERVE (GYÓGYPEDAGÓGUS SZÁMÁRA)	72
7.4. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	76
7.4.1. ISKOLÁNK AKKREDITÁLT KIVÁLÓ TEHETSÉGPONT (TP 151 001 614)	78
7.5. Szociális hátrányok leküzdését segítő program	81
7.6. Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók	83
8. A Gyermekek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok	84
9. Tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogainak gyakorlási rendje.....	87
10. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	88
10.1. A szülő, tanuló és pedagógus együttműködésének formái.....	88
10.2. Kapcsolattartás egyéb partnerekkel	90
10.3. Kapcsolat az iskola egészségügyi szolgálattal	91
10.4. Az Intézményi Tanács	92
11. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai	93
11.1. Vizsgák típusai.....	93
11.2. A vizsgáztatás rendje.....	94
11.3. Az egyes vizsgatárgyak részei, követelményei és értékelési rendje	97
12. Felvétel és átvétel helyi szabályai.....	99
12.1. Az általános iskola első évfolyamára vonatkozó felvétel elvei.....	100
12.2. Az iskolába való átvétel.....	101
12.3. A napközibe és a menzára való felvétel elvei.....	101

12.4. Továbbhaladás, magasabb évfolyamba lépés feltételei	101
12.5. Kilépés, tanulói jogviszony megszűnése, megszüntetése.....	103
Az intézmény helyi tanterve	104
13. A tanterv	104
13.1. A választott, NAT-2020-hoz kapcsolódó kerettanterv megnevezése	104
13.2. A választott kerettanterv feletti óraszám - helyi tantervünk teljes óraszám (NAT 2020-as) ...	106
13.3. Érvényben lévő kerettantervi óraszámok (NAT 2012-es)	107
13.4. A választott, érvényben lévő kerettanterv feletti óraszám - helyi tantervünk teljes óraszám (NAT 2012-es)	109
13.5. Kötelezően és szabadon választható tantárgyak és ezek órakerete iskolánkban.....	111
13.6. Tanulók napi terhelése	111
14. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	113
14.1 Kötelezően választható tanórák – Hit- és erkölcsstan/Etika oktatás	113
14.2. Szabadon választható tantárgyak.....	114
14.3. Művészeti alapkiskolai képzés	114
14.4. Pedagógusválasztás szabályai	114
15. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	115
15.1. Az iskolai tankönyvellátás megszervezése	115
15.2 A tankönyvek kiválasztása a pedagógus feladata	116
15.3. A tankönyvcsomag összeállítása.....	116
15.4. Az ingyenes tankönyvellátás	117
16. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	118
16.1. Tantervhez kapcsolódó feladataink	118
16.2. A NAT-ban megfogalmazott, kiemelt fejlesztési követelmények helyi megvalósulása a 2.1.2. pontot kiegészítve:.....	120
16.3. Differenciált tanítás – tanulás szervezése.....	123
17. Projektoktatás.....	124
18. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	125
18.1 Mérés, értékelési rendszerünk alapelvei	125
18.2. Mérés, értékelési rendszerünk szempontjai	126
18.3. Az értékelés fajtái	126
18.4. Értékelés pedagógiai szakaszokhoz rendelve	127
18.5. Az érdemjeggyel történő értékelés rendszeressége	135
18.6. A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei.....	135

18.7. Az érdemjegyek, osztályzatok dokumentálásának módozatai	136
18.8. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelési rendszere.....	136
19. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások számonkérések rendje	139
19.1. Beszámoltatás módjai	139
19.2. SNI tanulók számonkérésének formái, értékelés és minősítés szempontjai	141
19.3. Az értékelés elvei	143
19.4. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának, értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	145
A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ÉS FEGYELMEZÉSÉNEK FOKOZATAI:.....	145
20. Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	146
21. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	148
21.1. A hit- és erkölcstan órák szervezésének elvei	148
21.2. Egyéb foglalkozások szervezésének elvei:	148
22. Nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	152
23. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	152
24. Egészségnevelési- és környezeti nevelési elvek	153
25. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.....	153
26. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések.....	154
27. A pedagógiai program elfogadására és jóváhagyására vonatkozó záradékok .... Hiba! A könyvjelző nem létezik.	
28. Mellékletek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Iskolánk hitvallása

Iskolánk - az egykori községi iskola hagyományainak folytatója - a pedagógiai igényesség, a szakmai felkészültség, a hivatástudat szellemében neveli és oktatja tanulóit. Őrizzük hagyományainkat, különös figyelmet fordítva a környezeti nevelésre és a testnevelés-sport szerepére.

Iskolai pedagógiai munkánkat az erkölcsi értékek, a nemzeti tudat, a demokratikus célok, a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztése, a korszerű technikai-technológiai szemlélet alapján határozzuk meg. Hisszük, hogy tanítványainkat, a hazát tisztelő és szolgáló, a családot becsülő és szerető, a nemzetért tenni akaró polgárokká neveljük.

Társadalmi elvárások tekintetében az iskolát használók igényeinek kell megfelelnünk. Nevelő és oktató munkánkon keresztül olyan erőfeszítésekre készítjük tanulóinkat, amely megalapozhatja a további tanulmányi munkájukat.

Iskolánk gyermekbarát, ugyanakkor rendre törekvő, közösségi rendszert kínál, amelyben - reményeink szerint - minden gyerek a legmagasabb szinten bontakoztathatja ki képességeit, megtanulhatja a testileg, szellemileg, érzelmileg és erkölcsileg egészséges életvitelt.

Bevezető

1. Az intézmény

Az iskola hivatalos elnevezése: Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola

Az iskola székhelye. Kunszállás 6115, Kossuth u. 12.

Fenntartója: Kecskeméti Tankerületi Központ

1.1. Az iskola szakmai alapidokumentuma

A Kecskeméti Tankerületi Központ által 2022. szeptember 14. napján kiadott szakmai alapidokumentum Okirat hatályosság kezdete: 2022. szeptember 1.

Az intézmény székhelye szerinti megye: Bács-Kiskun megye

Fenntartó tankerületi központ megnevezése: Kecskeméti Tankerületi Központ

OM azonosító: 201320

Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola szakmai alapidokumentuma

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (3) bekezdése szerinti tartalommal, figyelemmel a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 123. § (1) bekezdésében leírtakra, az alábbi szakmai alapidokumentumot adom ki:

A köznevelési intézmény

1. Megnevezései

1.1. Hivatalos neve: Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola

2. Feladatellátási helyei

2.1. Székhely: 6115 Kunszállás, Kossuth utca 12.

3. Alapító és a fenntartó neve és székhelye

3.1. Alapító szerv neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma

3.2. Alapítói jogkör gyakorlója: emberi erőforrások minisztere

3.3. Alapító székhelye: 1054 Budapest, Akadémia utca 3.

3.4. Fenntartó neve: Kecskeméti Tankerületi Központ

3.5. Fenntartó székhelye: 6000 Kecskemét, Homokszem utca 3-5.

4. Típusa: általános iskola

5. OM azonosító: 201320

6. Köznevelési alapidadatai

6.1. 6115 Kunszállás, Kossuth utca 12.

6.1.1. általános iskolai nevelés-oktatás

6.1.1.1. nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 224 fő)

6.1.1.2. alsó tagozat, felső tagozat

6.1.1.3. 1 évfolyamtól 8 évfolyamig

6.1.1.4. a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos) nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 25 fő)

6.1.2. egyéb foglalkozások:

napközi

tanulószoza

6.1.3. iskolai könyvtár:

iskolai / kollégiumi könyvtár

6.1.4. mindennapos testnevelés biztosításának módja:

saját tornaterem, együttműködésben, megállapodás alapján

6.1.5. a testnevelésórák keretében megvalósított úszásoktatás módja:

együttműködésben, megállapodás alapján

7. A feladatellátást szolgáló vagyon és a felette való rendelkezés és használat joga

7.1. 6115 Kunszállás, Kossuth utca 12.

7.1.1. Helyrajzi száma: belterület 376

7.1.2. Hasznos alapterülete: 1264 nm

7.1.3. Intézmény jogköre: ingyenes használati jog

7.1.4. Fenntartó jogköre: vagyonkezelői jog

8. Vállalkozási tevékenységet nem folytathat.

1.2. Az iskola rövid bemutatása

A közoktatás térségünkben az egykori Majsajakabszállás-pusztán 1853-ban kezdődött el. Ekkor az iskola egyházi jellegű intézmény volt, Kiskunmajsza és a római katolikus egyház közösen tartották fenn. Az első egy tantermes épületet 1856-ban építették. Az elemi iskolai képzés ekkor két-három évfolyamon folyt.

1938-ban épült egy új, 2 tantermes épület tanítói lakással. A II. világháború után államosították, 1955-ben, 1958-ban, 1969-ben, 1984-ben és 1999-ben bővítették. Az iskolaépület teljes körű felújítására 2006-ban, további jelentősebb felújítási munkálatokra 2016-17 ben került sor. Jelenleg 8 tanteremmel, számítástechnika szaktanteremmel/nyelvi laborral, technika kisteremmel, fejlesztő pedagógiai csoportszobával, tornateremmel, s egy kisebb könyvtárral rendelkezünk. Az iskola bővítése reményeink szerint - a jövőben is folytatódik. Az iskola 2013. január 1-jét megelőzően többféle szervezeti formájú és elnevezésű, összevont – önkormányzati fenntartású - intézmény központja volt. E dátumtól számítva azonban újra állami fenntartásba átvett, önálló intézmény, megőrizve nevében első tanítójának – Tóth Pálnak - emlékét. 2013. január 1-től fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Kecskeméti Tankerületi felügyelettel), majd ennek átszervezését követően 2017. január 1-től a Kecskeméti Tankerületi Központ lett.

Iskolánk a délelőtti, tanórai foglalkoztatáson túl nagy hangsúlyt fektet tanulóinak mind szélesebb körű képzésére, nevelésére. A tanórán kívüli ismeretszerzési és szabadidős tevékenységre szakkörök, a művészeti alapkiskola, sakk-oktatás és az iskolai sportkör nyújt lehetőséget, de támogatjuk, segítjük

tanulóink egyéb szabadidős tevékenységeinek megvalósulását is (Petőfi Rendezvény-és Faluház gyermekprogramjai, könyvtári programok, települési programok, környező települések és iskolák programjai, megyei- vagy országos gyermekprogramok, versenyek, sportolási lehetőségek).

Intézményünkre a demokratikus, humánus, gyermekközpontú légkör jellemző, amely a tanulók, a nevelők, a szülők együttműködésére épül.

Nevelőtestületünk tagjai valamennyien megfelelő szakmai, pedagógiai képzettségekkel rendelkeznek, és nagy elhivatottsággal, tudásuk folyamatos gyarapításával dolgoznak.

Munkánk során igyekszünk a kor, - a magyar jogrendszer, az Európai Unió értékei és a fejlődő világ - követelményeinek megfelelő tartalmú, értékteremtő, és hagyományörző oktatást nyújtani, amely figyelembe veszi a gyermeki egyéniséget, az életkori sajátosságokból, képességekből eredő eltéréseket. Egyéni differenciálással és bánásmóddal, kooperatív módszertani technikákkal, korszerű oktatási módszerekkel és tartalommal törekszünk a képességekből, a szociális körülményekből, ill. a tanulási nehézségekből eredő hátrányok leküzdésére, törekszünk a tehetségek gondozására, a kulcskompetenciák fejlesztésével igyekszünk felkészíteni tanulóinkat az „életen át tartó tanulás” folyamatára.

1.3. A pedagógiai program törvényi háttere

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről;
- 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet - a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról;
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról;
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU)2016/679 sz. rendelete - általános adatvédelmi rendelet
- 1999. évi XLII. törvény a nemdohányzók védelméről;
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról - hatályba lép 2013. szept. 1-én 1. és 5. osztályban, felmenő rendszerben – továbbiakban NAT 2012;
- Kerettantervek; A 2012-es NAT-hoz illeszkedő kerettantervek. Kifutó rendszerben hatályos 2023. aug. 31-ig;
- 5/2020. (I. 31.) Korm. Rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról - hatályba lép 2020. szept. 1-én 1. és 5. osztályban, felmenő rendszerben – továbbiakban NAT 2020;
- Kerettantervek; NAT 2020-hoz kapcsolódó tartalmi szabályozók - hatályba lép 2020. szept. 1-én 1. és 5. osztályban, felmenő rendszerben;
- Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok;

- Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók neveléséhez-oktatásához

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok;

- Ajánlás a személyes találkozás nélküli oktatás-nevelés lehetséges módszereire és eszközeire
https://www.oktatas.hu/koznevelas/ajanlas_szemelyes_talalkozas_nelkuli_oktatas_neveles_modszereire;

- 26/1997. (IX. 3.) NM-rendelet iskola-egészségügyi ellátásról;
- 326/2013 (VIII.30) Korm. Rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről;
- Az adott tanévben aktuális tanév rendjéről szóló rendelet.

1.4. A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Sokszorosított formában elhelyezésre kerül a következő helyeken:

- 1 példány az igazgatói irodában
- 1 elektronikus példány az iskola honlapján
- 1 elektronikus példány megtekinthető a:
http://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso weboldalon

A pedagógiai program nyilvános dokumentum.

Az iskola nevelési programja

2. Az iskolában folyó nevelő - oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1. Az iskolai nevelés és oktatás alapelvei, értékei

Oktató-nevelő munkánk alapelve, hogy tanulóink olyan erkölcsileg, tartalmilag, pedagógiaileg értékálló képzést és nevelést kapjanak a nálunk töltött 8 év alatt, amely megfelel a kor és a társadalom (tanulók, szülők, egyház, fenntartó, tágabb társadalom) elvárásainak.

Azaz:

- A) Összhangban álljon hazánk *Alaptörvényével*, a jogállam rendjével, az élet és az emberi méltóság tiszteletének elvével, valamint az ezzel összefüggő lelkiismereti és vallásszabadsággal, továbbá a Föld, az ember, a természet és a kultúra védelmét szolgáló nemzetközi egyezményekkel. Összhangban álljon hazánk oktatáspolitikai szabályozásával.
- B) Ápolja magyar hagyományainkat, - s kapcsolatunkat a határon túli magyarsággal, továbbá neveljen a magyarországi nemzetiségek értékeinek megbecsülésére is. Ápolja szűkebb környezetünk hagyományait.
- C) Kiemelten kezeli az ország és tágabb környezete, a Kárpát-medence megismerését, ugyanakkor fontosnak tartja azokat a tartalmakat, amelyek Európához tartozásunkat erősítik, s melyek a fenntarthatóság iránti közös felelősségünket hordozzák.
- D) Korszerű természettudományos, társadalomtudományos és művészeti tartalmakat közvetítsen.
- E) Alakítsa ki a fenntartható fejlődés szemléletét, környezettudatos gondolkodásra neveljen.
- F) Módszereiben a hagyományos és a korszerű pedagógiai eszközök közül válassza mindig a legmegfelelőbbet.
- G) Segítse a tanulási, testi, érzékszervi, érzelmi, szociális hátrányokkal együtt élő gyermekeket, ugyanakkor támogassa tehetséges tanulók (összességében: kiemelt figyelmet igénylő tanulók) képességeinek kibontakozását.
- G) Valósítsa meg az együttműködést a szülőkkel, kiegészítve, segítve a gyermekek családi nevelését. Teremtse meg azokat a fórumokat, ahol a szülők és a pedagógusok közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.
- H) A kölcsönös megértés és tisztelet jegyében segítse a nemzedékek közötti párbeszédet.¹

---

¹ A, B, C, G, H pontok a NAT 2012 alapján.

I) A nevelő-oktató munka középpontjában a gyermek álljon. A tanulókkal való közös munkát a következetesség, a kölcsönös bizalom és tisztelet érvényesítése jellemezze. A tanulókkal szemben reális követelményeket támasszon, amely figyelembe veszi az egyéni képességek különbözőségét. Megadja és elvárja a kölcsönös megértést, odafigyelést és tiszteletet.

J) Az alapfokú oktatás valamennyi szakaszán törekedjen „az egész életen át tartó tanulás” megalapozására, valamint készítse fel tanulóinkat a továbbtanulásra. A sikeres váltsáshoz biztosítjuk:

- a megfelelő *anyanyelvi és matematikai* alapot;
- az idegen nyelven történő kommunikációt;
- az informatikai alapismeretek elsajátítását;
- a kulcskompetenciák kialakítását;
- az egyéni képességek kibontakoztatását.

Ezen értékek közvetítői a pedagógusok, szülők, hitoktatók, a fenntartó, akik személyes példájukkal, tapasztalataikkal, szakértelmükkel megfelelő hatáskörrel képesek befolyásolni az iskolára bízott fiatalok magatartását, viselkedését.

2.2. Az iskolai nevelés és oktatás céljai

Iskolánk az egykori községi iskola haladó hagyományaira építve, korszerű ismeretekkel felruházott, nyitott, őszinte személyiségű, környezetével harmonikus kapcsolatban élő, hazáját szerető ifjúság felnevelését tartja elsődleges céljának.

A) ² Célunk, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljünk az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlesszük a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék:

- a haza felelős polgárává válják;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- válják képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

B) Célunk, hogy tanulóinkat korszerű természettudományos és társadalomtudományos, művészeti és idegen nyelvi ismeretekkel ruházzuk fel. Ezáltal megismerhetik és megérthetik a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat. Értéknek és feladatuknak tartják a kultúra és az

---

²A) és B) pont a NAT 2012 I.1. A köznevelés feladata és értékei alapján.

élővilág változatosságának megőrzését. Képesé válnak az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre.

C) A kulcskompetenciák kialakítása, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, az egész életen át tartó tanulás lehetőségének megalapozása.

D) Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.

E) Nemzeti hagyományaink és a községi, ill. iskolai tradíciók őrzése.

F) Célunk a differenciálással történő fejlesztés, a tehetség kibontakozásának a segítése, és a hátránykompenzálás az iskolai élet minden területén. Az intézmény az esélyegyenlőség elve szerint saját keretein belül lehetőséget teremt a sajátos nevelési igényű tanulók, a szociális hátránnyal induló tanulók számára is.

G) Célunk, hogy tanulóink megismerjék az egészséges életmód legfontosabb szabályait, tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásával, a testi-lelki higiéné fontosságával. Célunk az erre törekvő igény kialakítása bennük, valamint, hogy maguk is képessé váljanak a saját és környezetük életében mindezt alkalmazni.

H) Célunk a környezettudatos szemlélet kialakítása.

I) NAT-ban megfogalmazott fejlesztési területek – nevelési célok³ közvetítése tanórai és tanórán kívüli tevékenységeink során. Ezek az alábbiak:

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű.

Készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tiszteltetés és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók

³ NAT 2012 I.1.1 Fejlesztési területek-nevelési célok alapján

munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképeség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszhető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.

A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást, amely: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy

a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az

értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát.

Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Az iskolai oktatás és nevelés céljai áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg.

2.3. Az iskolai nevelés és oktatás feladatai

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata a felsorolt értékek közvetítése, és nevelési- oktatási célok megvalósítása színvonalas, gyermekközpontú pedagógiai munka által. Feladatunk tanulóink helyes, erkölcsi- és társadalmi normáknak megfelelő szocializációjának irányítása, szellemi-érzelmi fogékonyságuk elmélyítése, harmonikus személyiségfejlesztése. Feladatunk diákjaink ismeretszerzésének megalapozása, majd kiszélesítése olyan módon, hogy biztosítsa eredményes továbbtanulásukat. Ehhez szükséges a tanuláshoz és a munkához kellő képességek, készségek, ismeretek, attitűdök – kulcskompetenciák - együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése. Feladatunk a nemzeti műveltség átadása, hazaszeretet kialakítása, de ugyanakkor egy egyetemes kultúra, és egy korszerű tudásanyag közvetítése.

Ezt szolgálja Pedagógiai Programunk és Helyi tantervünk, a tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó rendszeres és komplex értékelés, továbbá az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre, közösségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

2.3. A) Feladataink az oktatás különböző szintjein

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik, és a nyolcadik évfolyam végéig tart.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza két részre tagolódik, melyek a következők:

a) az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó, és

b) az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozat.³

„Az alsó tagozat első két évében a tartalmi szabályozás lehetővé teszi, ösztönzi az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését. Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán erőteljesebbé – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá – válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.”⁴

2.3. B) Kulcskompetenciák fejlesztése

Feladataink között kiemelt szerepet kap a kulcskompetenciák fejlesztése, melyet a NAT ⁵ erre vonatkozó előírásai és tartalmi szerinti végzünk.

Fontosnak tartjuk, hogy mindazok az eszközök, és eljárások, amelyeket alkalmazunk, megfeleljenek a gyerekek életkori sajátosságainak, érzelmi, értelmi, közösségi, gondolkodásbeli érettségüknek, biztosítsák a tanulók számára a tapasztalatszerzés örömeit.

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem

---

³ 2011. évi –CXC. törv. a nemzeti köznevelésről 3. A pedagógiai munka szakaszai 5.§ 1.b alapján

⁴ A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, 3.§ (3.) és (4.) alapján.

⁵ NAT 2012 II.1 A Kulcskompetenciák fejezet alapján

köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban. Ezek az alábbiak (NAT 2020 alapján):⁶

Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Valamennyi tantárgy és a szabadidős tevékenység idősávjának bevonásával változatos tevékenységformákat biztosítunk az olvasási, szövegértési és szövegalkotási képességek, a kommunikáció, a gondolatok kifejezésének fejlesztéséhez. Ennek részét képezik az értő olvasás fejlesztésének tanórai feladatai és az alkalmazást biztosító tanórán kívüli feladatok, tevékenységek.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai ismeretek felhasználását, a gondolkodási képességek fejlesztését megfelelő gyakorlatok alkalmazásával a tantárgyak széles körébe bevonjuk. A matematikai kompetencia fejlesztése felkészíti tanulóinkat a mindennapok problémáinak megoldására is.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetencia kialakulása azt jelenti, hogy tanulóink magabiztos, kritikus és etikus módon használják az információs technológia eszközeit a tanulás, a szabadidő és a kommunikáció területén. A digitális kompetenciák fejlesztését szolgálja, hogy az egyes tantárgyak házi dolgozataiban, gyűjtő munkákban, kutatásokban a tanulóknak alkalmazni kell ismereteiket. Ehhez a könyvtár számítógépei, az iskola géphálózatja használható, ahol rendelkezésükre áll az internet is.

A tanulás kompetenciái

A hatékony önálló tanulás azt jelenti, hogy diákjaink képesek kitartóan tanulni, saját tanulásukat megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt. Képesek az idővel és az információval való hatékony gazdálkodásra. Építenek előzetes tanulási és élettapasztalataikra, tudásukat felhasználják a tanulásban és a mindennapi életben. Ehhez megfelelő helyzeteket és feladatokat biztosítunk számukra.

Személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Ez a kompetencia a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltétele. A közösségi életben, a szabadidős és tanórai tevékenységekben, a diákönkormányzati életben megteremtjük a feltételeket olyan a magatartási formák fejlesztésére, amelynek révén hatékony és építő módon tud részt venni a tanuló a szűkebb és tágabb közösség életében, az iskolai közügyekben, és szükség esetén konfliktusokat is meg tud oldani.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Ez a kompetencia a tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és kockázatvállalást jelenti. Szükséges ehhez a környezet ismerete, a lehetőségek felismerése és megragadása, a tervekészítés és végrehajtás képessége. Tanulási projektekből, csoportmunkákban, az osztályközösség és az iskola programjaiban biztosítjuk e kompetencia fejlesztését.

---

⁶ NAT 2012 által meghatározott kulcskompetenciák: anyanyelvi kommunikáció, Idegen nyelvi kommunikáció, matematikai kompetencia, természettudományos és technikai kompetencia, Digitális kompetencia, Szociális és állampolgári kompetencia, Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, Esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség, A hatékony önálló tanulás;

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A tanulóknak lehetősége van a tanulás és ismeretszerzés folyamatában, a közösségi tér alakítása során, vagy iskolai rendezvényeken a gyakorlatban is kipróbálni elképzeléseiket, formába önteni élményeiket, érzéseiket. Megismerkednek a művészet különböző kifejezőeszközeivel, és hangot adhatnak véleményüknek.

2.4. Az iskolai nevelés és oktatás eszközei és eljárásai

A nevelési célok szoros összefüggésben vannak a pedagógiai eszközrendszerrel. “Eszközrendszeren azokat az eljárásokat, módszereket, eszközöket értjük, amelyek a nevelés feladatainak megvalósítására alkalmasak. A nevelési cél változása előbb, vagy utóbb módosítja az eszközrendszert is. A cél- és eszközrendszer között azonban kölcsönhatás van. Az eszközrendszer befolyással van a feladatoknak, így magának a céloknak a megvalósulására. Sok esetben az eszköz célkategória is (pl.: az alapműveltség).

Az eszközrendszer egyik alapvető részét képezi az alapműveltség, amely elsajátíttatása során a személyiség kifejlődik. Ugyanígy fontos eszköz a közösségivé nevelés vonatkozásában maga a közösség. Az iskolai munka szervezeti formái is meghatározóak a célok elérése vonatkozásában. Egyes szervezeti formák, munkaformák (csoportmunka vagy az egyéni foglalkoztatás) azonban megfelelő technikai felszereltséget, eszközellátottságot, pedagógiai felkészültséget is igényelnek.

Céljaink eléréséhez taneszközökre van szükségünk, azaz az oktatás céljának elérését segítő tárgyakra. A tanítás-tanulás folyamata a korszerű iskolában a humán tényezők és a tárgyi környezet egységében szerveződik. A differenciált taneszközrendszer elterjedése lehetővé teszi a tanulói aktivitás, az önálló ismeretszerzés és feldolgozás magasabb szintjének elérését. Ehhez arra van szükség, hogy mind a pedagógusok, mind a diákok kellő ismeretekre és jártasságokra tegyenek szert ezek alkalmazásával kapcsolatosan.

Az eszközök között bővebben kell szólni a módszerekről, eljárásokról, melyek szintén elválaszthatatlanok a nevelés céljától.

A módszer fogalmán a pedagógus illetve pedagógusközösség olyan tervszerű és szervezett eljárásait, tevékenységeit értjük, amellyel egy adott pedagógiai feladatot megold. A módszerek nem mesterkéltné eljárások, hanem a gyerekek tevékenységébe beillesztett pedagógusi tevékenységek. A

módszerek szorosan összefüggnek egymással, rendszert alkotnak, bonyolult kölcsönhatásban érvényesülnek. Nem beszélhetünk jó, eredményre vezető, hatékony, vagy rossz, eredménytelen, káros módszerről, eljárásról. Beszélhetünk azonban rosszul, vagy jól alkalmazott módszerről. Minden módszer, eljárás jó, ha helyesen, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazzuk.”⁷

Szinte minden nevelési szituációt más-más módszer, illetve módszerkombináció alkalmazásával oldunk meg. A módszer, eljárás hatékonyságának feltétele, hogy igazodjon:

- a tanulók
- életkori sajátosságaihoz (pl.: a kisgyereknél a szoktatás, míg a kamasznál a meggyőzés lehet célravezetőbb),

---

⁷ Gombocz Jánosné: A pedagógia alapkérdései

- az életkori fejlettség mellett az adott gyerek fejlettségi szintje is meghatározó,
- képességeihez;
- aktuális állapotához,
- az osztály
  - összetétele,
  - fejlettsége,
  - légköre,
- a nevelők
  - személyiségéhez,
  - pedagógiai kulturáltságához,
  - felkészültségéhez,
  - gyerekekkel való viszonyához,
  - vezetői stílusához;

- a mindenkori szituációhoz és annak tartalmához, másrészt mivel nincs teljesen egyforma két szituáció, két egyforma gyerek, két egyforma pedagógus a nevelési módszereket úgy kell megválasztani, hogy azok a leghatékonyabb alkalmazást tegyék lehetővé.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja. Ezt szem előtt tartva választhatunk az alábbi módszerek közül.

Kiemelten kezeljük az iskola értékelési rendszerét, a dicséretet, osztályzást, jutalmazást.

Napjaink pedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelőoktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk. Ennek alapján az alábbi csoportosítás végezhető el:

Eljárások, módszerek:

A) A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei

Céljuk a tudat formálása, a belső meggyőződés kialakítása. A normák, szabályok ismeretét és a velük való azonosulás érzelmeit az előadás, magyarázat, beszélgetés, vita, rendezvényeken való részvétel során szerzi a gyerek. Meggyőződésévé mindez akkor válik, ha a tudatosítást elegendő tényanyag segítette, saját tapasztalatai is alátámasztják ezeket, a pedagógus meggyőző erővel érvelt. A meggyőződés kialakulásában nagy szerepe van a példának, példaképeknek, eszményképnek. A példa folyamatos tapasztalatszerzési lehetőség egy emberi magatartásról, cselekedetről.

Konkrét módszerei:

a) az oktatás valamennyi módszere	h) bírálat
b) meggyőzés	i) önbírálat
c) minta	j) beszélgetés
d) példa	k) felvilágosítás
e) példakép	l) tudatosítás
f) példakövetés	m) előadás
g) eszménykép	n) vita
	o) beszámoló

B) A tevékenység megszervezésének módszerei

A tevékenységek megvalósításának színterei a tanórák és osztályfőnöki órák, a napközis-, szakköri és egyéb foglalkozások, valamint a tanórán kívüli szabadidős tevékenységek. Ezeken a tevékenység megszervezésének változatos, életkornak megfelelő formáit alkalmazzuk.

Módszereink a következők:

- a) követelés
- b) megbízás
- c) ellenőrzés
- d) értékelés
- e) játékos módszerek
- f) kooperatív tanulási technikák
- g) gyakorlás
- h) segítségadás
- i) ösztönzés

Kiemelt a gyakorlás szerepe a jártasságok, készségek, szokások rendszerének kialakításában. Ahhoz pedig, hogy pontosan megállapíthassuk kialakult-e a megfelelő szintű szokás, állandó ellenőrzésre van szükség. A monotonia elkerülése és a későbbi széleskörű alkalmazás érdekében sok és sokféle szituációban kell gyakoroltatnunk egy - egy követelményt. A szokások kialakíthatók rendszeres gyakorlás során vagy az életrend, napirend kialakításának segítségével. Ez utóbbival a tevékenységek egész sorát formálhatjuk és a gyermek későbbi öntevékenységét is megalapozzuk.

Az ellenőrzés, értékelés egymástól elválaszthatatlan. Az ellenőrzés kettős feladatot jelent. Egyrészt a pedagógus jelzést kap arról, hogy felelt meg a követelményeknek, milyen szinten teljesítette azokat. Másrészt visszajelzést kap saját munkájáról, mennyire volt hatékony, hol jelentkezik hiányosságok. Az értékelés során a gyerek szerez saját tevékenységéről információkat. Az értékelés alapja az ellenőrzés. Az ellenőrzést azonban nem mindig követi értékelés. Fontos, hogy az ellenőrzés, értékelés segítőkész, tárgyilagos, mindenre kiterjedő, következetes, igazságos legyen. A végső cél az önellenőrzés, önértékelés képességének kialakítása. Ehhez a gyerekeknek ismerni kell a követelményeket, az ellenőrzés technikáját és saját teljesítőképességét.

C) A magatartásra ható módszerek:

Az elismerés és büntetés egymást kiegészítő, feltételező módszer. Az elismeréskor sikerélményben, büntetéskor kudarcélményben van része a tanulónak. Mindkettőre szüksége van, hogy értékelni tudja az egyik ismeretében a másikat. Ha mindig elismerünk csak, elértéktelenedik az elismerés. Igaz ugyanakkor az ellentettje is, ha túl gyakran, apróságokért is büntetünk, a büntetés is elveszíti értelmét. Alapvető feltételeknek mind az elismerésnél, mind a büntetésnél meg kell felelni: legyen igazságos, helyénvaló, indokolt, arányos a tettel, vegye figyelembe az adott gyerek fejlettségi szintjét, egyéni sajátosságait, az osztály véleményét. Soha ne alázzuk meg a gyereket a büntetéssel. A megígért jutalmat vagy büntetést teljesíteni kell.⁸

---

^{8 8} Gombocz Jánosné: A pedagógia alapkérdései

a) ösztönző módszerek

- 1) ígéret
- 2) helyeslés
- 3) biztatás
- 4) elismerés
- 5) dicséret

a dicséret iskolában használatos módjai:

SZÓBELI dicséret nyilvános formái:

- osztályfőnöki órán, osztályközösség előtt,
- iskolai összejöveteleken (tanévzáró ünnepély, ballagás);

ÍRÁSBELI dicséret formái:

- osztályfőnöki dicséret (KRÉTA napló),
- igazgatói dicséret (KRÉTA napló),
- szaktanári dicséret (KRÉTA napló),
- napközis nevelői dicséret (KRÉTA napló),
- nevelőtestületi dicséret (KRÉTA napló),
- oklevél,
- kitüntetés,
- fenntartói, országos szintű elismerések;

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni a KRÉTA felületen keresztül.

- 6) osztályozás
- 7) jutalmazás

jutalmazzuk:

- hosszabb ideig tanúsított jó (példamutató) magatartást,
- szorgalmas, folyamatos, odaadó, közösségi munkát,
- ha iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi-, sport-, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- rendkívüli teljesítményeket (körzeti, megyei, országos helyezések)

a jutalmazás formái lehetnek:

- szóbeli dicséret
- írásbeli dicséret
- oklevél, kitüntetés
- jutalom (könyv, tárgyjutalom, vásárlási utalvány, számítástechnikai eszközök, kirándulás, táborozás, ösztöndíj)

b) kényszerítő módszerek

- 1) felszólítás
- 2) követelés
- 3) parancs
- 4) büntetés, fegyelmi eljárás
  - szóbeli figyelmeztetés,
  - osztályfőnöki figyelmeztetés, intés

- igazgatói figyelmeztetés, intés
- szaktanári figyelmeztetés
- napközis nevelői figyelmeztetés
- szigorú megrovás
- párhuzamos osztályba való áthelyezés
- áthelyezés másik iskolába (kivételes esetben!)
- kizárás az iskolából (csak a tankötelezettség korhatárán túl!)

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni a KRÉTA felületen keresztül.

c) gátlást kiváltó módszerek: ezek a módszerek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák, a negatív viselkedés kialakulását próbálják megakadályozni.

- 1) felügyelet
- 2) ellenőrzés
- 3) figyelmeztetés
- 4) intés
- 5) fenyegetés
- 6) tilalom
- 7) átterelés
- 8) elmarasztalás

Az alkalmazott eljárások, eszközök kiválasztásában törekszünk arra, hogy következetesek, igazságosak legyenek. Elsősorban a meggyőzés, gyakorlatban való elsajátítás módszereit alkalmazzuk. A tanulók belátásán alapul együttműködő készségük, mely a cél elérésének realitását erősíti.

A pedagógus kommunikációjának eszközei

A) Nyelvi (verbális) eszközök:

Az információközlés azon módja, amikor közléseinket a nyelv segítségével továbbítjuk

- a) beszéd
- b) beszélgetés: (a nevelés egyik nagyon fontos eszköze, amelyben mindkét fél aktívan részt vesz; tartalmát tekintve lehet: szabad beszélgetés vagy irányított beszélgetés, szervezettség alapján lehet: spontán vagy tervezett, formája alapján: egyéni vagy csoportos)
- c) interjú

B) Nem nyelvi (non verbális) eszközök:

Az információközlés azon módja, amikor közléseinket nyelven kívüli eszközökkel fejezzük ki. A nem nyelvi eszközök kísérhetik (beszélgetést kísérő gesztikulálás), nyomatékosíthatják (dicsérő szavakat kísérő mosoly) vagy helyettesíthetik (fenyegető mutatóujj - korholást) közléseinket:

- a) arckifejezés (mimika),
- b) szemmozgás,
- c) tekintet,
- d) testközelség,
- e) térközsabályozás,
- f) testhelyzet, testtartás,
- g) mozdulatok (gesztusok),
- h) kulturális jelzések.

3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az általános iskolai nevelés-oktatás legfontosabb területe a tanuló személyiségének megismerése, és annak folyamatos fejlesztése.

- Ennek célja a minden emberben benne rejlő fejlődési lehetőségek minél teljesebb megvalósulásának, a tanulói személyiség teljes- és harmonikus kibontakozásának segítése, az esélyegyenlőség biztosítása és a tanuló képességeinek, lehetőségeinek, érdeklődésének, szociális háttérének, iskolai és iskolán kívüli tevékenységének figyelembe vétele által.
- A tanulók testi, értelmi, erkölcsi, érzelmi, gyakorlati képességeinek fejlesztése.
- A közösségfejlesztő, önfejlesztő magatartás-és tevékenységrepertoár ösztönzése, ezzel párhuzamosan a destruktív megnyilvánulások leépítése; Szociális kompetenciák fejlesztése.
- A környezetből származó megterhelések, ártalmak csökkentésére irányuló preventív feladatok, programok megvalósítására való törekvés;
- Célja a konstruktív életvezetés képességének (**munkaszeretet, tanulás szeretete, segítőkészség, fegyelmezettség**) kialakítása, fejlesztése. Az eredményes életvezetéshez szükséges készségek, képességek kialakítása, fejlesztése;

A személyiségfejlesztés folyamatában meg kell valósulnia a következő értékek egyensúlyának:

- a biológiai lét értékei (az élet tisztelete, az egészség értéke)
- az „én” harmóniájára vonatkozó értékek (önismeret, önbizalom, önművelés, stb.),
- a társas kapcsolatokra vonatkozó értékek (tisztelet, szolidaritás, szeretet, tolerancia),
- a társadalmi eredményességre vonatkozó értékek (folyamatos tanulás, problémaérzékenység, kreativitás, szellemi igényesség),
- a humanizált társadalom - és világkép értékei (hazaszeretet, az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása, a hazai és egyetemes kultúra értékeinek megbecsülése, stb.).

Iskolánk pedagógiai programja a NAT-ban és a kerettantervben leírt és képviselt értékekre, valamint a helyi sajátosságokból adódó hagyományokra és szükségletekre épül.

(Ezt az értékrendszert szélesíti, árnyalja az egyház által biztosított hitoktatás, melyet bármely vallás esetében lelkiismereti és vallásszabadsági jogként tiszteletben tartunk.)

Képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez méretezett- kiválasztással, elrendezéssel.

A tananyag feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók:

- műveltségét,
- világszemléletük, világképük formálódását,
- társas kapcsolatát,
- eligazodásukat saját testükön, lelki világukban,
- tájékozódásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

A helyi tantervet is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont volt a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Éppen ezért nevelési programunk összeállításánál az alábbi feladatoknak adtunk prioritást:

Az iskola pedagógiai programja, nevelési, tanítási-tanulási folyamata adjon teret:

- a színes, sokoldalú - iskolai életnek,
  - tanulásnak,
  - játéknak,
  - munkának;
- fejlessze - a tanulók önismeretét,
  - együttműködési készségüket,
  - szociális érzékenységüket,
  - eddze akaratukat;
- járuljon hozzá - életmódjuk,
  - motívumaik,
  - szokásaik,
  - az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendők:

- a tanulói személyiség megismerése többféle módszerrel:
  - pedagógiai diagnosztika,
  - családi- és szociális háttér megismerése,
  - tehetségazonosítás,
  - tanulási stratégiák és módszerek megismerése,
  - tanulási problémák felismerése (nehézségek, zavarok, akadályozottság),
  - részképesség-zavarok kiszűrése,
  - társas kapcsolatok feltérképezése,
  - a személyiség komplex megismerése,
- az értelem kiművelése területén elvégzendő feladatok:
  - a megismerési vágy fejlesztése,
  - tapasztalati és értelmező tanulás elsajátíttatása;
  - szociális jártasságok pl.: konfliktusmegoldási képesség és az együttműködési képesség fejlesztése; (Bábosik István: Neveléstudomány 2004)
- érzelmi képességek területén megvalósítandó feladatok:
  - kiegyensúlyozottság, empátia, öntudat kialakítása és továbbfejlesztése
- a testi képességek területén elvégzendő feladatok:
  - tanórákon és azon kívül szervezett sportkörökön történő motoros képességek felmérése és egyénhez mérten történő továbbfejlesztése

- erkölcsi képességek területén elvégzendő feladatok:
  - felelősségtudat mélyítése, közösségi beilleszkedés segítése, önálló gondolkodás kialakítása
  - kötelességtudat, együttérzés, elfogadás, türelem kiépítése, megerősítése
- a segítő életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok:
  - a pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése,
  - a pedagógusok rendszeresen éljenek a segítő együttműködés változatos formáival;
- az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok:
  - a mintaszerűen egészséges életmód ismérveinek megismertetése a tanulókkal,
  - a tanulói önértékelés rendszeressé válása a nevelőmunka során is;
- a tanulók együttnevelésének tudatos megszervezése (különleges bánásmódot igénylő gyermekek) közös nyelv, közös ismeret alakítása. előítéletek kezelése.
- kapcsolattartás a családokkal, partnerintézményekkel, szociális intézményekkel, iskolapszichológussal stb. Bűnmegelőzési, áldozattá válási technikák
- A bűnmegelőzési, áldozattá válási, konfliktuskezelési technikák megtanítása, megerősítése;

Célunk:

A személyiségfejlesztésben 8. évfolyam végére tanulóink a következő személyiségjegyekkel rendelkezzenek:

- önállóság,
- alkalmazkodás,
- kreativitás,
- képesség az érzelmi harmóniára,
- türelem, céltudatosság,
- küzdőképesség,
- figyelem- és gondolkodásösszpontosítás,
- kulturált magatartás felnőttekkel és társakkal szemben,
- segítségnyújtás,
- humanizmus,
- tolerancia,
- nyitottság,
- konfliktusmegoldó képesség,
- erkölcsi ítélőképesség,
- felelős döntések meghozatala.

4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A teljes körű testi-lelki egészséggel kapcsolatos iskolai feladatainkat a Pedagógiai Program 1. számú Melléklete – iskolánk Egészségnevelési programja tartalmazza. Ebben határozzuk meg az alábbiakat:

- az egészségfejlesztő iskola ismérvei
- az egészségfejlesztés erőforrásai (anyagi, személyi erőforrások)
- egészséges táplálkozás
- higiénia az iskolában
- egészségfejlesztésünk céljai, módszerei
- egészségfejlesztési cselekvési terv
- rendszeres egészségügyi vizsgálatok megszervezése
- a mindennapos testnevelés programja
- könnyített- és gyógytestnevelés megszervezése
- tanulók fizikai állapotfelmérése
- iskolai tanulói balesetek megelőzése
- elsősegély-nyújtási ismeretek oktatása
- lelki egészség fejlesztése, iskolapszichológusi tevékenység
- egészségfejlesztés tanórai és tanórán kívüli keretei
- a megelőzés, mint az egészség megőrzésének és fejlesztésének lehetőségei.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátásának rendjét az intézményi Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

5.1. Az iskolai közösségfejlesztés szinterei és céljai

Az ember társas lény, közösségre van szüksége. Az iskolára - hiszen a gyerek ideje nagy részét ott tölti - óriási szerep hárul a gyermek szocializációja során: közösségi embert formálni az egyénből és egyben olyan közösséget formálni a csoportból, amely a közösség erejét helyes értékrend szerint, pozitív célok eléréséért, használja fel.

A közösségfejlesztést nem lehet beszűkíteni egy tanórára. Fontos a tanórán kívüli foglalkozásokon is törekedni a közösség formálására. Aki ezt a folyamatot irányítja, az a pedagógus. Nem szabad elfelejtenie, hogy megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, példaként áll a diákok előtt; s csak akkor tud sikeresen közösséget formálni, ha ő is közösségi ember. Ezért fontos, hogy a tantestület is közösséggé váljon.

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Az iskolánkban a közösségfejlesztés fő területei:

- tanórák
- szaktárgyi órák,
- osztályfőnöki órák,
- tanórán kívüli foglalkozások
  - napközi,
  - séta, kirándulás,
  - táborok
  - szakkörök, sportkörök
  - tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások
  - diákönkormányzati munka,
  - szabadidős tevékenységek
  - versenyek
  - projekthét
  - iskolai ünnepségek, nemzeti ünnepek.

Mindegyik terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások az egyes területek feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- a másság elfogadásához,
- az együtt érző magatartás kialakulásához,
- harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

A táborok abban különböznek a többi tanórán kívüli foglalkozástól, hogy elsősorban a nyári szünetben valósulnak meg. Az élménytáborokat, tematikus táborokat a 3-8. évfolyamosok részére szervezzük pl. Erzsébet Élménytáborok. Céljuk, hogy minél rövidebb idő alatt minél több élménnyel

gazdagodjanak a gyerekek. A sport és az egészséges életmód, a környezettudatosság, hagyományörzés és a kézművesség, az önismeret és a közösségépítés témájához kapcsolódó színes programokat kínálunk. Napközis táborunkat a község, az iskola területén szervezzük pl. Napközis-Erzsébet táborok formájában. A nyári szünetben az iskolai közösségek fejlesztését szolgálja az EFOP-3.3.5-17 számú projekt, a “Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program”, a tematikus nem formális és informális programok (kísérleti) pilotrendszerben történő megvalósítása, az 1-7. évfolyamos tanulók bevonásával. Célja:

- a tanulás hatékonyságának és eredményességének növelése, a tanulók NAT-ban foglalt kulcskompetenciáinak, különösképpen a szociális kompetenciáinak fejlesztését célzó, kísérleti jellegű tematikus programok megvalósítása és eredményességének mérése által;
- az informális és non-formális tanulási lehetőségekhez való hozzáférés javítása;
- újszerű, a kompetenciafejlesztést támogató tanulásszervezési eljárások bevezetése;
- a támogató-segítő, kooperatív pedagógiai kultúra és tevékenység megerősítése;
- heterogén tanulói közösségek kialakítását segítő programok megvalósítása, az inkluzív nevelés;
- tanulói közösség építés.

5.2. Az iskola szereplőinek együttműködése a közösségfejlesztésben

A közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hiszen az intézmény valamennyi dolgozója példaként áll a diákok előtt

- megjelenésével,
- viselkedésével,
- beszédstílusával,
- társas kapcsolatával.

Iskolánkban a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat a nevelőtestület határozta meg és egyes pontjait kötelező feladatként írta elő az alkalmazotti közösség számára.

A közösség életét szabályozó dokumentum a Házirend, amelynek hatálya kiterjed az iskolában tartózkodó valamennyi személyre, illetve az iskolán kívüli helyszínekre is, amennyiben ott a közösség tagja iskolai minőségben tartózkodik.

5.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

Törekedjünk arra, hogy minden tanuló:

- Ismerje meg a társas együttélés azon alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.
- A közösségben találja meg az igazi helyét, baráti körét. Tanuljon meg alkalmazkodni.
- Órizzze, ápolja szűkebb- és tágabb közössége hagyományait, értékeit.

- Tudjon és merjen a konfliktusokról beszélni - a felnőttekkel is -, tapasztalja meg, hogy ezek természetesek, s hogy van rájuk megoldás. Tanítsuk meg a konfliktusok kezelésére, megoldására.
- A környezete legyen elfogadó, a merjen a gyermek szükség esetén segítséget is kérni.
- Tanítsuk meg, hogy társát tisztelje, szeresse, tartsa tiszteletben személyiségi jogait. Tanítsuk meg arra, hogy felismerje: a közösségben szeretve van.
- Tapasztalja meg, és tudatosítsa, hogy a közösségnek milyen nélkülözhetetlen szerepe van a személyisége formálódásában.
- Szerezzen személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén;
- Alakuljon ki a beteg, sérült, és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartása.
- Ismerje meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, alakuljon ki nemzettudata; Ismerje meg szoros kötődésünket a határon túli magyarsággal. Sajátítsa el és gyakorolja azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, az iskola, a szülőföld, a haza és népcsoportjai megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.
- Legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, becsülje meg ezeket; Ne előítéletek vezéreljék a mássággal való találkozás során. Becsülje nemzetiségeink kultúráját. Legyen nyitott az Európai Unió népeinek kultúrája iránt.
- Váljon érzékenyvé, környezete állapota iránt, kapcsolódjon be közvetlen környezete értékeinek megőrzésébe, gyarapításába; Óvja szűkebb- és tágabb környezetét.
- Életmódjában a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá.
- Legyen képes az új audiovizuális környezetet megérteni és azt használni; Tanulja meg az interneten, médiában hozzáférhető információkat, tartalmakat helyesen használni.
- Tanulja meg az online közösségi fórumok megfelelő használatát, annak pozitív előnyeit kiaknázva olyan társas kapcsolatok kiépítésére legyen képes, amely működik a gyakorlati életben is. A túlzott, mentálisan megterhelő online jelenlétet legyen képes szűkíteni.
- Ismerje meg a környezet leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait.
- Legyenek ismeretei a betegségek, balesetek, sérülések elkerüléséről, az egészsége megőrzéséről. Személyi, tárgyi környezete segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek egészségi állapotát javítják.
- Kapjon hatékony támogatást a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzéséhez.
- Tanuljon meg tanulni; tudja, hogy életpályája során többször pályamódosításra kényszerülhet.
- Tudjon társaival és a felnőttekkel is adott témáról, anyanyelvén szabatosan kommunikálni.

- Az önálló, felnőtt életében képes legyen majd életmódjára vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.
- Legyen képes önellenőrzésre, egymás segítésére és segítő szándékú ellenőrzésére.
- Tevékenysége erősítse a közösséghez való kötődést.

Mindezen feladatok megvalósulásában különösen nagy szerep hárul az osztályfőnökökre, akik az iskolai szabályok betartatása mellett tanulóikból közösséget formálnak. Szaktárgyi óráikon, osztályfőnöki órákon, közös programokon, kirándulásokon, színházlátogatások során, papír- és vasgyűjtési programokon, pályaválasztási programokon, ünnepek megszervezésével és lebonyolításával, stb. egyéb programok- és tevékenységek által megismerik, fejlesztik, nevelik a gondjaikra bízott tanulókat, ill. képviselik osztályukat a nevelőtestület felé. Az osztályfőnökök szorosabb kapcsolatot tartanak a szülőkkel, partnerintézményekkel a tanulók és a közösség legteljesebb, legharmonikusabb fejlődése érdekében.

Új tanuló érkezése az osztályba:

Ha új tanuló érkezik az osztályba, külön figyelmet kell fordítani a következőkre:

1. A tanuló megfigyelése, megismerése.
2. A tanuló személyiségének megismerése:
  - Egyéni beszélgetések,
  - A tanuló magatartásának megfigyelése osztályközösségben, beilleszkedésének segítése.
3. A tanuló tudásszintjének megállapítása:

A szóbeli és írásbeli beszámolókat adnak képet a tanuló ismeretéről, esetleges hiányosságairól. Megállapítjuk, melyek azok az alapok, amelyekre építhetünk. A kapott eredmény után tudjuk meghatározni, hogy milyen felzárkóztatást nyújtunk a tanulónak sikeres továbbtanulása érdekében.

5.4. Konfliktuskezelés az iskolában⁹

A konfliktus összeütközést jelent. Ellentétes, vagy egymást kölcsönösen kizáró érzelmek, vágyak vagy késztetések egyidejű jelenléte jellemzi.

A társas együttlét során az emberi kapcsolatokban könnyen keletkeznek konfliktusok, akár akarjuk, akár nem. A köznevelési intézményekben ezeknek különös jelentősége van, a sokszínű emberi kapcsolatok miatt (diákok, szülők, pedagógusok és alkalmazottak, külső partnerek). Ezek egy része elkerülhetetlen (pl. serdülőkori függetlenedési törekvések), más része elkerülhető (pl.: hierarchiából, diszkriminációból eredő feszültség).

---

⁹ Felhasznált irodalom:

Szekszárdi Júlia: Konfliktus és pedagógia;

Thomas Gordon: T.E.T.

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolájának Pedagógiai Programja

Dr. Benedek András: Közoktatás rendszer és szervezettan, B. rész

A konfliktusok a krízishez hasonlóan a döntés, a választás problémáját jelentik, frusztrációt okoznak. Általában akkor keletkeznek két vagy több személy között, ha:

- viselkedésük akadályozza egyik, vagy másik igényeinek térnyerését (pl.: játék, órai magatartás stb.)
- amikor az értékrendjük különböző (pl.: személyes kapcsolatok, önértékelés, testi erőszak, család-szülő elvárásai stb.)

Míg a meg nem oldott konfliktusok, a destruktív konfliktusok a negatív érzéseket erősítik, elbizonytalanítanak, feszültté teszik a társas légkört, addig a sikeresen kezelt és konstruktív konfliktusok pozitív erőket is tartalmaznak, így lehetőséget nyújthatnak a fejlődésre és tanulásra is. A konfliktuskezelési képességek elsajátítása képessé tesz szociális helyzetek elemzésére, önismeret fejlesztésére, választásra viselkedési lehetőségek közül felelősség vállalásra cselekedeteinkért. A konstruktív konfliktusok magasabb szintre emelik az emberi kapcsolatokat, növelik a csoportok kohézióját. Az iskolai konfliktusok nevelési és önnevelési helyzeteket teremtenek.

Az iskolai osztály tanórai tevékenységében, ill. szabadidős foglalkozások keretében megvalósuló képességfejlesztő, önismereti érzékenységet, szociális készségeket fejlesztő programok nemcsak a program fókuszában lévő képességet fejlesztik, hanem az osztálytársak közötti kapcsolatok gazdagításával az összetartozás erősítésével, egyben a személyiség egészének érését, integrálódását segítik.

Minden életkornak megvan a maga legfontosabb kapcsolata, s ezek zavara hosszútávon akadályt jelenthet a fejlődés menetében. Az egészséges kapcsolatrendszer ugyanakkor fontos motiváló hatású lehet. A szülő-gyermek-tanár kapcsolat jelentőségét hangsúlyozva igyekszünk minél több olyan lehetőséget teremteni, mely biztosítja gyermek - szülő - tanár együttlétét. (pl. családlátogatás, szülői értekezlet, fogadó órák, ünnepek, családi napok, kirándulások). Mindezek a rendezvények segítenek a szülői és a pedagógus által felállított gyermeknevelési elvárásokat, célokat, feladatokat, módszereket egymáshoz közelíteni.

A konfliktusok sajátos pedagógiai funkciói általában a következők:

- kibeszélési alkalmat kaphatnak lappangó problémák, idült ellentétek (kommunikációs funkció)
- felhívják a pedagógus figyelmét rejtett feszültségekre, prognosztizálható problémákra, melyekre külön nem derülne fény, s melyek így megelőzhetővé, kezelhetővé válnak (jelző funkció)
- ráirányítják a figyelmet hibás intézkedésekre (önellenőrző funkció)
- a saját élményű konfliktusok módot adnak szociális tanulásra, szociális képességek fejlesztésére (képességfejlesztő funkció)
- konfliktuskezelési stratégiák elsajátítása (metodikai funkció)

5.4.1.A PEDAGÓGUS SZEREPE A KONFLIKTUSBAN

Mivel az iskola nevelési és szocializációs tevékenységet is folytat, a pedagógus konfliktuskezelési mintát is mutat. A pedagógus feladatai és felelőssége a különféle hatásra létrejött konfliktusok esetében eltér egymástól.

- A tanárnak, tanítónak a személyisége a legfőbb munkaeszköze. E munkaeszköz „rendeltetésszerű használata” pedig megfelelő szintű önismeretet és jó mentálhigiénés állapotot igényel. Mindennek alapvető feltétele a belső (intrapersonális) konfliktusok

kezelésének képessége. (pl. sok feszültséggel járó döntési helyzetek, tanári- és szülői szerep ütközése stb.)

- Interperszonális konfliktusok kialakulhatnak a pedagógus és kollégája, szülők, és diákok között. Adott esetben a pedagógus lehet ezeknek kiváltója, másik fél által létrehozott helyzetre aktívan reagáló, illetve a helyzetet passzívan elszenvedő. E helyzetek veszteségmentes, kompromisszumkereső megoldása feltételezi a konfliktuspartnerek közötti együttműködést.
- A pedagógiai folyamaton belül léteznek olyan konfliktusok, amelyeknek a pedagógus nem résztvevője, azok a diákok, diákcsoportok között zajlanak le. A konfliktus ez esetben gyakran csupán mint az adott tanuló, illetőleg a tanulócsoport megismerését gazdagító elem fontos a pedagógus számára. Vannak helyzetek, amelyekbe nem kell, sőt nem szabad beavatkozni. Ugyanakkor lehetnek olyan konfliktusok is, amelyekben sor kell kerülnön beavatkozásra, mert az adott pedagógus úgy látja, hogy a gyerekek e nélkül nem boldogulnak, és tart a konfliktus fokozódásától, vagy pedig azért, mert maguk az érintettek kérik fel „jószoigálati” szerepre. A beavatkozás ilyenkor történhet hatalmi szóval, a pedagógus vállalhatja a tanácsadó, a bíró, a pártatlan közvetítő (mediátor) szerepét.

Az iskolában leggyakrabban a tanítványok között alakul ki konfliktus és a tanárra hárul az erőszakmentes konfliktuskezelő technikák felsorakoztatása, a legmegfelelőbb kiválasztása, illetve a résztvevők rávezetése a megfelelő módszerek megtalálására a problémamegoldás érdekében.

Az intézménynek és a vele kapcsolatban levő minden embernek érdeke, hogy a pedagógus meg tudja előzni, illetve veszteségmentesen meg tudja oldani a konfliktusokat. Konfliktusmentes környezetben több figyelem jut a hatékony nevelő-oktató munkára is.

A sikeres konfliktusmegoldás előfeltétele:

- A konfliktusok létének tudomásulvétele.
- A konfliktusok felismerésének képessége.
- A konfliktusok okainak feltárása.
- Törekvés a veszteségmentes megoldásra.

5.4.2. AZ ISKOLAI KONFLIKTUSOK OKAI, MEGJELENÉSE, JELLEMZŐI

Az iskolai konfliktusok okai igen különbözőek lehetnek, attól függően is, kik között alakulnak ki. (tanár, diák, szülő)

Néhány, a tárgyalási szempontjaink szerint leggyakoribb konfliktus oka lehet:

- a tanulóközösség összetétele, szerkezete, kialakult hierarchiája (a tanulók kapcsolatai egymás iránti rokonszenv és ellenszenv)
- kommunikációs és viselkedési normák közötti különbségek (társadalmi és szociális helyzet és közérzet, érték és normarendszer)
- a tanulók korával járó személyiségváltozások, érettség eltérő fokai (nyíltság és zárkózottság bizalom és bizalmatlanság)
- tanulók közötti versengés
- félreértések, kommunikációs zavar, „pletyka”
- a pedagógus felkészültsége, stílusa

Ha elfogadjuk azt, hogy minden egyén egyedi, belátjuk, hogy nagy egyéni különbségek vannak a gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezésében. Belátható az is, hogy az egyedi problémák egyedi megközelítést, elemzést, megoldási lehetőség feltárását, kezelést kívánnak.

A konfliktusok alapeleme a harag és az agresszió. A konfliktus-megoldási folyamatban a harag feldolgozása a megértéshez, megbocsátáshoz vezet.

A „befelé forduló harag” szorongást, félelmet idéz elő, amit gyakran hasfájás, fejfájás kísér, s a gyereknél viselkedési zavarok figyelhetők meg.

A „kifelé forduló harag” düh kíséretű agresszióban nyilvánul meg.

Pedagógiai tevékenységünk sikerességét meghatározza, hogy a düh mely fokozatában (bosszúság, ingerültség, harag, dühöngés, tombolás) lépünk a konfliktusmegoldás folyamatába. Míg az első három fokozat szavakkal kifejezhető, közbeavatkozáskor megoldás lehet a kompromisszumkötés, addig a két utolsó két fokozatban a megbeszélés nem vezet eredményre.

A konfliktusok szakaszai a nevelés folyamatjellege szerint lehetnek nyíltak, ill. rejtettek.

Jelentőségük szerint a konfliktusok lehetnek:

- látszatkonfliktusok (felszínen mozgó csatározások)
- peremkonfliktusok (gyenge hatásfokúak)
- központi konfliktusok (hosszú ideig tartanak és döntő szembenállást váltanak ki)
- extrémkonfliktusok (megoldásához pszichológus szükséges)

5.4.3. KONFLIKTUSKEZELÉSI STRATÉGIÁK – A KONFLIKTUSOK LEHETSÉGES KIMENETELE

- **Győztes/vesztes stratégia:** A felek a konfliktust harcként értelmezik, győzelemre, a másik legyőzésére törekednek, megegyezés nincs. Gyors cselekvést igénylő helyzetekben gyakran szükségszerű alkalmazni.
- **Alkalmazkodó stratégia:** Lemondás az érdekek, vágyak érvényesítéséről: félelemből, kényszerből avagy hosszabb távú érdekek miatt, megfontolt döntés alapján a konfliktus első jeleit észlelve.
- **Elkerülő stratégia:** Az egyén nem mond le a fentiekről, hanem magát a konfliktushelyzetet igyekszik kikerülni
- **Kompromisszumkereső stratégia:** Közösen elfogadható megoldás keresése a cél, amely mindkét fél számára kielégítő (noha gyakran mindkettejük számára rosszabb, mint amit eredetileg szerettek volna). Egyenrangú felek között gyakori; az erőviszonyok változásával az erősebb fél a másik legyőzésére törekszik.
- **Problémamegoldó (győztes/győztes) – stratégia:** A résztvevők a probléma olyan megoldására törekednek, amelyben mindkét fél érdekei, szükségletei, meggyőződései érvényesülnek. Kölcsönösen elfogadják a másik fél önérvényesítését, vállalják az önalávetést,

készek együttműködni, empatikusan viselkedni a legjobb megoldási alternatívák megtalálása érdekében. A közösen elfogadott megoldás mellett mindkét fél elkötelezett.

- **Szemtől szembe módszer:** amelynek lényege, hogy a megfelelő viselkedésre való motiválás nem a pedagógus jutalmazó és büntető magatartása, hanem a közösség szabályozó szerepe által valósul meg. A pedagógus nem büntet, hanem felmutatja a konfliktust, és részt vesz annak konstruktív, jövőorientált rendezésében. A konfliktus kezelésének célja tehát nem a bűnös felelősségre vonása (és ilyen módon a “múlt rendezése”), hanem olyan megoldás, szabály, kompenzáció kidolgozása, amely a jövőben biztosít garanciát a konfliktusok elkerülésére.¹⁰

5.4.4. AZ ISKOLÁBAN LÉTREJÖVŐ KONFLIKTUSOK RÉSZTVEVŐI ÉS KONFLIKTUSKEZELÉSI IRÁNYVONALAK

Iskolai konfliktusok résztvevői	Konfliktuskezelő megoldási és cselekvési irányvonalak
Tanár - tanár	<p>Konfliktusmegoldó képességeket fejlesztő program szervezése nevelőink részére.</p> <p>Munkaértekezletek és beszélgetések, tapasztalatcserék esetenként külső szakemberek bekapcsolásával.</p> <p>Eszközök, módszerek, eljárások megteremtése és megismerése az önismeret és önértékelés fejlesztésére az ehhez szükséges feltételek, módszerek bővítése.</p> <p>Az érzelmek tudatos kontrolljának eszközei.</p> <p>Az érzelmek kifejezése, mások érzelmeinek felismerése és megértése.</p> <p>Konfliktusok mediátor (pl. intézményvezető) közvetítésével történő feloldása.</p> <p>A tanulás és viselkedésváltozás törvényszerűségeinek ismerete, a változás segítésének eszközei.</p>
Tanár - szülő	<p>Fogadóórák, szülői értekezletek, kerekasztal-beszélgetések, családlátogatás.</p> <p>Közös válasz keresése a gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekre. (A család szerepének változása az életkorral, önállóság, kortárs csoportok szerepének jelentősége. Az iskola elvárásai.)</p>

¹⁰ Brokés-Hadházi Livia – Földes Petra: A Szemtől-szembe konfliktuskezelő módszer az iskolai gyakorlatban.

	<p>Konfliktuskezelő gondolkodási és cselekvési irányvonalak tekintetében közös nevező keresése.</p> <p>Külső szakember (pszichológus, családsegítő szolgáltatások) bevonása.</p>
<p>Szülő - gyermek</p>	<p>Közös programok szervezése az iskolában (ünnepek, gyermeknap, anyák napja) és szabadidős programok során.</p> <p>Szülő-gyermek kapcsolat („feltétlen szeretete”, család szerepviszonyai, kommunikációs stílusa, kapcsolati hálója, szükségletek és kielégítettségük szintje és hasonló kérdések közös áttekintése).</p> <p>Mediátor szerep: szülő-gyermek – pedagógus beszélgetések.</p> <p>Családlátogatás.</p>
<p>Gyermek - gyermek</p>	<p>A oktatási és nevelési programokban folyamatosan; osztályfőnöki órák, szaktárgyi órák, szabadidős programok, sportrendezvények, egyéni – és csoportos beszélgetések.</p> <p>Megfelelő tanulási környezet kialakítása.</p> <p>Külső szakember (iskolapszichológus, iskolarendőr) bevonása.</p> <p>A tanuló ismerje meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A konfliktus fogalma. A legfontosabb viselkedés-meghatározó tényezők a konfliktusok kezelésének tekintetében. • A személyiség önismerésének foka, a légkör, amelyben a konfliktus létrejött (versengő vagy kooperatív, toleráns vagy megítélő). • A szituáció vizsgálata, ahol megjelenik: milyen okok idézik elő? • Alkalmazható konfliktusmegoldó stratégiákat: <ul style="list-style-type: none"> - alkalmazkodó konfliktusmegoldás (tanuljon saját hibás döntéséből)

	<ul style="list-style-type: none"> - kompromisszumkereső konfliktusmegoldás(egyenrangú kapcsolatokban kialakult konfliktusok megoldása) - problémamegoldó, győztes-győztes stratégia (mindkét fél érdekei, szándékai, igényei, elképzelései figyelmet kapnak. Az együttműködés, tolerancia, empátia szerepe, fontossága.
Gyermek - tanár	<p>Ua. mint a megelőző pontban</p> <p>Mivel e helyzetben a gyermek alárendelt szerepben áll az iskolai hierarchiában a tanár szerepéhez képest, különösen fontos lehet a tekintélyelvű megközelítés helyett/mellett/ a konstruktív megoldás keresése.</p> <p>Erre az együttműködés biztosítja a legnagyobb lehetőséget.</p> <p>Tanulómegismerési technikák fejlesztése.</p> <p>A diákönkormányzat szerepe és lehetőségei a különböző konfliktusok kezelésében.</p> <p>Nevelőtestület, kollégák segítő szerepe.</p>

5.4.5. GYAKORLATI PROGRAM KONFLIKTUSOK MEGOLDÁSÁNAK FEJLESZTÉSÉRE AZ ISKOLÁBAN

A konfliktusok egy része, vagy a konfliktusok elmélyülése megelőzhető hatékony, többcsatornás tanuló-megismerési technikák alkalmazásával (pl. szociometria, egyéni beszélgetések, a tanuló magatartásának és társas kapcsolatainak megfigyelése, a tanuló fizikai állapotának, érzelmeinek megfigyelése, szülőkkel való beszélgetés.)

Törekednünk kell az elkerülhető konfliktusok megelőzésére, amit segíthet a megfelelő tantermi környezet, ültetés, érzékenyítő közös feladatok végzése.

Ha a konfliktus nem elkerülhető, törekednünk kell elmélyülésük megakadályozására, valamint a veszteségmentes, és erőszakmentes megoldására. lehetőleg ne csak röbid, hanem hosszú távon.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy minden évfolyamban, de különösen az alsó tagozatos gyerekek nevelésénél a „szív pedagógiájá”-nak kiemelt szerepe van. Egészségesebbek, erősebbek, kiegyensúlyozottabbak az ilyen miliőben nevelkedett gyerekek. A 9-11 éves gyermekek érzelmvilágát erősen igénybe veszik a társaikkal kialakuló konfliktusok, igazságérzetük igen erős. Kezeljük őket egyenrangú partnerként, velük együtt alkossuk meg közös szabályainkat! A konfliktusok megoldásának egyik leghatékonyabb eszköze a megfelelő kommunikáció!

A 12-14 éves gyerekek szívesen gondolkodnak el saját életükből vett történetek tanulságain, különösen, ha érzik, hogy tanáruk aktívan figyel, valóban érdeklí véleményük, mondanivalójuk. A pedagógus számára kézenfekvők azok a nevelési helyzetek, melyek elsősorban történelem és irodalom oktatása során felmerülő konfliktushelyzetekből adódnak. (pl.: Pál utcai fiúk, Légy jó mindhalálig, Caesar és Brutus története) Ezeket és egyéb fiktív (például olvasmányokból, színházi élményekből származó) szituációkat tudatosítva, elemezve, tanulságaikat mérlegelve mód van a konfliktusokkal kapcsolatos szemléletformálásra, és a konfliktusmegoldó technikák gyakorlására. (pl. Az események mérlegelése a szereplők szemszögéből).

Az aktuális társadalmi és globális konfliktusokkal történő foglalkozás segíti a gyerekek eligazodását az egyre ellentmondásosabb jelenben.

A 8. osztályhoz közeledve a tudás, az ismeretátadás pedagógiájának szerepe megnő. Célunk a tanulók nyílt, demokratikus kommunikációs- és vitakultúrájának fejlesztése, s így alkalmassá téve őket arra, hogy felismerjék, és kezelni tudják a konfliktushelyzeteket.

Igen nagy feladat hárul az osztályfőnökökre, napközis nevelőkre, akik osztályfőnöki óra, szabadidős foglalkozás keretében jelentős egyéniség- és közösségformáló gyakorlatot végeztethetnek tanítványaikkal. Ugyanakkor számos olyan osztályközösség keretében szervezhető programot adhatnak tanítványaiknak, ami megakadályozhatja a gyerekek elmagányosodását spontán kapcsolódások, barátságok kialakításával. (Pl. iskolán belül közös játékdélutánok, szereplések, farsangi multság, osztályterem díszítése. Iskolán kívüli foglalkozások: kiállítás látogatás, népművésszel való munkálkodás, mozi-, színházlátogatás, közös sportolás, szülők munkahelyének meglátogatása.)

A hosszú ideig tartó, központi, vagy extrém konfliktusok megoldásához a gyermekekkel történő beszélgetésen túl szükséges a szülő, szükség esetén szakember (pszichológus) bevonása is egyéni, vagy akár osztályközösség szintű problémakezelés esetén.

Javasolt konfliktuskezelési technikák:

Thomas Gordon módszere a vereségmentes konfliktusmegoldásra (aktív hallgatás, én-üzenetek, ill. a 6-lépéses problémamegoldó folyamat).

6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

6.1. Tanító általános feladatköre

CÉL: A 6 – 10 éves (1-4. osztályos) tanulók életkornak megfelelő fejlesztő foglalkoztatása, tanítása, szocializálása, és nevelése az iskolai pedagógiai program követelményei szerint. Kiemelt az alapkészségek sokoldalú fejlesztése, a kötelesség,- és feladattudat kialakítása, a kulturált szokások elsajátíttatása.

Megjegyzés: Valamely műveltségterületi/szakkollégiumi képzettséggel rendelkező tanító pedagógiai munkája kiterjedhet a 10-12 éves korú (5-6. osztályos) gyermekekre is, munkaköri feladatainak megfelelően.

FELADATKÖR RÉSZLETESEN:

Tanítás differenciált képességfejlesztéssel, ellenőrzés, értékelés:

- 1.) Nevelő - oktató munkáját tervszerűen végzi a tantestület egységes elvei alapján, a hatékony módszerek, taneszközök megválasztásával.
- 2.) A pedagógiai program alapján tárgyilagos ismeretekkel növeli a tanulók tudását, sokoldalúan fejleszti egyéni képességeiket, objektíven és indoklással értékeli tanulócsoportját.
- 3.) Jól ismeri a szaktárgy tantervi követelményeit, saját követelményeit ezek figyelembe vételével és a saját tanulócsoportjának ismeretében pontosan határozza meg, és következetesen alkalmazza.
- 4.) A tantárgyfelosztás alapján lehetőség szerint osztályában minden tantárgyat ő tanít. Határidőre tanmenetet készít, tanóráira és foglalkozásaira gondosan és széleskörűen felkészül.
- 5.) Tanulási nehézséggel, egyéb hátránnyal küzdő tanulói számára előírásnak megfelelően egyéni fejlesztési tervet vagy differenciált tanmenetet készít.
- 6.) Tanórai munkáját a gyerekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi, gondot fordít az életkori sajátosságokhoz illeszkedő fejlesztő foglalkoztatásra, az idő optimális kihasználására.
- 7.) A pedagógiai folyamatban pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki. Biztosítja a javítás lehetőségét, biztosítja a demokratikus közéleti szereplést.
- 8.) Szemléltető és kísérleti eszközöket használ, állít elő. Az ismereteket a gyerekek tapasztalataira építve, az érdeklődés felkeltésével (motiválással), az életkoruknak megfelelő kifejezőmóddal képességek folyamatos fejlesztése mellett igyekszik átadni.
- 9.) A tanuló képességeinek és tudásának mérésére kompetenciaalapú mérőeszközöket készít.
- 10.) A lemaradó tanulók számára felzárkóztató foglalkozásokat szervez; egyéni segítségnyújtással biztosítja továbbhaladást. Szükség esetén időben szakértői vizsgálatot kezdeményez.

- 11.) Feladata a tanulás megszerettetése; a szellemi erőfeszítés örömforrásának felfedeztetése; a spontán érdeklődés fenntartása, fejlesztése.
- 12.) Színvonalasan végzi a tehetséges tanulók tanulmányi versenyre való felkészítését.
- 13.) Rendszeresen ellenőrzi, és motiváló hatással értékeli a gyerekek tanulmányi teljesítményeit. Megtartja az írásbeli és szóbeli gyakorlási formák egyensúlyát, az írásbeli feladatokat naponta ellenőrzi, javítja, és a tanulókkal együtt értékeli. A tanulók fizikai állóképességét folyamatosan felméri.

Nevelés és felügyelet, kapcsolattartás a szülőkkel:

- 14.) Feladata a gyerekek alapos megismerése tudatos megfigyeléssel, változatos, közös tevékenységekkel, családlátogatásokkal és különböző vizsgálatokkal. Fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai házirend betartására, biztosítja a türelmes, nyugodt légkörű környezetet. Együttműködik a szülőkkel, kollégákkal.
- 15.) Változatos módszerekkel, a pedagógiai program értékrendje szerint neveli, pozitívan irányítja a fiatalokat. Szem előtt tartja, hogy személyisége, modora, hangneme, megnyilvánulása munkafegyelme példa a tanulók előtt.
- 16.) Gondoskodik a diákok testi épségéről, erkölcsi védelmükről, személyiségük fejlesztéséről, a balesetek megelőzéséről (nem hagy gyermeket felügyelet nélkül), óvja a gyermekek jogait, az emberi méltóságot.
- 17.) Biztosítja, hogy a gyerekek a foglalkozások szüneteiben egészséges körülmények között játszhassanak, naponta szervezeten mozoghassanak a szabad levegőn.
- 18.) Tanórán kívüli igényes: a természeti és társadalmi tájékozódást egyaránt szolgáló szabadidős elfoglaltságot szervez havonta legalább egy alkalommal. Gyakoroltatja a kulturált emberi viselkedés szabályait.
- 19.) Tervszerűen végzi a tanulók szóbeli és írásbeli kommunikatív képességeinek, személyiségének fejlesztését: az együttműködési készség, önállóság, öntevékenység kialakítását.
- 20.) Felelősséggel ellátja a beosztás szerinti óraközi és reggeli felügyeletet, a menzaétkeztetési ügyeletet, a vezetők utasítására helyettesít, megbízása alapján ellát különböző díjazott feladatokat (pl. osztályfőnökség; munkaközösség vezetés), és felelősi tevékenységeket (gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, DÖK munkáját segítő pedagógus).
- 21.) Az iskolai ünnepélyek méltó megtartásához osztályát felkészíti, végrehajtja a rá osztott feladatokat, ügyeletesi teendőket.
- 22.) A szülői értekezleteken, a közös és egyéni fogadóórákon, tájékoztatja a szülőket az iskola pedagógiai programjáról, házirendjéről, értékelési rendszeréről, a gyerekeket érintő kérdésekről (kihagyva az intézmény belső ügyeit), családlátogatást tart.
- 23.) Szervezőmunkával segíti a szülői közösség megalakítását, működését. Az alkalmas és vállalkozó szülőket bevonja a kulturális és szabadidős foglalkozások, kirándulások lebonyolításába.
- 24.) Gondoskodik a szociális segítségre szoruló, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekekről, (segélyezés, étkezési és tanszerellátás.); szükség esetén hatósági intézkedést kezdeményez.

Tanügyi feladatok, kapcsolattartás:

- 25.) Betartja a munkafegyelmet, a jogszabályok és a szabályzatok előírásait, szakszerűen végrehajtja az igazgató és a vezető helyettesek utasításait. Naponta 15 perccel az 1. óra előtt köteles munkahelyén megjelenni, akadályozottságánál az SZMSZ szerint eljárni, a tanmenet átadásával hozzájárul a helyettesítés szakszerűségéhez.
- 26.) A nevelőtestület tagjaként részt vesz a nevelőtestületi értekezletek határozat hozatalában, az intézményi rendezvényeken.
- 27.) Folyamatosan képezi magát továbbképzéseken, szélesíti módszertani jártasságát, gyakorlatát, pedagógusi kompetenciáit. Nyílt napokon aktívan részt vállal a feladatokból, bemutató órákat tart és rendszeresen dokumentáltan hospitál tanítási órákon.
- 28.) Ellátja az adminisztrációt: vezeti a naplót, a tanulók tájékoztató-ellenőrző könyvét, törzslapját, statisztikai adatokat szolgáltat.
- 29.) Levezeti és felügyeli az osztályozó és egyéb vizsgákat.
- 30.) Aktívan részt vesz a szakmai munkaközösség feladatellátásában, a pedagógiai program módosításában, a továbbképzésen szerzett ismereteiről beszámol, előadást és bemutató órát tart.
- 31.) Rendben tartja a rábízott szertárat, a tárgyakat és eszközöket.
- 32.) Gyakorolja a nevelőtestület tagjának és a pedagógusnak biztosított jogokat, hatásköre az általa vezetett gyermekcsoportokra terjed ki.

Kapcsolatot tart az óvodával és más intézményekkel, saját munkatársaival és a munkaközösség vezetővel, a szülőkkel, a továbbképző intézményekkel.

Digitális munkarend elrendelése esetén kiemelt feladatok:

A tanulói (szülői) terhelés ellenőrzése (szükséges idő, feladatok mennyisége, nehézsége, életkori sajátosságok, egyéni képességek). Az 1-4. évfolyamos gyerekek a kijelölt feladatokat általában a szülők segítségével kapják és oldják meg, ezért különösen tekintettel kell lenni a szülők idejére és munkabírására.

- 1) A digitális oktatás során is gondoskodni kell a differenciálásról, figyelembe kell venni az egyéni képességeket (a tanulási zavar, a sajátos nevelési igény).
- 2) Foglalkozások, tanítási órák előkészítése a digitális munkarendhez igazodva, a pedagógus kollégákkal egyeztetett rend szerint.
- 3) A tanulók részletes tájékoztatása a tanóra technikai kivitelezésével kapcsolatban.
- 4) A szülők tájékoztatása az iskolai feladatokról és lebonyolításukkal kapcsolatban.

SZEMÉLYESEN felelős a felügyeletére bízott tanulók testi, érzelmi és morális épségéért, tanulócsoportjában a pedagógiai program követelményeinek megvalósításáért.

Felelős, hogy a tanulók megszerezzék az alapkészségeket; a képességeiknek megfelelő ismereteket. A tanító felelős a rábízott gyerekek tanulmányi és erkölcsi fejlődéséért.

Felelőssége kiterjed teljes munkakörére és tevékenységére.

6.2. Tanár általános feladatköre

CÉL: A (10-14 éves) diákok életkorhoz igazodó módszerekkel való képzése: szakszerű és eredményes tanítása, sokoldalú fejlesztő foglalkoztatása magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház, természettudomány, fizika, kémia, biológia, földrajz, történelem, állampolgári ismeretek, hon- és népismeret, etika, technika és tervezés, testnevelés, digitális kultúra tantárgyakból (NAT 2020).¹¹ Egyéni és közösségi nevelés a pedagógiai program követelményei szerint. Kiemelt az értékrend közvetítése, az egyéni képességfejlesztés, a kötelességtudat és kulturált viselkedés elsajátíttatása.

FELADATKÖR RÉSZLETESEN:

Tanítás differenciált képességfejlesztéssel, ellenőrzés, értékelés:

- 1.) Nevelő - oktató munkáját tervszerűen végzi a tantestület egységes elvei alapján, a hatékony módszerek, taneszközök megválasztásával.
- 2.) A pedagógiai program alapján tárgyilagos ismeretekkel növeli a tanulók tudását, sokoldalú és érdekes foglalkozásokkal fejleszti egyéni képességeiket. Jól ismeri a szaktárgy tantervi követelményeit, saját követelményeit ezek figyelembe vételével és a saját tanulócsoportjának ismeretében pontosan határozza meg, és következetesen alkalmazza.
- 3.) Tanév elején határidőre a követelmények, és az előző évi mérési eredmények alapján tanmenetet készít, melynek alapján felkészülten, szakszerűen és pontosan megtartja tanítási és foglalkozási órákat.
- 4.) Tanulási nehézséggel, egyéb hátránnyal küzdő tanulói számára előírásnak megfelelően egyéni fejlesztési tervet vagy differenciált tanmenetet készít.
- 5.) Tanórai munkáját a gyerekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi, gondot fordít az életkori sajátosságokhoz illeszkedő fejlesztő foglalkoztatásra, az idő optimális kihasználására.
- 6.) A pedagógiai folyamatban pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki. Biztosítja a javítás lehetőségét, biztosítja a demokratikus közéleti szereplést.
- 7.) Szemléltető eszközöket használ, állít elő, és előkészíti ezeket a bemutató és tanulókísérleti használathoz. Az ismereteket a diákok tapasztalataira építve, az érdeklődés felkeltésével (motiválással), az életkoruknak megfelelő kifejezésmóddal, képességek folyamatos fejlesztése mellett igyekszik átadni.
- 8.) A tanuló képességeinek és tudásának mérésére kompetenciaalapú mérőeszközöket készít.
- 9.) Tanóráin a differenciált foglalkoztatást, az egyéni fejlesztést optimálisan segítő gyakorló feladatokkal szolgálja. A lassúbb tempójú tanulóknak külön felzárkóztatást szervez, figyelembe véve a hátrányos családi helyzetet, a fogyatékossgot. Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában.

---

¹¹ Tantárgyak elnevezése NAT 2012 alapján: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, hon- és népismeret, etika, természetismeret, biológia-egészségtan, fizika, kémia, földrajz, ének.zene, vizuális kultúra, informatika, technika, életvitel és gyakorlat, testnevelés és sport;

- 10.) Színvonalasan végzi a tehetséges tanulók tanulmányi versenyre való felkészítését.
- 11.) Rendszeresen ellenőrzi az írásbeli házi feladatokat, a tanulók teljesítményeit, megtartja az írásbeli, és szóbeli számonkérés egyensúlyát, objektíven és indoklással értékeli.
- 12.) A szaktanár kötelessége szaktárgyi és pedagógiai szakértelemének állandó gyarapítása, az új tudományos eredmények megismerése, a szakmódszertani tájékozódás. Aktívan részt vesz a nyílt napokon, bemutató órákat tart és dokumentálva hospitál tanítási órákon.

Nevelés és felügyelet, kapcsolattartás a szülőkkel:

- 13.) Feladata a gyerekek alapos megismerése tudatos megfigyeléssel, változatos, közös tevékenységekkel, családlátogatásokkal és különböző vizsgálatokkal.
- 14.) A pedagógiai program szerint neveli a diákokat a tanítással egyidejűleg, figyelemmel kíséri a tanulók egyéni fejlődését; a fejleszti képességeiket, személyiségüket. Együttműködik a szülőkkel, osztályfőnökökkel, a kollégákkal.
- 15.) Változatos módszerekkel, a pedagógiai program értékrendje szerint neveli, fejleszti és irányítja a fiatalokat, tekintettel arra, hogy személyisége, modora, hangneme, megnyilvánulásai, munkafegyelme példa a tanulók előtt.
- 16.) Gondoskodik a diákok testi épségéről, erkölcsi védelmükről, személyiségük fejlesztéséről, óvja jogaikat, emberi méltóságukat.
- 17.) Felelősséggel ellátja a beosztás szerinti óraközi, reggeli felügyeletet, a menzaétkeztetési ügyeletet, a vezetők utasítására helyettesít, megbízása alapján ellát különböző díjazott feladatokat (pl. osztályfőnökség; munkaközösség vezetés), és felelősi tevékenységeket (pályaválasztási felelős, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, DÖK munkáját segítő pedagógus).
- 18.) Az ünnepélyek, versenyek, iskolai rendezvények, szabadidős programok szervezésében és megvalósításában aktív szerepet vállal. Jelen van az intézményi programokon, és beosztás alapján felügyel.
- 19.) A szaktárgyában kimagasló teljesítményű tanulók tehetségét fejleszti. Felkészíti és kíséri a diákokat a tanulmányi és sportversenyekre, vetélkedőkre, tanulmányi kirándulásokra.
- 20.) Részt vesz a szülői értekezleteken és a fogadóórákon. A szülőket tájékoztatja a tantárgyi követelményekről, a tanulók előmeneteléről, a diákok fejlődéséről. Együttműködik a szülőkkel, szükség szerint látogatja a támogatásra szoruló tanulókat.

Tanügyi feladatok, kapcsolattartás:

- 21.) Betartja a munkafegyelmet, a jogszabályok és a szabályzatok előírásait, végrehajtja az igazgató és a vezető helyettesek utasításait. Tanórája előtt 15 perccel köteles megjelenni a foglalkozás helyén. Akadályoztatásakor az SZMSZ szerint kell eljárnia, biztosítva a szakszerű helyettesítéshez a tanmenetet.
- 22.) A nevelőtestület tagjaként részt vesz a nevelőtestületi értekezletek határozat hozatalában, az intézményi rendezvényeken.
- 23.) Folyamatosan képezi magát továbbképzéseken, szélesíti módszertani jártasságát, gyakorlatát, pedagógusi kompetenciáit. Nyílt napokon aktívan részt vállal a feladatokból, bemutató órákat tart és rendszeresen dokumentáltan hospitál tanítási órákon.

- 24.) Pontosan elvégzi a pedagógus beosztással összefüggő adminisztrációt: vezeti a naplót; beírja az érdemjegyeket (az ellenőrző könyvekbe is), megírja a vizsgák jegyzőkönyveit, törzskönyveket, stb.
- 25.) Levezeti és felügyeli az osztályozó és egyéb vizsgákat.
- 26.) Aktívan részt vesz a szakmai munkaközösség feladatellátásában, a pedagógiai program módosításában, a továbbképzésen szerzett ismereteiről beszámol, előadást és bemutató órát tart.
- 27.) Rendben tartja a rábízott szertárat, a tárgyakat és eszközöket.
- 28.) Gyakorolja a nevelőtestület tagjának és a pedagógusnak biztosított jogokat, hatásköre az általa vezetett gyermekcsoportokra terjed ki.
- 29.) A munkaközösség vezetővel, a munkatársakkal, a szülőkkel, más intézmények munkatársaival, a továbbképző intézményekkel tart munkaköri kapcsolatot.

Digitális munkarend elrendelése esetén kiemelt feladatok:

- 1) A tanulói (szülői) terhelés ellenőrzése (szükséges idő, feladatok mennyisége, nehézsége, életkori sajátosságok, egyéni képességek)
- 2) A digitális oktatás során is gondoskodni kell a differenciálásról, figyelembe kell venni az egyéni képességeket (a tanulási zavar, a sajátos nevelési igény).
- 3) Foglalkozások, tanítási órák előkészítése a digitális munkarendhez igazodva, a pedagógus kollégákkal egyeztetett rend szerint.
- 4) A tanulók részletes tájékoztatása a tanóra technikai kivitelezésével kapcsolatban.
- 5) A szülők tájékoztatása az iskolai feladatokról és lebonyolításukkal kapcsolatban.

SZEMÉLYESEN felelős a felügyeletére bízott fiatalok testi, érzelmi és morális épségéért, tanulócsoportjában a pedagógiai program követelményeinek megvalósításáért.

Felelőssége kiterjed teljes munkakörére és tevékenységére.

6.3. Osztályfőnök feladatköre

CÉL: Az azonos évfolyamra járó, többségében azonos órarend szerint együtt tanuló diákok egy osztályközösséget alkotnak, melynek élén pedagógus vezetőként az osztályfőnök áll. Munkáját az iskola pedagógiai programja és az éves munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnök erkölcsi és pedagógiai felelősséget vállal a rábízott tanulók biztonságáért; kulturált viselkedéséért; személyiségük fejlesztéséért. Munkájáról félévenként írásban beszámol az intézményvezető szempontjai alapján.

Irányítja, szervezi a felelősségére bízott tanulóközösség iskolai életét, jelentős nevelő hatást fejt ki, érdemben foglalkozik a rábízott fiatalok egyéni gondjaival. Az egységes értékrend megvalósítása érdekében a koordinálja pedagógusok a fejlesztő - nevelő hatását, ellenőrzi az osztályában folyó pedagógiai tevékenységet. Felelőssége kiterjed teljes megbízatására és egész pedagógiai tevékenységére. Aktivitásától, példaadásától

és igényességétől nagymértékben függ az osztályközösség tanulmányi eredményessége, a tanulók neveltsége.

RÉSZLETES FELADATKÖRE

Nevelés, egyéni személyiségfejlesztés:

- 1.) Alaposan és sokoldalúan megismeri osztálya tanulóit (személyiségjegyek, családi-szociális körülmények, szülői elvárások, tanulói ambíciók). Feltérképezi az osztályközösség szociometriai jellemzőit; az osztályon belüli értékrendet.
- 2.) Nevelő munkáját, a tanulók egyéni, differenciált személyiségfejlesztését a pedagógiai program alapján, nevelési tervben és az osztályfőnöki tanmenetben tervezi.
- 3.) Alkalmat teremt az osztályközösségben a demokratikus közéleti szereplés gyakorlására, törekszik a munkamegosztásra. Segíti a diákönkormányzati törekvéseket, képviselket.
- 4.) Kialakítja a reális önértékelés igényét, az életkornak megfelelő szituációkkal önállóságra és öntevékenységre nevel. Felelősök (hetesek, ügyeletesek) megbízásával és számonkérésével biztosítja az osztályterem a berendezési tárgyak megőrzését, a rendet, tisztaságot.
- 5.) Gondoskodik a szociális segítségnyújtásról, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel.
- 6.) Felkészíti a tanulókat az intézmény hagyományos rendezvényeire; ünnepeire; segíti a különféle szabadidős programok, kirándulások, klubfoglalkozások szervezését (kulturált szórakozás, művelődés, táborozás, stb.) és megvalósítását.
- 7.) Irányítja minden rendezvényen az udvarias és kulturált viselkedést; fegyelmezett munkát, a rend és tisztaság fenntartását; a környezet védelmét, harmonikus társas kapcsolatokat.
- 8.) Szempontokat és tanácsokat ad a hatékony tanulási módszerek, és a helyes időbeosztás (szellemi és fizikai tevékenység egyensúlya) elsajátításához.
- 9.) Havonta a diákokkal együtt értékeli a tanulmányi előmenetelt, a magatartást és szorgalmat, kiszűri a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókat.
- 10.) Összehangolja a család és az iskola nevelését, a szülőkkel együttműködve megbízatása első évében a tanulókat otthonukban meglátogatja, majd szükség szerint végez családlátogatásokat.
- 11.) A munkaterv szerint szülői értekezletet, fogadóórát tart. Megismerteti a pedagógiai programot, a házirendet; nevelési elképzeléseit, gondoskodik a szülői munkaközösség aktivitásáról.
- 12.) Folyamatosan tájékoztatja a szülőket a gyerekek magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, az egyéni fejlesztéséről, a dicséretéről és elmarasztalásáról. Külön figyelmet szentel a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóknak.
- 13.) Képviseli osztálya érdekeit tanítványai magatartását és a nevelőtestület előtt, minősíti szorgalmát, javaslatot tesz az osztálykonferenciának.
- 14.) Aktívan tevékenykedik a munkaközösségekben.
- 15.) Ellenőrzi az érdemjegyek beírását és a szülői aláírást az ellenőrző könyvben, regisztráltatja és összesíti a tanulók hiányzásait; figyelemmel kíséri az igazolásokat, a mulasztások valós okait. Igazolatlan mulasztások esetén elvégzi a szükséges értesítéseket.
- 16.) Figyelemmel követi a tanulók késését.
- 17.) Vezeti az osztálynapló haladási részét, elvégzi az osztályfőnöki adminisztrációs teendőket, felel az osztálynapló és a törzslapok, más nyilvántartások szabályszerű és naprakész

vezetéséért, statisztikai adatokat szolgáltat.

- 18.) Az osztályozó értekezlet napján ellenőrzi, hogy minden tanulónak le van-e zárva az osztályzata, valamint a lezárt érdemjegy nem tér-e el jelentősen, az osztályzatok átlagától a tanuló kárára.

Kiegyensúlyozott kapcsolatot tart azoknak az intézményeknek, szervezeteknek, és hatóságoknak az alkalmazottaival, képviselőivel, akiknek együttműködése szükséges feladatainak ellátásához.

6.4. Napközis, vagy tanulószobai felügyeletet (egyéb foglalkozást) ellátó pedagógus feladatköre

CÉL: A kijelölt csoport tanulói számára felelősséggel biztosítja a délután célszerű, intenzív, fejlesztő foglalkozásokkal való változatos eltöltését, a tanulmányi felkészülést, az igényes nevelést, gondozást, az étkezést, a kötelesség- és feladattudat kialakítását, a kulturált viselkedés elsajátítását.

Személyesen felelős a felügyeletére bízott fiatalok testi, érzelmi és morális épségéért, kijelölt tanulócsoportjában a pedagógiai program követelményeinek megvalósításáért, a gyermekek érdekelsőbbségéért, az egyenlő bánásmódot. Felelős, hogy a tanulók - ha különböző ütemben is, - megszerezzék a NAT követelményeiben meghatározott alapkészségeket; a képességeiknek megfelelő ismereteket.

RÉSZLETES FELADATKÖRE:

Tanítás differenciált képességfejlesztéssel, ellenőrzés, értékelés.

A tanulmányi felkészítés feladatai:

- 1.) A pedagógiai program alapján tárgyilagos ismeretekkel segíti a tanulók felkészülését, sokoldalúan fejleszti egyéni képességeiket, objektíven és indoklással értékeli kijelölt tanulócsoportját.
- 2.) Tájékozódik a szaktárgyi követelményekről. Összevont csoportok esetén a tanulók fejlesztését a szaktanárral összehangolva végzi.
- 3.) Tudatosan tervezi nevelő tevékenységét, határidőre nevelési tervet készít, a foglalkozási tanmenetben nagy gondot fordít a változatos foglalkoztatásokra, melyekre alaposan felkészül.
- 4.) Feladata a gyerekek alapos megismerése: tudatos megfigyeléssel, közös tevékenységekkel, családlátogatásokkal. Fokozatosan szoktatja tanulóit a házirend betartására, biztosítja a türelmes, nyugodt légkörű környezetet.
- 5.) Csoportját a tanítás után az ebédlőbe kíséri, és gondoskodik a kulturált étkeztetésről a személyi higiénia betartásáról.
- 6.) Irányítja a tanulók másnapra való felkészülését az életkori sajátosságokhoz illeszkedő tevékenységekkel, és segíti az önálló tanulás módszereinek elsajátítását, együttműködve a

- csoportját tanító pedagógussal.
- 7.) A gyerekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciált foglalkoztatással megteremti a tanulási feltételeket, fejleszti a célirányos feladat megoldásokat, kikérdezi a memoritereket.
  - 8.) Biztosítja a tanulási időben az írásbeli házi feladatok maradéktalan elkészítését. Ezt mennyiségileg minden esetben; minőségileg lehetőség szerint ellenőrzi. A rászorulókat a megadott időkeretek között korrepetálja; vagy segítségüket tanulócsoporthoz szervezésével biztosítja.
  - 9.) A gyerekek munkájának ösztönzésére motiváló értékelési rendszert dolgoz ki; melynek eredményéről rendszeresen tájékoztatja az osztályfőnököt és a szülőket. Felelősök választásával és munkájuk ellenőrzésével biztosítja az ebédlő, a csoportterem, és az udvar rendjét és biztonságát.
  - 10.) Célirányosan gyarapítja a gyerekek tapasztalatait, fenntartja érdeklődésüket, rendszeres gyakorlással fejleszti kifejezőmódjukat, képességeiket, egyéni segítségnyújtással biztosítja a továbbhaladást.
  - 11.) Változatos módszerekkel a pedagógiai program értékrendje szerint neveli, pozitívan irányítja a gyerekeket. Szem előtt tartja, hogy személyisége, modora, hangneme, megnyilvánulásai, munkafegyelme példa a tanulóknak előtt.
  - 12.) Gondoskodik a diákok testi épségéről, erkölcsi védelmükről, személyiségük fejlesztéséről, a balesetek megelőzéséről (nem hagy gyermeket felügyelet nélkül), óvja a gyermekek jogait, az emberi méltóságot.
  - 13.) Kiemelten biztosítja az életkornak megfelelő környezeti és az egészséges életmódra nevelést. Naponta vezeti a tanulók szabad levegőn való testedzését (gimnasztika, labdajátékok, stb.), szerepjátékokat szervez a környezet védelmére.
  - 14.) Csoportja számára heti szabadidős programtervet készít; figyelemmel a napközi napirendjére és az iskolai házirendre, alkalmanként kulturális programot szervez, a természeti és társadalmi tájékozódást egyaránt szolgáló szabadidős elfoglaltság keretében. Gyakoroltatja a kulturált emberi viselkedés szabályait.
  - 15.) A napközi foglalkozások után a házirend alapján elengedi az iskola felügyelt előcsarnokába a gyerekeket, szükség szerint kikíséri a buszokhoz a bejáró tanulókat.
  - 16.) Betartja a munkafegyelmet, a jogszabályok és a szabályzatok előírásait, szakszerűen végrehajtja az igazgató és a vezető helyettes utasításait. Naponta 15 perccel munkakezdése előtt köteles munkahelyén megjelenni, akadályozottsága esetén az SZMSZ szerint eljárni.
  - 17.) Aktívan részt vesz a szakmai munkaközösség feladatellátásában, a pedagógiai program módosításában, a továbbképzésen szerzett ismereteiről beszámol. Kollégái közreműködésével rendben tartja a rábízott szertárat, a tárgyakat és eszközöket.
  - 18.) Folyamatosan képi magát továbbképzéseken, szélesíti módszertani jártasságát, gyakorlatát, pedagógusi kompetenciáit. Nyílt napokon aktívan részt vállal a feladatokból, bemutató órákat tart és rendszeresen dokumentáltan hospitál tanítási órákon.
  - 19.) A nevelőtestület tagjaként részt vesz a nevelőtestületi értekezletek határozathozatalában, köteles részt venni az intézményi rendezvényeken, az értekezleteken, az iskolai rendezvényeken, a szülői és az osztályozó értekezleteken, fogadóórákon együttműködve az osztályfőnökkel.

- 20.) Vezeti a foglalkozási naplót, kezeli a napközis csoport ellátmányát, a beszerzésről szabályosan elszámol, gondoskodik a kiadott játékok, munka- és szemléltető eszközök gondos használatáról, megőrzéséről.
- 21.) Részt vállal a tanítás nélküli munkanapok, iskolai szórakoztató programok és SZK, KGYA bálók szervezésében és lebonyolításában.

Gyakorolja a nevelőtestület tagjának és a pedagógusnak biztosított jogokat, hatásköre az általa vezetett gyermek csoportra terjed ki.

Kapcsolatot tart az óvodákkal, és társintézmények és saját munkatársaival, szülőkkel, a továbbképző intézményekkel.

A pedagógusok egyéb intézményi feladatait (tankönyvfelelős, iskolai könyvtár, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, diákönkormányzatot segítő pedagógus, munkaközösség vezető, rendszergazda) az intézményi SZMSZ tartalmazza.

7. Kiemelt figyelmet igénylő tanulók és a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók oktatásával – nevelésével kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A köznevelés kiemelt feladata a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

Törvényi háttér

A 2011. évi CXC. törvény

4§. (13.) **kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:**

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló (továbbá 2011. CXC. tv. 4.§ 18.)

(3.) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

(25.) Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

(14.) Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

27.§ (5) Az általános iskola, a középfokú iskola köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszámát és az osztályok engedélyezett heti időkeretét különbözete terhére a tehetség

kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, továbbá az első–negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy–három fős foglalkozásokat. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára szervezett fejlesztő pedagógiai ellátás keretében a tanuló tantárgyi felzárkóztatását a nevelő-oktató munka szakaszának, illetve a tantárgynak megfelelő szakképzettségű pedagógus, készségfejlesztést pedig fejlesztő pedagógus végzi. Tehetséggondozásra és felzárkóztatásra osztályonként legalább további heti egy-egy óra biztosított az osztályok 6. mellékletben meghatározott időkerete felett.

(6) Ha az elsőtől a negyedik évfolyamokra járó tanuló eredményes felkészülése azt szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozásokon vegyen részt. E rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a tanköteles tanuló tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt második vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot.

(7) A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére az iskolának tanulóként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre. A sajátos nevelési igény miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók esetében az e bekezdésben meghatározott időkereten belül kell biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.

A köznevelési törvény 45. § (6) bekezdésének új rendelkezései szerint az egyéni munkarendet engedélyező hivatal dönthet arról, hogy engedélyezi-e a tanuló számára az egyéni munkarendet vagy sem. A szülő (nagykorú tanuló) az egyéni munkarend határozott időre történő engedélyezése iránti kérelmet az adott tanév első napját megelőző június hónap 15. napjáig nyújthatja be a felmentést engedélyező hivatalhoz.

(8) A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét a 6. melléklet határozza meg. A heti időkeret a tanítási hetek között a tanuló érdeksérelme nélkül különösen indokolt esetben átcsoportosítható.

(37) lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló: az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.

7.1. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel rendelkező tanulók¹²

A **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel** (BTMN) küzdő tanulók ellátását az érvényben lévő Köznevelési törvény és a Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye alapján, a miniszter által meghatározott Szakmai ajánlás alapján végzi az intézményünk.

Feladataink:

- Tudatos, tervszerű kapcsolat az óvodákkal, a Pedagógiai Szakszolgálattal, az iskolaorvossal, védőnővel.
- Az osztályfőnökök, a gyermeket tanító valamennyi pedagógus és a fejlesztő pedagógus összehangolt oktató-nevelő munkája.
- Tanév elején a fejlesztő pedagógus egyéni fejlesztési tervet készít a szakvélemények alapján.
- Az egyéni képességekhez – és a szakértői véleményben meghatározottakhoz - igazodó tanórai tanulás és felzárkóztató foglalkozások megszervezése, feltételeinek biztosítása (tantárgyi fejlesztés, önismereti fejlesztés, sikerélményhez juttatás, differenciálás).
- Napközis, menzás ellátás feltételeinek megteremtése, minél több tanulót felvenni a napközis csoportokba.
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek (számítógép) egyéni vagy csoportos használata.
- Családlátogatás, a szülők rendszeres tájékoztatása, együttműködés az osztály szülői munkaközösségével.
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése, szükség esetén a rászoruló gyermekek önkormányzati segélyezésére javaslat készítése.
- Esettanulmány készítése felmerült problémák esetén a hátrányos- és veszélyeztetett helyzetű gyerekekről, melyet félévenként felül kell vizsgálni.
- A káros szenvedélyek, a bűnmegelőzés érdekében felvilágosító előadások szervezése.
- Adminisztratív intézkedések megtétele a gyermek csavargása, kirívó, közösségtelen magatartása, erőszakos és garázdá cselekménye esetén (Gyermekjóléti Szolgálat, rendőrség, gyámügy).
- A heterogén összetételű osztályközösségek (viselkedés, motiváltság, más közösségből érkezők, szülői háttér) igazi közösséggé alakítása az osztályfőnökök kiemelt feladata.
- A fejlesztés a megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb, beilleszkedést.
- Az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez.

Beilleszkedési és magatartási zavarok:

A viselkedési zavarok bizonyos helyzetekhez kötődő, alkalmi jellegű viselkedésváltozások. Jellegzetes körülmények, állapotok, személyek jelenlététől függő helyzeti reakció (pl. csak bizonyos tanárok óráin jelentkező nem figyelés, rendbontás).

---

¹² PEPO 2012

A magatartási zavarokkal küzdő tanuló számára az önkontroll alacsony szintje mentén tartósan nehézséget jelent az életkorához és élethelyzetéhez kötődő szabályok betartása (pl. rendszeres késés, lógás, csúfolódás, verekedés).

Beilleszkedési és magatartási zavarok tünetei:

1. *A szervezet idegrendszeri, fiziológiai, biológiai működésének zavarai:*
túlzott érzékenység, indokolatlanul magas szorongásszint, csekély teherbírás, gátoltság, depressziós megnyilvánulások, hangulati felfokozottság, indulatkitörések, beszédhibák, a kiválasztási funkciók felettiuralom hiánya.
2. *A mozgás, cselekvés zavarai:*
túlmozgékonyosság (hypermotilitás), vagy épp az ellenkezője, lassúság (hypoaktivitás), mozgáskoordináció hiánya, akarattal nem irányítható kényszermozgások vagy kényszercselekvések.
3. *Az értelmi fejlődés zavarai:*
tanulási elmaradás, a figyelemkoncentráció gyengesége, emlékezetzavar, túlzott szűk érdeklődés vagy teljes érdeklődésnélküliség, a fantázia rendellenességei.
4. *Az érzelmi, indulati élet zavarai:*
az érzelmi kielégítetlenség, túlzott érzékenység, agresszió, dac, összeférhetetlenség, félnkség, gátoltság, bátortalanság.
5. *Az akarati élet zavarai:*
önállótlanosság, nagyfokú befolyásolhatóság, következetlenség, szertelenség, makacsság, dac, szembehelyezkedés, önfejűség, konokság.
6. *A magatartás és a jellemfejlődés zavarai:*
a megfelelő morális fékek és etikai struktúrák hiánya, gátlástalanság, örökös ellenzékiesség, rossz modellkövetés, hazudozás, lopás, csavargás, fegyelmezetlenség, szabályokat el nem fogadó, destruktív magatartás.
7. *A nevelés terén:*
a nehezen nevelhető gyermekek általában ellenállnak a nevelői hatásoknak, aktív vagy passzív módon. A közösségbe beilleszkedni és a közösséghez alkalmazkodni nem, vagy csak nagyon nehezen tudnak.

Beilleszkedési és magatartási zavarok okai

A gyermekek magatartásában megnyilvánuló tüneteket különféle okok váltják ki. Egy ok különböző gyerekeknél más - más tünetet hoz létre (pl. a szülők válása egyik gyereknél túlzott szeretetigényt, érzelmi éhséget, másiknál a felnőttekből való kiábrándulást, cinikus viselkedésformákat).

1. A biológiai tényezők csoportja:

- A) Öröklött hajlamok (érzékszervek felépítése, betegségekre való hajlam, az idegrendszer működésének sajátosságai).
- B) Vele született sajátosságok (terhességi vagy szülési rendellenességből jönnek létre).

C) A fizikai környezet által kiváltott szomatikus elváltozások, megbetegedések.

2. A pszichoszociális, környezeti tényezők, élmények csoportja:

A) **Család:** a gyermek mikrokörnyezete, az első környezet, amelybe beleszületik. Pozitív hatása rendkívül nagy, de sok lehet a károsító hatása is.

Érzelmi károsodás: az anya - gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolat hiánya vagy megromlása alapvető oka lehet a gyermek érzelmi élete elsatnyulásának, az érzelmi kielégítetlenségnek, egy általános közömbösségnek. Az anya - gyermek kapcsolat mintája a későbbi társas, szociális kapcsolatoknak is. Hatással van ez a kapcsolat a gyermek értelmi fejlődésére is. Lelassul a gondolkodás és a beszéd fejlődése is. Kevesebbet, kevesebb örömmel játszanak az ilyen gyerekek. Hatással van az organikus fejlődésre is. Betegségekre érzékenyebbek ezek a gyermekek, nehezebben gyógyulnak, lassabban gyarapodnak.

Helytelen nevelési eljárások a családban: említhetjük azt a szülői magatartást, amikor a szülők nevelés helyett tárgyi, anyagi javakat biztosítanak a gyermek számára. A másik válfaj ebben a kategóriában az a szülő, aki a nevelést átruházza az iskolára. Saját szülői funkcióját a gyermek ellátásában, eltartásában, a róla való anyagi gondoskodásban látja. Tehát hiányzik a nevelés. Helytelen nevelési eljárásnak minősíthető a túl szigorú nevelés is. Hibás a kényeztető, mindent megengedő és elnéző nevelés is. Kifejezetten rossz nevelési eljárás a következtelenség is. Káros az a nevelés is, amely nincs összhangban az iskolai neveléssel, keresztezi az iskolai feladatok, követelmények, célok megvalósítását, esetleg ellentmond azoknak (kettős nevelés). Helytelen nevelési eljárás nem reális, túlzott igényeket támasztó nevelés is.

7.2. Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű, integrált általános iskolai nevelése oktatása

A törvény lehetőséget nyújt a szülőknek arra, hogy kezdeményezzék a helyi önkormányzatnál sérült gyermekük helyben történő iskoláztatását. Az oktatási intézményünk lehetőséget biztosít többféle sérült gyermek oktatására-nevelésére, mivel megfelelő tárgyi és személyi feltételekkel rendelkeznek.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhatnak. Ennek során a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell a munkát megszervezni, szükség esetén egyéni fejlesztési tervet elkészíteni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszávok, keretek megjelölése ott, ahol erre szükség van;
- szükség esetén sajátos, a fogyatékoságnak megfelelő tartalmak, követelmények, egyéni tanterv kialakítása és teljesítése;
- az iskolában segítő megkülönböztetéssel, differenciáltan, egyénileg is segítsék a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve.
- alternatív módszerek alkalmazása, többcsatornás tanulásszervezés;

A fogyatékoság egyes típusaival összefüggő feladatokról a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A sajátos nevelési igényű tanulók **különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes**, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teszi szükségessé.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladata:

- a) A testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- és egyéb fogyatékoságból, az autizmusból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- b) Különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő — integrált — oktatásuk.

Az együttnevelést megvalósító intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai szintereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés-specifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülés-specifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak — egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző — módosulásait; együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

- Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat feladata a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos óvodai csoportban, iskolai osztályban történő óvodai nevelését, tanuló iskolai nevelés-oktatását végző nevelési-oktatási intézmények számára a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember biztosítása, amennyiben a nevelési-oktatási intézmény a 47. §-ában meghatározottak szerint alkalmazandó gyógypedagógus, konduktor szakképzettségű szakemberrel nem rendelkezik.¹³

7.2.1. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek

Az ebbe a csoportba tartozó gyermekek a Köznevelési törvény és a miniszter által kiadott Irányelv alapján, a fogyatékosági típusuknak megfelelően kialakított, a fejlesztési elveknek megfelelően kidolgozott központi tanterv – vagy a szakértői véleménynek megfelelően, - többségi tanterv alapján tanulnak.

A különleges gondozást, speciális szükségleteket a nevelés-oktatás, fejlesztés területén a köznevelési törvénnyel összhangban biztosítjuk.

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok háttérében részképességzavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes állapotok a tünetek/tünetegyüttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek. A percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig. A részképességzavarok körébe az iskolai teljesítmények — elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) — elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünetegyüttese tartozik. Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között. A részképességzavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulóval kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni terápia terv alapján történik.

A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, esetleg — indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és

---

¹³ 2011. CX. tv. 15/A§

rehabilitációs bizottság javaslata alapján — az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

- az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- a kudarcűrő-képesség növelése,
- az önállóságra nevelés.

Diszlexia, diszgráfia, diszortográfia:

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatóak meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókinccs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata.

Diszortográfia: Az életkorhoz viszonyítva kifejezetten hibás helyesírás jellemzi, aminek nincs egyéb kézenfekvő (pl látásprobléma) magyarázata. A helyesírási zavar gyakran jár együtt olvasási nehézséggel, azonban önmagában is előfordul. Kizárólagos helyesírási nehézség mellett a nyelvi készségek általában jobbak, mintha olvasási zavar is társul hozzájuk.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

Diszkalkulia:

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegen nyelv tanulás) jó színvonala mellett. Hátterében általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem. A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos

elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar:

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartássémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja. Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcoság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása igazgatói döntés esetén. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

Az élő idegen nyelv tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.

A matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

A szociális kompetenciák, a készségek és képességek fejlesztése elengedhetetlen annak a célnak a megvalósulása érdekében, hogy a magatartási problémával küzdő gyermekek társadalmi integrációja sikeres legyen, hogy ők is egyenrangú, a világban otthonosan mozgó felnőtt személyekké válhassanak. Éppen ezért első fontos feladatunk ebben jelentkezik, hogy sikerélményhez juttassuk tanítványainkat, s még a legproblémásabb gyermek esetében is meg tudjuk látni, és ki tudjuk emelni a pozitív tulajdonságokat! Meg kell tanítanunk e gyermekeket arra, hogy büszkék legyenek erősségeikre, hogy reálisan lássák önmagukat, képességeiket. Ha kialakítottuk pozitív énképüket, ezzel megalapoztuk számukra az egyszerűbb boldogulási utat kevésbé egyszerű társadalmunk rendszerében.

Főként a hiperaktív gyermekekre jellemző, hogy állandó konfliktusba keverednek környezetükkel.

Éppen ezért rendkívül fontos számukra megtanítanunk a konfliktuskezelési stratégiákat (elkerülő, versengő, kompromisszumot kötő stb.), felismertetni velük, hogy mely szituációban mely technika alkalmazása lehet a legcélravezetőbb. Mivel rendkívül rosszul viselik a kudarcot, fontos számukra megmagyaráznunk, hogy léteznek olyan szituációk, amelyekből nem mindig kerekedhetünk ki győztesen.

Meg kell tanulnunk elkövetett hibáinkból és azok következményeiből levonni a megfelelő következtetéseket, hogy hasonló szituációban – már tapasztalatainkból okulva – a helyes döntést hozhassuk meg.

A megismerő funkciók fejlődésének zavara miatt akadályozott tanulók fejlődésének támogatása

A magatartási problémával küzdő gyereket abba az ún. aktivitási térbe célszerű ültetni, amelyben a tanár a legtöbbet tartózkodik (nem a „kieső térbe”); figyelme, motivációja így tartható leginkább fenn.

Mivel az önértékelés és a szociális érzékelés általában sérült, ezért nagyon fontos a gyerek állapotát, érzéseit megérteni és minősítés nélküli értelmezni („most nagyon mérges vagy”).

Diszkalkuliás tanulók esetében több tapasztalatszerzésre, gyakorlásra van szükség főleg a következő esetekben: egyenetlen ritmusú számlálás, mennyiségi relációk helytelen értelmezése, számok kihagyása, felcserélése, iránytévesztés, számok hibás grafikus megjelenítése, alpműveletek és inverzeinek értelmezési nehézsége, nehézség a szabályok felismerésében, a megtanultak alkalmazásának nehézsége.

7.2.2. A mozgásszervi fogyatékkal rendelkező tanulók (mozgáskorlátozott tanulók)

Mozgáskorlátozott az a tanuló, akinél a mozgásszerv-rendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A tanuló speciális nevelési szükségletét meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, annak formája, mértéke és területe. Egy kategóriába tartoznak azok a mozgásos tünetcsoportok, amelyek a pedagógiai gyakorlat terén azonos vagy hasonló feladatot jelentenek.

A mozgás minden kisgyermek tapasztalatszerzési lehetőségére hatással van, befolyásolja személyiségfejlődését is. A sérült gyermek esetében a mozgásos tanulás lehetősége módosul. Mások a környezetéről, a saját testéről szerzett tapasztalatai, mint az ép mozgású társainak. A mozgásállapot tartóssága, visszafordíthatatlansága is befolyásolja a fejlődésmenetet. Ez nem ritkán az átlagostól eltérő pszichés, szociális és fizikai szükségleteket teremt.

Nevelhetőségüket meghatározza, hogy tapasztalatszerzési lehetőségeik beszűkültek, a környezethez való alkalmazkodásukban gátoltak. A hely- és helyzetváltoztatás, az önkiszolgálás, a kézfunkció, a manipuláció, a tárgy- és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmény, illetve a verbális és nonverbális kommunikáció eltérő mértékű akadályozottsága az iskolai képzés egész időtartama alatt megkívánja az egyénre szabott módszerek, eljárások, technikák és eszközök, valamint a pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció és a fizikai korlátozottságot csökkentő környezeti adaptáció alkalmazását.

A mozgáskorlátozott tanuló nevelésének, oktatásának, mozgásfejlesztésének alapelve, hogy a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni vagy ellensúlyozni. Mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, az iskolában — a tanuló állapotának megfelelően — biztosítani kell az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és életteret, illetve az ehhez szükséges eszközöket (pl. lejtő, kapaszkodó).

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében kialakult kommunikációs zavarok és a mozgásteljesítmenyt igénylő feladatok kivitelezése jelentik. Mindkettő befolyásolja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, ezért kiemelt fejlesztési feladatként kell kezelni.

A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítést igényel. Ennek során figyelembe kell venni kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait is.

Az iskolai fejlesztés szakaszai **megegyeznek a NAT pedagógiai szakaszolásával.**

A mozgáskorlátozott gyermek iskolakészültsége általában indokolja, hogy az első évfolyam teljesítésére a helyi pedagógiai program egy tanévnél hosszabb időt (két tanév) biztosítson, de szükség esetén a további pedagógiai szakaszok is szerveződhetnek hosszabb időszámban. A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót mozgás- és pszichés állapota akadályozza, akkor az **Irányelvben** megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.

A mozgáskorlátozott tanulóknál fokozott figyelmet kell fordítani a tanulás összetevőinek tanítására, az egyénre szabott tanulás módszereinek megválasztására. Az előzetes tapasztalatszerzésre a mozgáskorlátozottság miatt nem mindig kerül sor, ezért a tanuló előzetes tudása is hiányos lehet. Esetenként a mozgásos tapasztalatszerzés is akadályozott. A tapasztalati alapozás lehetőségeinek megteremtésével, a kíváncsiság, érdeklődés és megoldási késztetés felkeltésével és megtartásával stabil motiváció érhető el.

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Ezért lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése, kidolgozása és működtetése, illetve azoknak az eszközöknek a megtalálása, amelyek a mozgáskorlátozott tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik, gyakoroltatják.

Kiemelt jelentőséggel bír a mozgáskorlátozottak számára elérhető pályák, munkahelyek megismertetése, az ezek iránt való érdeklődés felkeltése.

A lelki egyensúly fenntartásának elengedhetetlen eszköze a bizonytalanság kezelésének képessége, amelynek kialakítása a nevelő-oktató munka fontos feladata.

Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció

A mozgáskorlátozott tanulók rehabilitációs fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulónak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre. A központi idegrendszer sérülése által előidézett funkciózavar (beszédzavar, beszédhiba, figyelemzavar, a szenzomotorium zavara, részképesség-kiesés, pszichés és/vagy motoros tempó lassúsága stb.) megszüntetése vagy csökkentése szükséges.

A mozgáskorlátozott tanulók fejlődésének támogatása

- Tekintettel kell lennünk arra, hogy a mozgás kivitelezése elvonhatja a figyelmet a feladatról, a feladatmegjegyzésében, értelmezésében támogatnunk kell.
- Nem tudhatjuk, hogy a mennyiségi viszonyokat (kicsi, nagy, vastag, vékony stb.) tapintással, mozgással átélte-e, ezek megtapasztaltatása szükség esetén nélkülözhetetlen.
- A számlálás, számolási készségek fejlesztése során szánjuk több időt a gyakorlati tevékenykedtetésre.
- Ha néma olvasással nem sikerül a szöveges feladatokat értelmeznie, hangos olvasással segíthetünk.
- El kell fogadnunk, hogy pontos, tetszetős, gyors kivitelezésre – például szerkesztéseknél – nem képes.

7.2.3. Beszéd fogyatékos

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli késés, akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének, a beszédészlelés és -megértés zavaraiiban, a beszédritmus sérülésében, a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében, valamint az általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség-kiesésben. A különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékoság körébe sorolhatók. A beszéd fogyatékos tanulónál a fentiek — az egészen enyhe eltérésektől az érthetetlen beszédig — minden változatban előfordulhatnak.

A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs nehézségek miatt különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak. A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába. Amennyiben a beszéd fogyatékoság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai-logopédiai ellátásra szorul.

Az iskolai oktatás, a gyógypedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció típusa és intenzitása a beszédbeli akadályok jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók: megkésett beszédfejlődés, diszfázia, diszplália, orrhangzós beszéd, beszédritmus zavarai (dadogás, hadarás), diszfónia, disarthria, mutizmus, diszlexia, diszgráfia, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar.

A beszédzavarok egy-egy tanulónál halmozottan is előfordulhatnak. A leggyakrabban a megkésett, illetve akadályozott beszédfejlődés, a komplex nyelvi fejlődési zavar jelenik meg a tünetek sokféleségével tarkítva.

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak a különleges gondozási igény feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában. Ez biztosíthatja a tanuló számára a felfelé nivellálást segítő pedagógia.

A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére. A fejlesztésében meghatározó a sokoldalú percepciók fejlesztés, melynek során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítve fejlődnek. Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a különböző beszédműveletek számos azonos, illetve közös elemből tevődnek össze, a fejlesztés a különböző átviteli megoldásokkal eredményesebbé tehető.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással. A helyi tantervben a bevezető szakasz időtartamának megnövelése — általában az első évfolyam tananyagának két tanévre történő elosztásával — indokolt lehet.

A beszéd fogyatékos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama módosulhat.

A személyiség fejlesztésében hangsúlyozott szerepet kap a szociális kapcsolatrendszer kommunikációs bázisa, a kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót állapota akadályozza, akkor az **Irányelvben** megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.

A beszéd fogyatékos tanuló — függetlenül attól, hogy az iskolai nevelésben, oktatásban integráltan vagy szegregáltan részesül-e — az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson.

A beszéd fogyatékos eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek. A logopédiai terápia feladata a nyelv minden szintjére kiterjedő beszéd-, illetve nyelvi fejlesztés.

A beszéd fogyatékos tanulók fejlődésének támogatása

Ha figyelmét, emlékezetét kell használnia, mindig adjunk vizuális támpontot.

Mivel fogalmi gondolkodásuk sérült, a megszokottnál több gyakorlati cselekvésre van szükségük.

Célszerű megtanítani a helyes ujjszámlálást, ez sokáig segítheti a tanulást.

Ahhoz, hogy segíteni tudjunk, feltétlenül meg kell ismernünk a gyerek megoldáshoz vezető gondolati lépéseit.

Ha megoldását szavakkal nem tudja megmagyarázni, a verbális közlést egészítse ki mutogatással.

7.2.4. Érzékszervi (hallási) fogyatékoság – Nagyothalló Tanulók

A hallássérült tanulónál — a hallás hiánya vagy csökkenése miatt — a szokásostól eltér a nyelvi kommunikáció fejlettsége (szövegértés, szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.), és ennek következtében a megismerő tevékenység és egyes személyiségjegyek fejlődése. A tanuló nyelvi kommunikációs szintje az esetek jelentős részében nem korrelál életkorával, hallásállapotával — attól pozitív és negatív irányban is eltérhet.

A *nagyothalló* tanulónál (a beszéd tartományban mért hallásszintek átlaga enyhe nagyothallás esetén 30—45 dB, közepes nagyothallás esetén 46—65 dB, súlyos nagyothallásnál 66—90 dB) a hallás csökkenése akadályozottságot jelent a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavartól a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült tanulóknál — egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után — fizikai értelemben közel ép hallás mérhető. Fejleszhetőségük, fejlődési ütemük több befolyásoló tényező mellett döntően függ attól, hogy a gyermek milyen életkorban volt a műtét elvégzésekor.

A nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását a hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai habilitációs és rehabilitációs, valamint azzal párhuzamosan az audiológiai gondozás eredményezi.

A fejlesztés stratégiájának alapja döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazása. A szövegértés, hangzó beszéd produkciójának fejlődése hasonlóságot mutat az ép hallásúak beszédfejlődésével. A fejlesztés kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van, de a hallássérültek integrációjára pedagógiai diagnózist követően kerülhet sor.

Teljesítményüket a fogadó intézmény felkészültségén és a szülők együttműködő készségén kívül döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges — a pszichés fejlődés zavara miatti — beszéd- és nyelvtanulási akadályozottságuk.

A hallássérült tanulók többségi iskolában történő együttnevelése

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi iskolában történő együttnevelés egyéni döntést igényel. Alapja az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye.

Külön gondot kell fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkodásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő tanulási nehézségének leküzdéséhez. A hallássérült tanuló fejlesztési stratégiájának kialakítását segíti a szakirányú végzettségű, integrált oktatásban tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus. A közreműködés terjedjen ki a hallássérült gyermeket oktató pedagógusok felkészítésére, a fogadó iskola sajátos teendői ellátásának tervezésére, folyamatos tanácsadásra. Az eredményesség érdekében szükség van a szülők és az iskola együttműködésére. Az integráltan tanuló hallássérült gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz, illetve a hallássérülés tényéből következik (pl. audiológiai gondozás).

A NAT alkalmazása a hallássérült (süket és nagyothalló) gyermekek nevelése-oktatásában

A hallássérült tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges. A hallássérült tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és

fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

Az ismeretszerzésben fontos szerepe van a vizuális csatornának. Törekedni kell arra, hogy ezen az úton szerzett ismereteknek valóságghú tartalma legyen, az ismeretanyag a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt is fejlessze.

A hallássérült gyermekek tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk.

A tanulással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik (emlékezet, annak struktúrája, dysphasiás jegyek stb.) feltárására építve valósítható meg az egyéni fejlesztés. Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Ezért lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése, és működtetése, amelyek a tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik, gyakoroltatják.

Alapvető fontosságú feladat mindazon személyiségjegyek feltárása, melyek a tanulók további sorsának döntő befolyásoló tényezői lehetnek (kézügyesség, megfigyelés stb.). Ezek fejlesztése jó esélyt adhat arra, hogy pályaválasztásuk sikeres legyen. Reálisan kell felmérniük, feldolgozniuk a hallássérülésükből következő akadályozó tényezőket.

Hallássérült tanulók fejlesztésének támogatása

Tapasztalatait minden témakörben gazdagítani szükséges, merev gondolkodásának rugalmasabbá tételére, absztrakt gondolkodásának fejlesztésére. Nyelvi fejlesztésére a szokásosnál intenzívebben kell törekednünk.

7.2.5. Érzékszervi (látási) fogyatékoság –gyengénlátó tanulók

A látássérült tanuló

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek (vak, aliglátó, gyengén látó), akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (látásteljesítmény 0-33%) közötti.

Ezen belül:

- *gyengénlátók* azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1-0,33).

A vak, valamint a gyakorlatilag vak, aliglátó tanulókat elsősorban a tapintó-halló életmód, a látásukat praktikusán használó aliglátókat és a gyengénlátókat a látó-halló (tapintó) életmód jellemzi.

A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie

- a látássérülés kórokáról, a látássérültség kialakulásának időpontjáról;

- a szemészeti állapot - prognózis javuló vagy romló tendenciájáról, a pedagógiai látásvizsgálat eredményéről, a gyermek intelligenciájáról, személyiségvonásairól.

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a tanulók állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A látássérült tanulók nevelését, oktatását ellátó közoktatási intézmények az iskoláztatás során két fő feladat megoldását vállalják: az általános, korszerű alpműveltség nyújtását, valamint azon túl a speciálisan jelentkező, a gyengénlátásból és az esetleg csatlakozó fogyatékoságból adódó hátrányok leküzdését. A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál fontos az ép érzékszervek - hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés – fejlesztése.

A gyengénlátás nem csak a tanulás terén okozhat eltéréseket, hanem nehezítette a mindennapi élet tevékenységei is. Mindez pszichésen megterhelő, emiatt gyakran személyiség- és szocializációs zavar is kialakulhat (önállótlanág, lassú reakciókészség, passzivitás, önbizalomhiány, elkülönülésre való hajlam vagy túlzott önérvényesítő magatartás, indulatosság, téves eszmék). A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

A látássérült, gyengénlátó tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással.

A személyiségfejlesztés speciális feladatai –az életkori sajátosságok fegyelembé vételével az alábbiak:

Az iskolakezdéstől a pubertásig

- Az akarati tulajdonságok erősítése a látássérülés hátrányainak leküzdéséhez.
- Az önbizalom, a pozitív énkép alapozása.

Serdülő- és ifjúkor

- Az önállóság további fejlesztése, illetve - a különböző fokú látásteljesítménnyel rendelkező tanulók esetében különösen - a látás kihasználását maximálisan segítő speciális optikai segédeszközök használata iránti igény kialakítása.

- Az érdeklődés irányítása a látóképesség szempontjából reális pályaválasztási területek felé.
- Az akarati tulajdonságok (céltudatosság, kitartás) kialakítása az önálló tanulás és a későbbi munkavégzés céljából.
- Az önfejlesztés igényének kialakítása különösen az ismeretszerzés terén és az egyéni tehetség kibontakoztatásában.
- Az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása.

A többségi iskolában történő együttnevelés

A többségi iskolában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni felkészítést igényel. Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyre állapotából fakadóan szüksége van. Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehető a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szak- és szakmai szolgáltatás.

Az együttnevelés eredményes megvalósulását szolgálja az *Irányelv* 1.5. pontjában leírtak érvényesítése.

A gyengénlátó tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális tanulóasztal, tankönyvkiválasztás, speciális füzet, megfelelő íróeszköz) a követelmények

mennyiségi és minőségi teljesítése a gyengénlátók egyéni adottságai szerint várható el. Ennek érdekében több gyakorlási lehetőségre és alkalmanként több időre van szükség.

Kiemelt fejlesztési területek:

Tanulás

A számukra kedvező külső feltételek, körülmények kialakításában kapjanak aktív szerepet.

Testi és lelki egészség

A gyengénlátó, aliglátó tanuló kapjon átfogó képet arról, hogy miként viszonyuljon szembetegségéhez. Képesse kell tenni a tanulókat a helyes higiénés szabályok elsajátítására, a szem óvására, tisztán tartására, a látáskímélő előírások betartására. Kiemelt jelentősége van a szembetegségek miatt javasolt és ellenjavallt mozgáskorlátozások megismerésének, az optikai segédeszközök és azok rendeltetésszerű, helyes használata megtanításának. Fel kell készíteni őket a gyengénlátásból fakadó fokozott baleseti lehetőségekre, azok megelőzésére, a finommozgások és a tájékozódás ismereteinek elsajátítására.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A tanulónak tisztában kell lennie a pályaválasztási, későbbi munkavállalási, családalapítási stb. lehetőségekkel, korlátokkal. Ehhez szükség van a szemészeti diagnózis és következményeinek ismeretére, a választható pályák tapasztalati úton történő megismerésére, a valóság, a vágyak és a realitások összehangolására.

A helyi tanterv tananyagtartalmaiban az SNI tanulók iskolai nevelés-oktatásának irányelvei a követendők. [32/2012. (X.8.) EMMI rendelet]

7.3. A megvalósítás keretei, eljárásai

7.3.1. Iskolán belüli keretek

- Inkluzív /befogadó/ osztályok szervezése: az osztálytársak megfelelő viszonyulása, az átlagos gyermek tudjon jól segíteni.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervek, vagy egyéni tanrend készítése.
- Differenciált tanulásirányítás, ezt biztosítva többsávós óratervezés szükséges.
- Differenciált házi feladatok adása minden pedagógus részéről, gyakori pozitív jellegű, előremutató értékelés, megerősítés.
- Differenciált értékelés.
- Rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások: inger-gazdag környezet megteremtése, motiválás.
- Rugalmas időbeosztás a felzárkóztatás igényéhez igazodva.
- A tananyag életszerű tartalommal való megtöltése. Gyakorlatorientált ismeretek, életviteli technikák megismertetése.

7.3.2. A gyógypedagógiai tevékenység

A szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján történő foglalkozások:

- a Köznevelési törvény által biztosított heti óraszámában,

- egyéni fejlesztési terv alapján,
- egyéni vagy kiscsoportos szervezeti formában.

A sajátos nevelési igény típusa szerint logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, szomatopedagógus, szurdopedagógus, tiflopedagógus, gyógytestnevelő szakember bevonása a fejlesztő tevékenységbe.

Az SNI diákjaink sikeresebb iskolai haladása érdekében iskolánk szakképzett gyógypedagógust/utazó gyógypedagógust alkalmaz.

Speciális feladatot lát el a pedagógusokkal, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködve a differenciál-diagnosztika eszközeivel csoportos és egyéni szűrővizsgálatokat végez. Kiszűri a tanulási problémákkal, részképesség-zavarral küzdő tanulókat. (DIFER – mérések elvégzése.)

Szükség esetén munkájába bevon más pedagógusokat, a szülőket és a pedagógiai szakszolgálatot is. A diagnosztikus jellegű felmérések eredményei alapján fejlesztési tervet készít egyénre szabottan, konkrét programmal egy-egy időszakra vonatkozóan. A fejlesztési program tartalmazza a célokat, az alkalmazott eljárásokat, módszereket. A program alkalmazása során hatásvizsgálatokat készít.

A tanulók foglalkoztatását - törvényben előírt óraszámokban, csoportlétszámokban - egyéni vagy csoportos formában végzi. A tanulók haladását, fejlődését egyéni fejlesztőlapon dokumentálja. Törekszik arra, hogy a kollégákkal való együttműködés kapcsán preventív tevékenységet is végezzen, illetve a pedagógusokkal is megismertessen minél több hatékony preventív eljárást.

Részt vesz a szakmai munkaközösségek megbeszélésein, nevelőtestületi értekezleteken, hogy tapasztalatainak közreadásával, javaslataival elősegítse a lemaradó tanulók felzárkóztatását.

A felzárkóztató, segítő program szerves része a gyermekek képességstruktúrájának vizsgálatán túl a gyermek-környezet kapcsolat megfigyelése, elemzése mind a család, mind az iskola vonatkozásában. Hospitálásokat illetve családlátogatásokat végez a tanulói teljesítmény-elemzés feltárására.

A foglalkozások célja:

- Szűrővizsgálatok után szakvizsgálatra irányítás (hallás, látás, gégeészet, Szakértői Bizottság, pszichológus, pszichiáter),
- részképességek kialakítása, korrekciója,
- a tanulási alapképességek fejlesztése,
- a tantárgyi struktúrákba történő visszacsatolás.

Feladatok:

A foglalkozások feladatait meghatározzák a részképességzavarok tünet-együttese, illetve az okok, amelyekre mindezek visszavezethetők.

Tünet-együttesek:

1. diszlexia esetén:

- általános beszédgyengeség,
- beszédhiba maradványtünet,
- differenciálatlan aktív szókincs,
- gyenge verbális emlékezet,
- új szavak megmásítása, torzítása,
- hang-betű kapcsolat bizonytalan,

- makacs betűtévesztések, hibás kombinációk felületes akusztikus képzet,
  - lassú olvasási tempó, helytelen technika,
  - gyenge szövegértés,
- betűtévesztések:
- optikusak - amikor a látási kép alapján téveszt a gyermek: pl.: t=f
  - akusztikusak - amikor a hallási kép alapján téveszt: pl.: p=b
  - a látási-hallási azonosság miatt téveszt: pl.: b=d
  - magánhangzó tévesztések: pl.: ó=ő
  - felesleges betűk, szótagok betoldása, betűk, szótagok kihagyása, szótagcserék,
  - hibás kombináció: a hosszabb szavak eltorzítása,
  - a betűk sorrendjének, az olvasás irányának a felcserélése: pl. ól=ló
  - szegényesebb, életkortól elmaradó szókincs,
  - nehezített szóbeli kifejezés.

2. diszgráfia esetén:

- írómozgás rossz kivitelezése (helytelen ceruzafogás, görcsösség),
- egyenetlen írásritmus, töredezett lendület,
- az optimális mozgássor gátolt kivitelezése,
- tájékozódási nehézség (vonalrendszer, irányok),
- betűnagyság és dőlésszög következetlen váltakozása,
- szabálytalan betűformák, torzult betűkötések,
- fölösleges betűelemek,
- betű, szótag, szókihagyások,
- általános helyesírási gyengeség,
- vonalközben való eligazodás nehezítettsége,
- lassabb írástempó,
- nem megfelelő írásnyomaték,
- rendezetlen íráskép,
- hosszú-rövid magánhangzók, mássalhangzók differenciálásának nehezítettsége,
- betű-szótagcserék írásban,
- hagyományos írásmód (j vagy ly) használatának nehezítettsége,
- nyelvtani műveletek megértésének, elsajátításának, alkalmazásának nehezítettsége.

3. diszkalkulia esetén:

- az érzékelés-észlelés folyamata zavart,
- a szimbólumok felismerése, tartalmi azonosítása nehezített,
- a fogalmak kialakulása akadályozott,
- a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek sérültek (összehasonlítás, viszonyítás, analógia, analízis, szintézis, csoportosítás, soralkotás, szabályfelismerés, alkalmazás, lényegkiemelés, logikai kapcsolatok, műveletek),
- gátolt a téri, síkbeli, időbeli érzékelés,
- figyelemzavar,
- emlékezetgyengeség,
- matematikai érdeklődés hiánya,
- kialakulatlan a mechanikus számlálás, a mennyiségállandóság,

- a matematikai nyelvi fogalmak ismeretének hiánya,
- relációk, verbális kifejezések zavara,
- számjegyekkel és nem a mennyiségekkel való gondolkodás,
- a helyértékek megértésének sikertelensége,
- az ujjak globális használatának nehezítettsége,
- a számok bontása, bontott képek felismerése nehezített,
- hibás stratégiák jelennek meg a számításokban, különösen többlépéses számolásos feladatok esetén,
- feltűnő szorongás a matematikától, vagy negatív attitűdök matematikai feladatok végzésekor,
- lassabb munkatempó.

Okok:

1. mozgásfejlődés egyes fázisainak elmaradásából adódóan:

- nagymozgás ügyetlensége, összerendezetlensége,
- egyensúlyzavar,
- kineztikus érzékelés hiányosságai,
- finommotorika koordinációs zavara,
- gyenge szem-kéz koordináció,
- kialakulatlan vagy keresztezett dominancia,
- iránytévesztés,
- testséma hiányos ismerete,

2. percepció fejlődési zavarai:

a) vizualitás terén

- alak, forma, méret, szín,
- alakállandóság,
- alak – háttér,
- téri irányok,
- rész-egész kapcsolata – emlékezet,

b.) auditív téren

- hangdifferenciálás, hangzókiemelés – tagolás,
- hangok sorrendisége,
- akusztikus emlékezet,

3. beszédfejlődési elmaradás

- megkésett beszédfejlődés,
- beszédhiba,
- beszédritmus (hadarás, dadogás, légzés) - gyenge ritmusérzék.

4. Motiválatlanság, negatív nevelési előzmények (féltékenység, túlkövetelés, elhanyagolás)

A tünetegyüttesek, illetve ezek okai egyénenként eltérőek, így a fejlesztés feladatait ezek pontos ismeretében egyénileg és aktuálisan lehet megállapítani, amit a szakvélemény javaslata alapján a

gyógypedagógus az egyéni fejlesztési tervben határoz meg.

7.3.3. Tevékenységrendszerek az egyéni fejlesztés során

1. MOZGÁSFEJLESZTÉS:

Nagymozgások koordinációja és az egyensúlyérzék korrekciója nagyrészt a szenzomotoros- terápia fejlesztés keretén belül megvalósul meg. Az elemi mozgások újraépítésével, gyakorlásával.

A mozgásterápia a figyelemkoncentráció, az irányfelismerés, a mozgásemlékezet és a taktilis-kinesztétikus érzékelés erősítését szolgáló feladatsorok végeztetése.

Finommozgások fejlesztése:

a) *Beszédmotorika fejlesztése* logopédiai feladat. Nyelv, ajak és légzőgyakorlatokkal, az artikulációs bázis kialakítása, megerősítése.

b) Az *írásmozgás hibáinak korrigálása, javítása* érdekében a kéz ízületeinek rugalmasságát elősegítő, az izomtónus érzékelését, szabályozását lehetővé tevő direkt és indirekt feladatok végzése, a téri tájékozódás és a mozgásemlékezet, a kinesztikus percepció és a szerialitás egyidejű fejlesztésével.

2. TESTSÉMA FEJLESZTÉS TÉRI-ÉS IDŐBELI TÁJÉKOZÓDÁS

A torzult „én kép” megváltoztatására a mozgásfejlesztésben adott feladatokon kívül direkt kinesztikus és verbális megerősítéssel tudatosítjuk a testsémát, lehetővé téve a testmagó és a saját személyiség megismerését, elfogadását.

A testséma pontos megismerésével egyidejűleg a lateralitás kialakítása, megerősítése is történik. A test teljes érzékelése, a szimmetria ismerete alapján gyakorolhatók a téri viszonyok a saját testhez képest. Ezek biztos ismerete után fejleszthető a környezet téri viszonyainak ismerete verbális megerősítéssel (névutó, ragok használata).

A síkbeli tájékozódás kialakítása konkrét feladatokkal folytatódik. (feladatlapok, irányok meghatározása). A saját test megismerésével érzékeli a benne végbemenő biológiai folyamatok ritmusát, időbeli folytonosságát. Egyúttal megtanulja a fejlődés fokait, az idő múlásával bekövetkezett változásokat, periodicitásokat. Ez képezi az időbeli tájékozódás alapjait.

3. PERCEPCIÓS FEJLESZTÉS

Ép, illetve korrigált érzékszervek funkcióinak felhasználásával erősítjük az érzékelési apparátust. A perceptuális területek fejlesztéseinek stádiumai külön-külön eltérőek, de elengedhetetlen a minél előbbi - a fejlődési lehetőségeket kihasználó – intermodális összekapcsolás is.

a) Vizuális észlelés

- differenciálás - alak, forma azonosságainak és különbségeinek észlelése

- tagolás - alak - háttér - elkülönítés

- Gestalt-látás fejlesztés

- szem- kéz együttmozgás

b) Auditív észlelés

- a megkülönböztető képességet fejlesztő gyakorlatsorok, akusztikus tér - hang (zöngés,

zöngétlen, rövid, hosszú)

- ritmus
- tagolás – kihallás

c) Kinesztétikus észlelés

- kinesztétikus észlelés nagyformának tudatosítása, verbális megfogalmazása,
- a tapintás alapján érzékelhető tulajdonságok megállapítása (érdekesség, súly, puhaság, stb.)
- mozgásészlelés - saját mozgás tudatosítása indirekt helyzettel, direkt utasítások végrehajtása.

4. EMLÉKEZETFEJLESZTÉS

- a) vizuális téren: tárgyakkal, képekkel, betűkkel vagy számokkal, szavakkal, szöveggel, mozgással;
- b) auditív téren: hang, szó, gondolati egység visszaadása azonnal, illetve hosszabb idő múlva;
- c) motorikus emlékezet;
- d) értelmi-logikai emlékezet;
- e) emocionális emlékezet.

5.) BESZÉDKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

- tiszta artikuláció kialakítása
- fogalmi szint kialakítása, megerősítése
- téri, időbeli és egyéb relációk figyelembe vételével a mondatrészek helyes használatának kialakítása a beszédészlelés, a beszédmegértés speciális terápiájának alkalmazása (differenciálás, tagolás, emlékezet, fogalomalkotás, szinonima - ellentét, gondolatközlés, kommunikációs készség fejlesztése, drámapedagógia)

A fejlesztési feladatok, a tevékenységrendszer és az órakeret a Szakértői Bizottság által kiadott szakértői javaslatban meghatározott, törvényi háttérnek megfelelő, illetve a nevelőtestület által elfogadott.

Követelmények

A vizsgálatok által regisztrált helyzethez viszonyított fejlődés beépülése az osztályoknak megfelelő követelményekbe.

Értékelés

Az értékelés az egyén teljesítményét az egyén képességeihez viszonyító, motiváló és demonstratív.

A feladatok végrehajtásának feltétele egy nyugodt körülményeket biztosító egyéni fejlesztésre is alkalmas, legalább 20 négyzetméteres szoba, melynek berendezése: nyitott polcok, zárt szekrények, tükör, öt állítható, egyszemélyes tanulói asztal, székek, szőnyeg.

Taneszközök:

Számvarázs, Számház, Számutca, Számóra
Helyesírás szabályai, Betűvető gyakorlólap 1. osztály
Számoló színező I.-IV. Ugróiskola
Tanulj játszva az állatokkal! Mesélő fejtörő
Szebben akarok írni I-II.
Színezd ki! - Rajzolj! - Számolj!

Számolás 1-2-3.

Játékház Tk. család,

Lexi,

Törd a fejed, mondd ki! I-II.-III.

Én is tudok olvasni, Írd füllel!

Nebuló 1-2-3-4.

Betűről betűre sorozat

Színezd ki...Számolj te is

(R)ész-képességek I.

Gyakorlóanyag az olvasásmegértés fejlesztéséhez

Gyakorló feladatok diszgráfias és diszlexiás gyerekeknek

Logico készlet

Mini LÜK

Különböző tanulást támogató eszközök: pl. Korong, számegyenes, vonalköz

Mozgásfejlesztő eszközök: - billenő henger, deszka, alagút, tüskés labda, karika, egyensúlyozó korong stb...

Hallásfejlesztő eszközök: hangszerek, ritmusbot, magnó stb.

Látássérültek tanulását megkönnyítő segédeszközök: nagyító, (távcső, teleszkóp, speciális vonalzó, nagy kijelzős számológép, megfelelő világítás, egyéb eszközök)

Módszertani javaslatok, segédanyagok a Gyengénlátók Módszertani Intézménye javaslatával (5818/2013. számú szakértői véleményhez kapcsolódó segédanyag)

7.3.4. Az SNI tanulók nevelő –oktató munkájához kapcsolódó feladatok időterve (gyógypedagógus számára)

Tanév eleji feladatok

Augusztus:

Általános feladatok

- Felkészülés a szeptemberi felmérésre

Szeptember

I. Általános feladatok

1. Csoportos és egyéni felmérések a tanulási problémákkal küzdő vagy a tanulási zavar miatt veszélyeztetett gyermekek kiszűrése érdekében, információgyűjtés az éves tervezéshez valamint az osztálytanítók munkájához. Logopédiai szűrésre és DIFER mérésre kerül sor 1. osztály év elején /szeptember, október/. Indokolt esetben a tanulót további vizsgálatra tovább kell küldeni a Pedagógiai Szakszolgálatához.

Formái: Csoportos:

- tantárgyi felmérések (pl.: olvasás, írás stb.)
- az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges rész-képességek felmérése.

Egyéni:

- a tanulási zavart mutató vagy tanulási zavar miatt veszélyeztetett gyermekek képesség-struktúrájának feltérképezését szolgáló vizsgálatok.
- kontrollvizsgálatok.

2. Tervezés, szervezés:

A diagnosztikai felmérések alapján:

- fejlesztési tervek készítése adott időszakra vonatkozóan
- a foglalkozások megszervezése (formájuk, rendszerességük, időtartamuk, módszereik, eljárásaik, csoportok összetétele).

3. Dokumentációs feladatok:

- szükséges egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátás- egyéni fejlődési lap-külv megnyitása
- egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátás- egyéni fejlődési lap betétív vezetése
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervek készítése

II. Szülővel való kapcsolattartás

1. Kapcsolatfelvétel szülői értekezletek alkalmával.

2. Első konzultáció:

- vizsgálatok eredményeinek megbeszélése,
- a fejlesztő foglalkozások lehetőségeinek felajánlása, /szerződés-kötés/,
- az együttműködés további formáinak közös tervezése (pl.: „home” tréning, terápiás tanácsadás, kapcsolatfelvétel pedagógiai szakszolgálatokkal stb.)

III. Pedagógusokkal való konzultáció

1. Diagnosztizálás:

- megfigyelési szempontok közös tervezése,
- hospitálás, célzott megfigyelések,
- a megfigyelések és a diagnosztikai eljárások eredményeinek együttes elemzése.

2. Tervezés:

- a fejlesztés irányvonalainak közös megállapítása,
  - a segítség módjának tervezése.
- a) a fejlesztő foglalkozások: gyakoriság, rendszeresség, lehetséges időtartam, cél
- b) a gyermek tanórai tevékenysége
- várható nehézségek,
  - a tanmenetbe iktatható fejlesztés lehetőségei,
  - alkalmazható kompenzációs technikák,
  - az egyéni differenciálás lehetőségei az értékelésben, számonkérésben.

IV. Kapcsolattartás más pedagógiai szakszolgálattal, szakintézménnyel

1. Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Tevékenységet Végző Szakértői Bizottság:

- szakértői vizsgálatok kezdeményezése,
- kontrollvizsgálatok áttekintése, igénylése.

2. Egyéni esettől függően kapcsolatfelvétel más pedagógiai szakszolgálattal, szakintézménnyel (pl.: Pedagógiai Szakszolgálat Logopédiai Ellátás, ifjúsági és gyermek ideggondozó intézmények, utazó gyógypedagógiai hálózat stb.)

V. Nevelőtestület dokumentációs feladata:

Az éves munkatervben meghatározott időpontig megismeri a szakértői bizottság javaslatait, azokat beépíti differenciált tanmenetébe, szükség esetén a gyógypedagógussal és nevelőtestülettel konzultálva elkészíti a tanuló egyéni fejlesztési tervét.

Októbertől a tanév végéig

I. Általános feladatok:

1. *A tanulási problémákkal küzdő, vagy tanulási zavar miatt veszélyeztetett tanulók fejlesztő foglalkoztatása az éves fejlesztési tervek alapján.*

2. *Diagnosztikai felmérések:*

- egyéni tantárgyi és képességfelmérések tanulási zavar szűrése céljából,
- osztályszintű, pedagógiai teljesítménymérések (pl.: olvasás, írás, matematika),
- átiratkozó gyermekek vizsgálata tanulási zavar kiszűrése miatt,
- kontrollvizsgálatok.

3. *Szervezés:*

Szükség esetén óra vagy csoportösszetétel módosítás.

4. *Dokumentációs feladatok:*

- munkanapló (KRÉTA) vezetése,
- más pedagógiai szakszolgálatok, szakintézmények vizsgálati eredményeinek gyermek anyagához kapcsolása,
- egyéni fejlesztési tervek készítése.

II. Szülővel való kapcsolattartás

1. *Rendszeres vagy időnkénti konzultáció:*

- év közbeni felmérések eredményeinek megbeszélése,
- folyamatos tájékoztatás a foglalkozások menetéről, eredményeiről,
- tapasztalat és információcsere a tanulási nehézségek oki hátterének pontosítása érdekében,
- terápiás tanácsadás, „home” tréning alkalmazása,
- szakszolgálatok, szakintézmények eredményeinek, javaslatainak megbeszélése
- kapcsolatfelvétel más pedagógiai szakszolgálattal, szakintézménnyel.

III. Pedagógusokkal való konzultáció

1. *Rendszeres vagy időnkénti esetmegbeszélések, konzultáció:*

- a gyermekkel kapcsolatos tapasztalatok megbeszélése,
- ismételt tervezés, újabb teendők megfogalmazása, a segítség módjainak szükséges módosítása,
- a tanórai keretben egyéni differenciálással való fejlesztés lehetőségeinek áttekintése és folyamatos tervezése,
- a szakszolgálatok, szakintézmények vizsgálati eredményeinek, javaslatainak megbeszélése,
- a fejlesztő foglalkozásokon hospitálási lehetőségek felajánlása.

2. *Együttműködés az iskola szakmai munkaközösségeivel:*

- részvétel a szakmai munkaközösségek megbeszélésein,
- bemutató foglalkozások tartása, felajánlása.

3. *Nevelőtestületi értekezleteken beszámoló a végzett munkáról és vizsgálatok eredményeiről.*

Kapcsolattartás más pedagógiai szakszolgálattal, szakintézménnyel.

4. *Egyéni esettől függően kapcsolatfelvétel más pedagógiai szakszolgálattal, szakintézménnyel.*

5. Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Tevékenységet Végző Szakértői Bizottság:

- szakértői vizsgálatok, kontroll vizsgálatok kezdeményezése,
- kiegészítő vizsgálatok igénylése, felmérések, könnyítések, egyéni haladási ütem.

6. Nevelési tanácsadó szakértői vizsgálatok kezdeményezése.

IV. A pedagógusok dokumentációs feladata

A szakértői vélemények változásainak nyomonkövetése, szükség esetén az egyéni fejlesztési tervek felülvizsgálata.

Február

I. Általános feladatok:

- 1. Kontroll és hatásvizsgálatok*
- 2. Szervezés, tervezés a kontroll és hatásvizsgálatok alapján:*
  - fejlesztési tervek módosítása,
  - a foglalkozások módszereinek, eljárásainak újragondolása,
  - szükség esetén csoportösszetétel és időbeosztás módosítása.
- 3. Dokumentációs feladatok:*
  - féléves értékelés.

II. Szülőkkal való kapcsolattartás

- 1. Féléves konzultáció:*
  - a foglalkozások eddigi eredményeinek megbeszélése, szöveges értékelése,
  - az együttműködés további formáinak közös tervezése.
- 2. Lehetőség szerint részvétel óvodai nyílt napokon és az iskolabörzén.*

III. Pedagógusokkal való konzultáció

- 1. Féléves konzultáció:*
  - Részvétel a munkaközösségi értekezleten, a pedagógusokkal közösen a foglalkozások eddigi eredményeinek megbeszélése, szöveges értékelése,
  - a segítség további módjainak együttes tervezése, módosítása.

Március - április

I. Általános feladatok

- 1. Részvétel a nyílt napon és a beiratkozáson:*
  - ismerkedés a leendő elsős tanulókkal és szüleikkel,
  - tájékoztatás a preventív jellegű felmérésekről
- 2. A beiratkozást követően a leendő elsősök preventív jellegű felmérése.*

Az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges képességek átfogó felmérése kettős cél érdekében.
- 3. Információgyűjtés:*
  - a leendő elsős osztálytanítók következő tanévi munkájához, a tanmenetbe iktatható fejlesztés lehetőségeihez és a fejlesztés tervezéséhez,
  - a prevenció tanácsadáshoz.

II. Szülőkkal való kapcsolattartás

1. Egyéni konzultáció a leendő elsős szülők részére:

- a preventív felmérés eredményeinek megbeszélése,
- terápiás tanácsadás a tanulási problémák prevenciójának, megelőzésének céljából,
- az iskolán kívüli segítség lehetőségeinek feltérképezése egyéni esettől függően (pl. Nevelési Tanácsadó, mozgásterápia stb.)

III. Pedagógusokkal való konzultáció

1. Konzultáció a leendő elsős tanítókkal:

- a felmérések eredményeinek megbeszélése a következő évi munka tervezése érdekében,
- a felmérések alapján a tanmenetbe iktatható fejlesztés lehetőségeinek áttekintése.

Május vége - június

I. Általános feladatok

1. *Év végi kontroll- és hatásvizsgálatok.*
2. *Dokumentációs feladatok*
  - év végi egyéni értékelő lap készítése,
  - a Külív illetve betétívek lezárása.

II. Szülőkkel való kapcsolattartás

1. *Tanév végi konzultáció:*

- a foglalkozások eredményeinek és az év végi értékelő lapnak a megbeszélése,
- terápiás tanácsadás a szünetre.

III. Pedagógusokkal való konzultáció

1. *Tanév végi konzultáció:*

- Részvétel a nevelőtestület értekezletein, a foglalkozások eredményeinek és a tanulók tanulmányi előrehaladásának, valamint a tanév végi értékelőlapnak a megbeszélése.

2. *Részvétel az osztályozó értekezleteken:*

- javaslatétel a fejlesztett gyermekek értékeléséhez (felmentések figyelembe vétele, méltányos értékelés lehetőségének érvényesítése, szöveges értékelés stb.).

IV. A pedagógusok dokumentációs feladata

Kontrollvizsgálatok iratainak elkészítése.

Egyéni előrehaladás értékelése.

Lásd még. 19.2. – SNI tanulók számonkérésének formái, értékelés és minősítés szempontjai.

7.4. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséggondozás célja a tehetséges tanulók felismerése, fejlesztése egyéni képességeinek tükrében, teljesítőképeségével arányban, hiszen ez által válhat pozitív énképű, harmonikus személyiségű, kiegyensúlyozott, sikeres emberré. Ezáltal fejlődhet a legoptimálisabban. A tehetségek felismerése és gondozása az oktatás kiemelt feladatai közé tartozik, annál is inkább, mivel a fel nem ismert tehetségű gyermek könnyen hátrányba kerülhet többi társa mellett, s az érdeklődésében,

képességeiben visszafogott gyermek tanórákon unatkozhat, s ez magatartási problémák kialakulásához is vezethet.

Lényeges, hogy a tehetséggondozást célzó tevékenységek úgy alakuljanak, hogy optimálisan biztosítsák az átlagtól eltérő, valamilyen területen tehetséges tanulók célirányos fejlesztését.

Ezek a tevékenységek biztosítják egy-egy területen az elmélyülés lehetőségét, az alkotás sikerélményét, ami jelentősen hozzájárul a tanulók személyiségének pozitív irányú fejlődéséhez.

A tehetség kibontakoztatását serkenti:

- a megfelelő légkör megteremtése,
- a motiváció, a pedagógus ösztönző attitűdje,
- a bizalom,
- a megfelelő szervezeti strukturáltság,
- a játékoság.

A tehetséggondozás értékeire építve továbbra is kiemelten fontos fejleszteni a tehetséges gyerek *erős oldalát*. Ezen belül azokat a szempontokat kell figyelembe vennünk, amelyek tipikusan a különleges adottságokat fejezik ki, s a képességek valamilyen területén (pl. matematika, fizika, zene, sport, művészetek stb.) biztosítják az intenzív, gyors elmélyülést és előrehaladást.

Ugyanakkor nem mondhatunk le a tehetségesnek látszó gyerek *gyenge oldalának fejlesztéséről* sem. Tehetséggel összefüggő gyenge oldalon olyan „hiányosságokat” kell értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik vagy éppenséggel megakadályozzák. Csaknem minden tehetséges tanulónál lehet olyan pont, amely akadályozhatja az erős oldal kibontakozását, pl.: alacsony önértékelés, gyenge tanulási motiváció, nem hatékony információ-feldolgozási stratégiák, valamilyen részképesség gyenge színvonala, vagy az iskolában összességében kiemelkedő teljesítmény mellett egy-két tantárgyban súlyos hiányok stb. A gyenge oldalakat szakszerűen diagnosztizálni kell - ezeknek sok fajtája fordulhat elő, amelyek mindegyike különböző bánásmódot, fejlesztési eljárást igényel. A komplex iskolai tehetségfejlesztés azon részének, amely a tehetséggel kapcsolatos gyenge oldalakat akarja megszüntetni, pszichológiai bázisúnak kell lennie, és egyedi segítségnyújtásban kell megvalósulnia. Ezt a diagnosztizálást és fejlesztő munkát csak a pedagógus egyedül nem tudja megoldani, nincs is kellő szakmai felkészültsége hozzá - itt már elengedhetetlen a fejlesztőpedagógus és az iskolapszichológus közreműködése.

Megfelelő *légkör* biztosítása nélkül sem lehet eredményes a tehetség kibontakoztatása: az intenzív fejlődéshez szükségesek a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok a pedagógusokkal és tanuló társakkal egyaránt. Megelőzés, légkörjavítás: a „megelőzés” a tehetséges tanulóra irányul, s azt kell megakadályoznia, hogy a munkakedvét elveszítse, s hogy aszociális magatartásmód fejlődjön ki benne. A „légkörjavítás” összességében az osztályban uralkodó szituációra vonatkozik, és azt akarja elérni, hogy az átlagot meghaladó tanuló a maga gyors és többnyire helyes válaszaival ne hogy elbátortalanítsa a többieket, s kedvezőtlenül befolyásolja önértékelésüket és teljesítményüket.

Egyre szélesebb körben elterjedő követelmény, hogy a hatékony iskolai tehetséggondozáshoz *szabadidős, „lazító programok” is* szükségesek, ezek biztosítják a feltöltődést, a pihenést. Olyan programok ezek, amelyek közvetlenül nem sokat nyújtanak a gyermek speciális tehetségének fejlesztéséhez, ugyanakkor elengedhetetlenek abból a szempontból, hogy a fárasztó tevékenységek után regenerálódjanak a diákok. Például ilyen, ha a magas szintű intellektuális képességekkel bíró tehetségigéreteknek valamilyen művészeti területen, táncban, sportban stb. biztosítanak regenerálódási lehetőségeket az iskolában szervezett ezen kiegészítő programok.

Hagyományosan a tehetség felismerésének és fejlesztésének terepe a *tanóra*, azonban a gyakorlat bizonyította, hogy csak ebben a szervezeti keretben nem lehet megoldani a hatékony iskolai tehetséggondozást. Leginkább azért nem, mert a tanóra kevésbé teszi lehetővé a teljes egyéni differenciálást, mint a *tanórán és iskolán kívüli szervezeti formák*. Természetesen fontos, hogy a tanórai és tanórán (iskolán) kívüli formákat kapcsoljuk össze a hatékonyság érdekében, ebben a tekintetben is *egységes rendszerben* lehet sikeres a tehetséggondozás. Nyilvánvalóan más kiemelt funkciói, jellemzői vannak a tanórának és a tanórán kívüli formáknak. Az órai tehetségfejlesztés során az érdemi differenciált munka elengedhetetlen a sikerhez, emellett középpontba kell állítani az egyéni tanulási stratégiák fejlesztését, s a tanulók számára folyamatosan biztosítani a valódi kihívásokat. A tanórán kívüli tevékenységeket elsősorban az egyéni érdeklődésre kell építeni, a minőségi gazdagítás elveit kell megvalósítani, s változatos szervezeti formákat kell kialakítani – lehetőleg az iskola falain is túllépve. Mind a tanórai foglalkozásokon, mind egyéb keretekben akkor hatékony a tehetségfejlesztés, ha következetesen érvényesül a differenciált fejlesztés régóta megfogalmazott elve.

A tehetség kibontakoztatását célzó tevékenységek:

- iskolai szakkörök,
- egyéni és csoportos tehetségsegítő projektek,
- tanórákon differenciált foglalkoztatás, szorgalmi feladatok biztosítása,
- felkészítések tanulmányi versenyekre, vetélkedőkre,
- e témakörbe tartozó pályázati lehetőségek kihasználása,
- sportkör,
- házi versenyek, iskolák közötti versenyek,
- bemutatkozási lehetőségek (művészeti, tudományos és egyéb területen),
- kirándulások, táborozások,
- kulturális programok, intézmények látogatása.

Különleges esetben a tehetség kibontakoztatását szolgálhatja több tanév tanulmányi követelményének rövidebb idő alatt történő teljesítése. Erre a törvény által előírt lehetőségeket biztosítjuk, a pedagógiai program vizsgákra vonatkozó előírásainak megfelelően.

A tehetség kibontakoztatását segíthetik pedagógusaink szakirányú továbbképzések teljesítésével, esetleg fejlesztési tervek készítésével is.

A tehetséggondozásban is fontos szerep jut a szülők és az iskola együttműködésének, az elvárások-lehetőségek összehangolásában. Az iskola tájékoztatást is nyújthat a tanuló további - iskolán kívüli – fejlesztési lehetőségekről (zeneiskola, művészeti alapiskola, sportklubok stb.).

7.4.1. iskolánk akkreditált kiváló tehetségpont (tp 151 001 614)

Tehetségpontunk létjogosultsága:

Iskolánkban évek óta hagyomány, hogy a falu szépítésében részt veszünk faültetéssel, falutakarítási akcióval. Minden évben hulladékgyűjtést szervezünk (papír - és vasgyűjtés, elektronikai hulladék). Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. A környezetvédelmi jeles napokat számontartjuk, közülük néhányra programokat is szervezünk. A gyerekek nagy lelkesedéssel készülnek ezekre az alkalmakra

(plakátkészítés, rajzverseny, vetélkedők). Az érdeklődő diákok környezet - és természetismereti szakkörökön sajátíthatják el a többlettudást. Tanulóink eredményesen szerepelnek környezetvédelmi és természetismereti vetélkedők megyei és országos fordulóján. Országos és nemzetközi projektekben (savas eső, zuzmó program) sikeresen vettünk részt. Folyamatos a környezetvédelmi pályázatok keresése és írása. A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket.

Tehetségpontunk hatóköre, működési területe:

Elsősorban iskolánk diákjaira terjed ki a tehetségpont hatóköre. Az iskolai környezeti nevelés területén nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Intézményünkben ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók. Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködésre is számítunk. A Szülői Közösség figyelemmel kíséri az iskolánkban folyó környezeti nevelést, bekapcsolódik programjainkba. Javaslatára, véleményére odafigyelve hajtjuk végre feladatainkat. A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik munkánkat. Nevelőtestületünk több tagja vesz részt előadásaikon, továbbképzéseiken. Szükséges, hogy több, az egész nevelőtestületet érintő környezeti témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben. A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik -e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában. A tanórai és a tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi különböző környezeti neveléssel foglalkozó intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, az állatkertek és a nemzeti parkok. Mivel programjaink a gyerekeken keresztül a település életére is hatást gyakorolnak, számítunk az önkormányzat támogatására is.

Tehetségek megismerési módszerei:

A tehetségigéreték azonosításban használatos módszereket általában két csoportba, a szubjektív és az objektív módszerek csoportjába oszthatjuk. A szubjektív módszerek közé sorolják a megfigyelést, a tulajdonságlistákat, a szülők és a társak véleményét, az objektív módszerek közé pedig a különböző tesztek és pszichológiai mérések tartoznak. Iskolánkban elsősorban a szubjektív módszerek dominálnak:

- iskolai információk gyűjtése a tehetségigéretekről;
- pedagógusok jellemzése a gyerekekről;
- osztálytársak értékelése;
- szülői jellemzés;
- diákok önértékelése.

A negyedikes gyerekeknél megfigyelési szempontsört¹⁴ is alkalmazunk, amelyet kiértékelünk. Az eredmény segíti az iránymutatást a felső tagozaton.

Tesztek alkalmazása az iskolai pszichológus által valósul meg, pedagógiai tesztek használata még nem került bevezetésre.

A Tehetségpont specifikus és konkrét programjai:

Természetismeret szakkör, tehetséggondozó foglalkozások biztosítják a felkészülést a tanulmányi versenyeken (Curie Környezetvédelmi Emlékverseny 3-8. osztály) való eredményes szerepléshez. A tanulók környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával azt is meg szeretnénk alapozni, hogy a középiskolában lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős személyiség formálása. A helyi tantervben szereplő tanulmányi kirándulás, tanulmányi séta, erdei iskola, tábor célja a természet- és környezetvédelem céljainak megismerése saját tapasztalatok alapján. Kiemelten fontosnak tartjuk a következő tevékenységek végzését: modellek készítése, hulladékgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés (osztályszinten működik), a környezeti értékek vizuális eszközökkel történő megjelenítése, iskolai fűszernövénykert, iskolazöldítés, kézműves foglalkozások, vetélkedők, települési környezet szépítése, publikálás az iskolaújságban, előadás az iskolarádióban. Programok: A Jeles Napokat témnapok formájában valósítjuk meg (Állatok Világnapja, Környezetvédelmi Világnap, Föld Napja, Víz Világnapja, Madarak és Fák Napja, Egészségnap).

Tehetségtanácsadás:

Kiváló Akkreditált Tehetségpontként működve a tehetséggelisztés és -gondozás mellett fontos feladatunk a tehetségtanácsadás, amelyet egyéni és csoportos formában valósítunk meg a tehetséges tanulók és a szülők részére.

1. Pedagógus tanácsadása a tanulók felé:

- Osztályfőnöki órákon egyéni és közösségi sikerek érdekében a pedagógus útmutatást ad diákjainak. A problémák megoldásában is segítségre lehet, valamint a továbbtanulással kapcsolatos kérdésekre is választ ad segítve a diákot a döntésben.
- Egyéni megbeszélések: Az osztályfőnök és a szaktanárok egyéni tanácsot adhatnak a diákoknak képességeik kibontakoztatásához, nehézségeik megoldásához, versenyeken való szereplésükhöz.
- Iskola által meghívott továbbtanulási szaktanácsadók is segítik diákjainkat.

2. Pedagógus tanácsadása a szülő felé:

Sokféle szervezeti formát kell működtetni a családdal való intenzív együttműködéshez. Ezen formák kialakításában a kezdeményező szerepet az iskolának kell felvállalnia, s ezek során az aktuális feladatok, problémák megbeszélése mellett tájékoztatni kell a szülőket a korszerű tehetséggondozás alapismereteinek, módszereinek közvetítésével.

---

¹⁴ Dávid Mária-Hatvani Andrea-Héjja-Nagy Katalin: Géniusz Műhely 1. Tehetségazonosítás a pedagógiában

- Egyéni megbeszélések: A pedagógus tájékoztatja a szülőket gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről és véleményt alkot segítségül a gyermek neveléséhez, tehetségének kibontakoztatásához, felső tagozaton a továbbtanuláshoz.
- Családlátogatás: Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.
- Szülői értekezlet: A pedagógus tanácsot adhat a szülőknek az osztály egészére vonatkozóan a jobb tanulmányi eredmények elérése érdekében, valamint a jobb osztályközösség kialakításáért. Ismerteti a szülőket az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről és véleményt alkothat a gyerekek egyéni fejlődése érdekében. Ösztönzheti a szülők által a gyerekeket a tanulmányi versenyeken való részvételre, kiemelten a tehetségeseket.
- Fogadó óra: A szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

A tehetség kibontakozása szempontjából is kulcsfontosságú a szülők és az iskola közötti együttműködés. A célok meghatározásában, a fejlődés folyamatos értékelésében, a tanuló támogatásában a család és az iskola is szerepet vállal. A tehetséggondozást sem tudja a család hatékony közreműködése nélkül sikeresen megoldani, egyformán döntő szerepet a gyerek tehetségének kibontakozásában: az iskola, a család és a társak. Fontos tehát a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, információcsere, együttműködés. Ennek legfőbb tartalmi vonatkozásait az alábbiakban összegezhetjük:

- célok tisztázása, egyeztetése, azonos követelményrendszer kialakítása,
- a tanuló megismerése, tehetségének felismerése,
- a fejlődés közös értékelése,
- a pedagógus tanácsa, módszertani segítségnyújtása,
- a gyerek érzelmi támogatása, elfogadása, odafigyelés,
- közös programok szervezése,
- pályaválasztás irányítása.

7.5.Szociális hátrányok leküzdését segítő program

- HÁTRÁNYOS HELYZETŰ, ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓINK MEGSEGÍTÉSE -

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról alapján:

67/A. § (1)

(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres

gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Továbbá a **229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 27-29. §.** intézkedik a halmozottan hátrányos helyzet jegyző általi megállapításáról, valamint ennek iskolai nyilvántartásáról, a nevelési-oktatási intézmény tájékoztatási kötelezettségeiről.

Iskolánkban is megtalálhatóak a munkanélküli, illetve az egyre nehezebb körülmények között élő családokból származó tanulók. Ezért már a tendencia kialakulásának kezdetén felfigyeltünk e jelenségre és különböző programokkal igyekeztünk segíteni a hátrányos helyzetű tanulók beilleszkedését, folyamatos fejlődését. Nevelési programunkban elsősorban a távlati tervezéssel foglalkozunk, vagyis a helyzetfelmérés után meghatározzuk a tevékenység célját, éves ütemtervét, valamint a lehetőségek számbavételével a hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformákat.

A tevékenység célja segíteni azon tanulók

- beilleszkedését az iskolai környezetbe,
- ismeretsajátítását,
- egyéni ütemű fejlődését;

akik

- szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek
- családi mikrokörnyezetéből adódóan hátrányos helyzetűek,
- családi házon kívüli környezet miatt hátrányos helyzetűek,
- iskolai körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek,
- csonka családban felnövő gyermekek,
- munkanélküli szülők gyermekei,
- átmenetileg hátrányos helyzetűek
- áttelepült, beköltözött (új) tanulók,
- tartós betegség miatt hátrányos helyzetűek.

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- Gyermek- és ifjúságvédelmi felelősünk és a nevelőtestület összehangolt munkája a tanulóink és környezetük megismerésére, segítésére.
- Az intézmény tájékoztatást ad a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket, tanulót a nevelési-oktatási intézménnyel fennálló jogviszonyával összefüggésben

megillető kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről. Ezek igénybevételére a jogszabályban előírt dokumentumok bemutatásával van mód.

- Felzárkóztató ill. tehetséggondozó programok szervezése.
- Képességkibontakoztató felkészítés 20/2012. EMMI rendelet 171-172. §. alapján, 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 27. §. alapján 1-3 fős differenciált fejlesztő foglalkozások biztosítása.
- Pályázatok, ösztöndíjak figyelése, erről megfelelő tájékoztatás, ill. részvétel a pályázatokon.
- Együttműködés alapítványokkal (Kunszállási Gyermekekért Alapítvány) partnerintézményekkel, pénzügyi támogatás, ösztöndíj juttatására.
- Drog- és bűnmegelőzési programok.
- Mentálhigiénés programok – iskolapszichológus bevonásával
- Pályaorientációs tevékenység – ennek során együttműködés partnerintézményekkel.
- Segítségnyújtás a pályaválasztás során a Hátrányos Helyzetű- és a Halmozottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó/Kollégiumi/Szakiskolai Programjába való bekerüléshez.
- Komplex tehetséggondozó programok (szaktárgyi, zenei-művészeti, sport-turisztikai, informatikai).
- Komplex táborozások, kirándulások, országjárások.
- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon, értesítés (iskolaújság, szórólap.)
- Helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése.
- Motiválás arra, hogy a gyermek napközis ellátásban részesüljön.
- Kapcsolatfelvétel a szolgáltató intézményekkel, az áthelyező bizottságokkal.
- Táborozási hozzájárulások.

7.6. Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók

Bár intézményünk tanulói többségében rendezett családi környezetből érkeznek, mégis egyre gyakrabban találkozunk – országos szinten - olyan szociális ill. társadalmi problémákkal, amelyek a gyermekek harmonikus fejlődését, tanulását veszélyeztetik. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóakra való fokozott odafigyelés a korai iskolaelhagyás lehetőségét, és az ebből eredő egzisztenciális-szociális nehézségeket igyekszik minimális szintre csökkenteni.¹⁵ “A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók körének megállapítása lépcsőfok az ahhoz vezető úton, hogy a korai iskolaelhagyók száma arányaiban csökkenjen az országban. A törvény az iskolai lemorzsolódás - és ezzel a korai iskolaelhagyás - megelőzését szolgáló beavatkozásokat megalapozó és támogató korai jelző- és pedagógiai intézkedésekkel támogató rendszer kiépítésére irányul.”¹⁶ E tanulók megsegítése a megfigyeléssel, a problémák időben történő kiszűrésével, azonosításával kezdődik, majd pedagógiai megsegítéssel folytatódik. Az intézmény falain belül felzárkóztató

---

¹⁵ Lásd: Európa 2020 Stratégia

¹⁶ Forrás: <http://www.pedagogusok.hu/node/1040-2015>, dec. 2-i megtekintés

programok, szakköri foglalkozások nyújtanak erre lehetőséget, míg az intézmény falain kívül hangsúlyossá válik a szülőkkel és egyéb partnerekkel való fokozottabb kapcsolattartás.

“Komplex, rendszer szintű pedagógiai tevékenységek (preventive – megelőző, vagy intervenció – beavatkozó tevékenységek):

Prevenció, megelőzés:

- A leginkább veszélyeztetett tanulók azonosítása (osztályfőnök, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős)
- Egy felnőtt támogató személy biztosítása (osztályfőnök, nevelőtestület tagja)
- A tanulási folyamat támogatása sokféle eszközzel biztosítható: rugalmas módszerek alkalmazása, az oktatás a diákok tudásához történő igazítása, a tanulási környezet megfelelő kialakítása, a tanulási képességek támogatása során kisebb csoportokban vagy egyénileg dolgozni a diákokkal, tanulási technikák tanítása (memorizálás, teszt kitöltéséhez stratégiák stb.), extra tanulási idő és lehetőségek biztosítása a felzárkózásra;

„Tevékenység célja¹⁷:

- tanulmányi eredmény javítását célzó; tanulói motiváció növelésére irányuló; tanulói igazolatlan hiányzás csökkentésére irányuló; a tanuló szociális helyzetből eredő hátrányának kompenzálását célzó; testi, lelki, mentális fejlesztésre, illetve szenvedélybetegség kialakulásának és bántalmazásnak a megelőzésére irányuló beavatkozás);

Tevékenység területe:

- tanulói előrehaladást támogató tevékenység / pedagógus-támogató tevékenység / intézményvezetést támogató tevékenység / intézményi fejlesztést támogató tevékenység;”

Mindezzel kapcsolatos adatszolgáltatását intézményünk évente két alkalommal az előírt módon teljesíti, fogadja a kapcsolódó pedagógiai szakmai megsegítéseket. A támogató rendszer segítségével azonosított figyelmeztető jelek alapján és a pedagógiai-szakmai szolgáltatás javaslatainak figyelembevételével a nevelési-oktatási intézmény olyan, az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató pedagógiai rendszerben megvalósuló pedagógiai intézkedéseket alkalmaz, amelyek keretében korszerű, tanulóközpontú nevelési-oktatási eszközökkel, az iskolai sikerességet támogató együttműködésekkel segíti a tanuló előrehaladását, kiemelt figyelemmel a képességek, készségek kibontakoztatására, az esélyteremtést szolgáló tevékenységekre.

8. A Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok

Iskolánk tanulói ifjúságának többsége rendezett családi háttérrel rendelkezik és jellemzően jó az iskola és a szülői ház együttműködése és kapcsolattartása.

---

¹⁷ https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/lemorzsolodas/KNYF_ESL_2017_januar.pdf - alapján; 2017. július 30-1 megtekintés

A gazdasági és társadalmi változások következtében a családok életében felhalmozódó problémák hatnak az iskolára, a gyermekek nevelésére és gondozására. Egyre több a veszélyeztető tényező: a családok széthullása, elszegényedése, túlzott anyagi szemlélet, munkanélküliség.

A gyermek egészséges fejlődését biológiai-, fiziológiai-, szociális- és pszichés sérülések fenyegethetik, amelyek gyakran összefüggenek egymással.

Intézményünk törekszik arra, hogy tanulóinak védelmet nyújthasson az őket veszélyeztető, egyre szaporodó, a nyugodt munkájukat, egészségüket, személyiségüket rontó külső hatások ellen. Megelőzzük a káros szenvedélyek kialakulását, védjük őket a sorozatos kudarcoktól, megrázkódtatásoktól. Ez a tevékenység az iskola minden pedagógusának feladatát ad. Ezt a tevékenységet a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős koordinálja. Ehhez a feladathoz igénybe vesszük az iskolarendőr, a védőnői ellátás, illetve az illetékes intézmények, hatóságok segítségét.

Törvényi háttér: 20/2012. EMMI 129-§.

2) A nevelési-oktatási intézmény közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

(3) Ha a nevelési-oktatási intézmény a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség, a tanulóközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területén működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre

2011. évi CXCV. Tv. 42.§.

(2) A gyermek és a kiskorú tanuló szülőjével minden, a gyermekével összefüggő adat közölhető, kivéve, ha az adat közlése súlyosan sértené a gyermek, tanuló testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését.

(3) A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott a nevelési-oktatási intézmény vezetője útján köteles a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (2) bekezdésében foglaltak szerint eljárni. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges.

Munkánk fő részei:

Felderítés, kapcsolattartás:

- A tevékenységünk a fenti hatások által veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felderítésével kezdődik. Ebben meghatározó szerep az osztályfőnöké. (Lásd még: 35. o. 2.6.1.)

Veszélyeztetettség meghatározása az 1997. évi XXXI. tv. (Gyvt.) 5. § n) pontja alapján:

“veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.”

- A nevelő-oktató munkát segítő gyermek- és ifjúságvédelmi felügyelő alkalmazását törvény szabályozza. Mivel az intézményben a gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozó feladatok ellátása jogszabályi előírás, az igazgató bízhat meg a feladatok koordinálásával foglalkozó gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst.

- A tanulókat és szüleiket a tanév elején az iskolai és az osztályokban elhelyezett hirdetőablak segítségével írásban, az első szülői értekezleten szóban tájékoztatjuk az ifjúságvédelmi felelős személyéről, és arról, hogy milyen időpontban, hol kereshető fel.
- A felderített veszélyeztetett tanulókkal az ifjúságvédelmi felelős, ill. az osztályfőnök személyes kapcsolatot alakít ki. Ennek alapvető célja, hogy ismerjék meg a körülményeket. Az osztályfőnök kapcsolatot tart a szülőkkel (személyesen és telefonon), szükség esetén családot látogat. Meghatározó szerepe van a fogadóóráknak és a szülői értekezleteknek. Fontos az osztályfőnökök és a szaktanárok kölcsönös folyamatos együttműködése is. Szükség esetén iskolánk felveszi és tartja a kapcsolatot az illetékes önkormányzatokkal, a gyámügyi hatósággal, az állami gondozást végző otthonokkal, a gyermekvédelmi szakellátó intézményekkel, a rendőrséggel és a nevelési tanácsadóval.
- Mivel tanulóink igazolatlan hiányzása mögött gyakran nem megfelelő szülői felügyelet is állhat, törvényben előírt jelzési kötelezettségeinknek teszünk eleget, már az első, az ismétlődő, de különösen a 10. vagy 30. vagy az 50. óra igazolatlan mulasztás esetén a szülő, és a 20/2012. EMMI rendelet 51.§-ban előírt intézmények felé. Ez az osztályfőnökök, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, valamint az intézményvezető feladata.

Gyermekjóléti tevékenységek:

- Lehetőleg előzzük meg a diákjainkat és családjaikat érintő szociális problémák kialakulását. Ennek színterei lehetnek a tanórák, osztályfőnöki órák, tanulókkal vagy szülőkkel folytatott személyes beszélgetések, egyéb szervezett tanórai vagy tanórán kívüli programok, rendezvények, pályázatok.
- Segítsük a szociális okokból veszélyhelyzetbe került diákjainkat és családjaikat helyzetük rendezésében.
- Tájékoztatjuk, és biztosítjuk számukra a törvényben és SZMSZ-ünkben előírt juttatásokat, kedvezményeket, foglalkozásokat.
- Közvetítő szerepkört vállalunk az egyes diákok gondozása közben érintett ellátó intézményekkel (Családsegítő Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Gyámhatóság, Jegyző, egészségügyi és egyéb szakellátó intézmények, a községben működő védőnő).

Prevenációs programok:

- A társadalmi beilleszkedési zavarok megelőzését szolgáló tudatos nevelés.
- Elutasító magatartás kialakítása a következő tevékenységekben: alkoholizmus, bűnözés, kábítószer-fogyasztás, dohányzás, önmaga felé forduló agresszivitás - a fenti tevékenységekkel összefüggő negatív károsító hatások és következmények, valamint az elkerülés előnyeivel megismertető programok tartása.

Speciális gyermekvédelem:

- A veszélynek kitett gyermekekkel való egyéni foglalkozás, segítségadás, érdekérvényesítés (pl.: a nehezen nevelhető, lelkiileg sérült).
- Olyan esetekben, amikor a család szociális vagy gyermeknevelési problémával küzd, megpróbálunk segíteni. A család magánéletét és autonómiáját azonban tiszteletben kívánjuk tartani.

9. Tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogainak gyakorlási rendje

2011. évi CXCV. tv. 48. §.

48. § (1) Az iskola, a kollégium tanulói a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokráciára, közéleti felelősségre nevelés érdekében - a házirendben meghatározottak szerint - diákköröket hozhatnak létre, amelyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti.

(2) A diákkörök döntési jogkört gyakorolnak - a nevelőtestület véleménye meghallgatásával - saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

Az intézményünk tanulói a törvény adta lehetőségekhez mérten részt vesznek az iskola döntéseinek folyamatában. Ezt intézményünkben is diákönkormányzat keretei között tehetik meg. Iskolánkban 3-8. évfolyamokból minden osztály maximum 3-3 tagot delegálhat az iskolai Diákönkormányzatba.

Ezek a tagok képviselik az osztályok érdekeit, tájékoztatják társaikat az őket érintő fontos kérdésekről, társaik véleményének kikérése után gyakorolják a véleményezési jogot és vezetőt választanak maguk közül, aki kapcsolatot tart iskolavezetéssel. A diákönkormányzat évenkénti döntése alapján részt vesz az iskolai programok szervezésében, tervezésében, önálló programokat szervezhet.

A Diákönkormányzat munkáját az e feladatra kijelölt pedagógus segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az igazgató bíz meg¹⁸.

Az iskolai döntéshozatali folyamatban a diákönkormányzat véleményét minden esetben kikérjük a jogszabályban meghatározott esetekben, melyet a diákönkormányzat elnöke vagy helyettese és a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus aláírásával ellát. A diákönkormányzat működésének kereteit, döntési folyamatokban való részvételét az iskolai SZMSZ tartalmazza.

---

¹⁸ 2011. évi CXCV. Tv. 48.§.(3)

10. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

10.1. A szülő, tanuló és pedagógus együttműködésének formái

Az iskola, mint oktató-nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít, és figyelembe veszi a szülői érdekeket. A tanuló, a szülő és a pedagógus tehát az iskolai nevelés-tanítás-tanulás folyamatának három egymásra utalt, azonos érdekű szereplője. Az érdekazonosság ellenére az együttműködés alkalmazkodási képességet, empátiát, bizalmat, fegyelmet és sok türelmet kíván mindhárom féltől.

Az együttműködés fontos feltétele, hogy a partnerek ismerjék alaposan az iskola nevelési programját, különösen annak első szakaszát, amely az itt folyó nevelő-oktató munka alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit és eljárásait határozza meg. Ez adhatja meg a tartalmát az együttműködésnek.

A) A szülő és az iskola együttműködése:

Ezen együttműködés alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség.

Megvalósulási formái: - a kölcsönös támogatás és a
- koordinált pedagógiai tevékenység;

Feltétele: - a kölcsönös bizalom és tájékoztatás,
- az őszinteség,

Eredménye: - a családi és iskolai nevelés egysége és ennek nyomán
- kedvezően fejlődő gyermeki személyiség

Az együttműködés formáit az előzetesen már vázolt pedagógiai feladatokra építettük, és az alábbi két témakör köré rendeztük:

1. A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat kérjük:

- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- aktív részvételt szülői értekezleteken, fogadóórákon
- ötletnyújtást az előadások témáihoz,
- őszinte véleménynyilvánítást,
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését,
- családlátogatásokhoz történő nyitott hozzáállást,
- az ellenőrzőben lévő ill. egyéb hivatalos iskolai közlemények figyelemmel kísérését,
- érdeklődő-segítő hozzáállást,
- szponzori segítségnyújtást.

2. Iskolánk a gyermekek helyes neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

- nyílt napok, nyílt órák szervezése,

- rendszeres szóbeli és írásbeli tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról, (Jelzőrendszer)
- előre tervezett szülői értekezletek (tanévenként kettő)
- fogadóórák (negyedévente)
- egyéni fogadóórák (hetente)
- előadások szervezése:
  - logopédus,
  - nevelési tanácsadó,
  - pszichológus,
  - egészségügyi szakember (orvos, védőnő) meghívásával,
- pályaválasztási tanácsadás,
- családlátogatás,
- közös kirándulások, iskolai honlap,
- változatos témájú szakkörök indítása, ahol a tanuló gyakorolhatja a helyes viselkedési módokat,
- Jól segíthetik az együttműködést az iskolánkban kialakult hagyományok közös ápolása, fejlesztése, az iskolai ünnepek egyéb rendezvények is, továbbá a pedagógusok segítő munkája és részvétele a Szülői Közösség rendezvényein, báljain.

A szülőkkel történő egyéni kapcsolattartásban lényeges az adott tanulóról a megfelelő információk beszerzése, a **szülők megnyerése a preventív vagy korrekciós feladatokhoz** szükséges nevelési módszerek alkalmazására, új nevelési stratégiák közös kidolgozására. Feltétlenül szükséges a szülővel való együttműködés a krízishelyzetek megoldásánál, vagy a terápiás intézménybe való utalásnál, hogy felkészítse a szülőt gyermeke pszichoterápiás gondozására, ill. az azzal együtt járó feladataira.

A szülők közösségének képviselői szervei: osztály és iskolai **Szülői Közösségi** választmányok.
Ennek törvényi háttere:

2011. évi CXCV. tv. 73.§. (1)

Az [...] az iskolában [...] a szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevő joggal rendelkező szülői szervezetet (közösséget) hozhatnak létre.

20/2012. EMMI rendelet 119.§. (4)

(4) Az [...] iskolai [...] szülői szervezet, közösség figyelemmel kíséri a gyermeki, tanulói jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét, a gyermekek, tanulók csoportját érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhet a nevelési-oktatási intézmény vezetőjétől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestület értekezletein.

A Szülői Közösség működésének rendjét, törvényben előírt jogkörét az iskolai SZMSZ tartalmazza.

B) A tanuló és a pedagógus együttműködésének formái, alkalmi, lehetőségei:

- kötelező tanítási órák,
- nem kötelező iskolai órák,
- szakköri foglalkozások,
- közös kirándulások,
- klubdélutánok,
- közösen végzett hasznos munkák,

- sportversenyek, vetélkedők,
- diákforumok,
- személyes megbeszélések,
- diákönkormányzat;

Az osztályközösségek, tanulócsoporthok működésének, kapcsolattartásának módjait az SZMSZ tartalmazza.

C) Az iskolai dokumentumok nyilvánossága

Az intézmény alapvető dokumentumai az alábbiak:

- szakmai alapdokumentum,
- pedagógiai program,
- szervezeti és működési szabályzat,
- házirend.

A fenti dokumentumok nyilvánosak, azok az igazgatói irodában szabadon megtekinthetők, illetve megtalálhatók az iskola honlapján. A hatályos szakmai alapdokumentum a www.oktatas.hu honlapon található meg. A fenti dokumentumok tartalmáról – munkaidőben – az intézményvezető vagy az intézményvezető-helyettes ad tájékoztatást. A házirendet minden tanítványunk és szülei számára a beiratkozáskor illetve a házirend lényeges változásakor átadjuk.

10.2. Kapcsolattartás egyéb partnerekkel

Az intézményt a külső kapcsolatokban az intézményvezető képviseli, a kapcsolattartásban közreműködik az intézményvezető-helyettes, továbbá az ügyek meghatározott körében – a munkaköri leírásukban foglalt felhatalmazás alapján – a munkaközösség-vezetők, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus, az Intézményi Tanács pedagógus delegáltja, vezetői megbízás alapján osztályfőnökök vagy más pedagógusok.

A Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola rendszeres kapcsolatot tart az alábbi intézményekkel:

- a fenntartóval;
- Kunszállás Község Önkormányzatával;
- Kunszállási Mosolyvár Óvodával;
- Kunszállási Petőfi Rendezvény-és Faluházzal;
- a pedagógiai szakszolgálat és pedagógiai szakmai szolgáltatás intézményeivel;
- elsősorban Kiskunfélegyháza és Kecskemét középiskolaival (végzős tanulók pályaválasztásában);
- kistérség községi iskoláival;
- egyéb ökoiskolákkal
- az iskolát támogató alapítvány kuratóriumával (az alapítvány céljaiban meghatározott nevelési-oktatási kérdésekben);
- a kecskeméti Katona József Könyvtárral, a kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Városi Könyvtárral és a Móra Ferenc Művelődési Központtal;
- a kecskeméti Katona József Múzeummal és a kiskunfélegyházi Kiskun Múzeummal;

- az iskola-egészségügyi ellátást biztosító egészségügyi szolgáltatóval (védőnő, iskolaorvosok);
- a Bács-Kiskun Megyei Diáksport Szövetséggel;
- a Bács Kiskun megyei 1. sz. Tanulási Képességet Vizsgáló és Rehabilitációs Tevékenységet Végző Szakértői Bizottsággal;
- a Kiskun Alapfokú Művészeti Iskolával;
- Kiskunfélegyházi Vasas TK. Birkózó szakosztályával;
- Kunszállási SE-vel;
- KELLO-val;
- a községben működő vállalkozásokkal, elsősorban a P&P Pékáru Kft.-vel;
- Ökoiskolai partnerekkel
- minden olyan intézménnyel vagy magánszeméllyel, ami vagy aki az iskola munkájához erkölcsi-szakmai-anyagi segítséget tud nyújtani.

10.3. Kapcsolat az iskola egészségügyi szolgálattal

Az előzőekben említett szervezeteken kívül az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fen a tanulók **iskola-egészségügyi ellátását biztosító szervezettel**. Az iskola-egészségügyi ellátást a fenntartó biztosítja. Az iskola-egészségügyi szolgálat szakmai ellenőrzését az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat végzi. A kapcsolattartást az iskola igazgatója biztosítja az alábbi személyekkel:

- az iskolaorvos,
- az iskolai védőnő,
- az ÁNTSZ tiszti-főorvosa,
- iskolafogászat.

A) *Az intézményvezető és az iskolaorvos kapcsolatának rendszere*

Az iskolaorvos feladatait a Köznevelési törvény, és az annak végrehajtását tartalmazó 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet, az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM-rendelet szerint végzi.

Az iskolaorvos elvégzi a hatályos törvények és jogszabályok alapján az iskola tanulóinak rendszeres egészségügyi felügyeletét és ellátását (a Köznevelési törvény 25.§ (5) bek. alapján). Munkáját szakmailag az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat tiszti-főorvosa irányítja és ellenőrzi. Az iskolaorvost feladatainak ellátásában segíti az intézmény vezetője, a közvetlen segítő munkát az intézményvezető-helyettes végzi.

Az iskolaorvos munkájának ütemezését minden év szeptember 15-ig egyeztetni az iskola igazgatójával.

B) *Az iskolai védőnő feladatai*

A védőnő munkájának végzése során együttműködik az iskolaorvossal. Elősegíti az iskolaorvos munkáját, a szükséges szűrővizsgálatok ütemezését. Figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotának alakulását, az előírt vizsgálatokon való megjelenésüket, leleteik meglétét. Elvégzi a szűrővizsgálatokat megelőző ellenőrző méréseket (vérnyomás, testsúly, magasság, hallásvizsgálat stb.).

A védőnő szoros munkakapcsolatot tart fenn az intézmény igazgató-helyettesével. Végzi a diákság körében a szükséges felvilágosító, egészségnevelő munkát, osztályfőnöki órákat, előadásokat tart az osztályfőnökkel együttműködve.

Figyelemmel kíséri az egészségügyi témájú filmeket, könyveket, folyóiratokat, azokat mindennapi munkájában felhasználja.

Munkaidejét munkáltatója, Kunszállás Község polgármestere határozza meg.

Kapcsolatot tart a segítő intézményekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, Drogambulancia, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, stb.).

C) A rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje

A nevelési-oktatási intézménynek gondoskodnia kell a nevelés és oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről, a gyermekek, tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséről, ennek keretében a tankötelezettség végéig az általános iskolába, járó tanuló évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton vegyen részt.

Tanévenként meghatározott időpontokban iskolaorvos, iskola fogászati rendelés, védőnő áll a tanulók rendelkezésére. Feladataikat saját munkáltatójuk határozza meg, melyekről a tanév kezdetén tájékoztatják az iskolavezetést. Munkájuk általánosítható tapasztalatairól az intézményvezető bevonásával tájékoztatják a nevelőtestületet, az egészséges környezet biztosítása érdekében tett javaslataikat az iskola a lehetőségei függvényében megvalósítja.

A szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor és módosításakor a rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje kérdésében a szülői közösséget egyetértési jog illeti meg.

(Lásd még: 1. Melléklet – Egészségnevelési program)

10.4. Az Intézményi Tanács

2013. október 11-én a helyi közösségi érdekek képviselőire Intézményi Tanács létrehozására történt kezdeményezés. Nyilvántartásba vétele az Oktatási Hivatal által 2014. március 6-án történt, TTK/664-1/2014 ügyiratszámmal.

2020. 09. 09-én új összetételű Intézményi tanács került megválasztásra, személyi változások miatt. Nyilvántartásba vétele az Oktatási Hivatal által 2021. 05. 23-án történt.

Háromtagú testülete az alábbiaknak megfelelően alakul:

- a község mindenkori polgármestere
- az iskola Szülői Közösségének elnöke
- az iskola képviselőjében 1 fő pedagógus

Az intézményi tanács jogi személy. Ki kell kérni az intézményi tanács véleményét a pedagógiai program, az SZMSZ, a házirend, a munkaterv elfogadása, továbbá a köznevelési szerződés megkötése előtt. Véleményt nyilváníthat az Iskola által szervezett, nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó program megvalósításával kapcsolatban meghatározott legmagasabb összeg tekintetében, illetve a nevelési-oktatási intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Kezdeményezésére nevelőtestületi értekezletet kell összehívni.

Az intézményi tanács feladatai ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

11. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai¹⁹

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra
- javítóvizsgákra
- pótló vizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít, vagy enged,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

11.1. Vizsgák típusai

A) Osztályozó vizsga

Intézményünkben a jogszabályi előírásnak megfelelően:

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

a) felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól – tankötelezettségét–egyéni munkarend alapján-teljesíti,

b) engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

c) a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet, Az osztályozó vizsgához vezető hiányzás mértéke 250 óra, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák több mint 30 % - a. Az a tanuló is osztályozó vizsgát tesz, akinek mulasztásai már az első félév folyamán meghaladják a megengedett mértéket, s teljesítménye ebből kifolyólag nem volt érdemjeggyel értékelhető.

d) a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

- Az osztályozó vizsga az adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- Az a tanuló, aki nem teljesítette az előírt tanulmányi követelményeket, javítóvizsgára bocsátható.

---

¹⁹ Törvényi háttér: 20/2012. EMMI rendelet: 64-73.§.

- Az osztályozó vizsga letétele megtagadható, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51.§ (3.) bekezdésben meghatározott értesítési kötelezettségének.
- A félévi vizsgaeredményeikről a szülőt írásban tájékoztatjuk, eredményei az osztályozó naplóban és a vizsga jegyzőkönyvében rögzítésre kerülnek, az év végi vizsgaeredmények a bizonyítványban, a törzslapon, osztályozó naplóban és a vizsgajegyzőkönyvben rögzítésre kerülnek.

B) Javító vizsga

- Amennyiben a tanuló nem teljesíti az adott tantárgyból az évfolyamra előírt követelményeket, javítóvizsgát tesz. Ha a tanuló három tantárgynál többől nem teljesítette a magasabb évfolyamra lépéshez szükséges követelményeket, nem tehet javítóvizsgát, hanem köteles az évfolyamot megismételni.
- Javítóvizsgát kell tenni továbbá, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik.
- Az a tanuló, aki nem teljesítette az előírt tanulmányi követelményeket, évfolyamismétléssel folytathatja tanulmányait. Az évfolyamismétlést nem tagadhatja meg a tanulótól az iskola, amíg az nem töltötte be 16. életévét és nem végezte el az általános iskola 6. osztályát.

C) Pótló vizsga

- Ha a tanuló neki fel nem róható okból nem jelent meg a vizsgán, pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

D) Különbözeti vizsga

- A különbözeti vizsgák időpontját az igazgató határozza meg.
- Külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az intézmény a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.
- A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

11.2. A vizgáztatás rendje²⁰

- Javítóvizsgát az intézmény augusztus 15-31. között szervezhet.
- Osztályozó vizsgát a tanév folyamán két alkalommal szervezünk, január- és június hónapban. Erről előzetesen írásban tájékoztatjuk a kiskorú tanuló szülőjét, gondviselőjét – a vizsgát megelőző 3 hónapon belül. Egyéni munkarendű tanuló esetén – ha az a tanulónak előnyösebb – ettől eltérően rendelkezhet az igazgató- a lentebb megfogalmazottaknak megfelelően.

---

²⁰ 20/2012. (VII.31.) EMMI rendelet 64-73. § alapján.

- Különbözeti és beszámoltató vizsgát tanévenként két alkalommal lehet szervezni, időpontjáról a vizsgát megelőző 3 hónapon belül írásban értesíteni kell a szülőt.
- A szabályosan megtartott, tanulmányok alatti vizsga – törvényi előírásnak megfelelően – nem ismételtető.
- A vizsgák az adott napon reggel 8.00 óra és délután 17.00 óra között zajlanak.
- A vizsgázó tanuló köteles a vizsga megkezdése előtt 15 perccel megjelenni.
- Egy tanuló egy adott napon legfeljebb három vizsgát tehet.
- Tanulmányok alatti vizsgát – a 20/2012. EMMI rendeletben meghatározottak szerint - független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. Ez utóbbi esetben a vizsgát a nevelési-oktatási intézmény szervezi meg, az előbbi esetben az illetékes kormányhivatal.
- Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén a kormányhivatal vezetője engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.
- Egy vizsgáztató helységben legfeljebb 6 vizsgázó tartózkodhat, úgy ültetve a vizsgáztató által, hogy egymás munkáját ne zavarják, egymást ne segíthessék.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. A pótló vizsga - szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával - harmadik vizsgaként is megszervezhető. Az írásbeli vizsgadolgozatot a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja.
- Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapokon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni. Alsó tagozaton a ceruza használata engedélyezett. A feladatlap előírhatja számológép, számítógép alsó tagozaton osztályfoknak megfelelő egyéb eszköz használatát, amelyet az intézmény biztosít. Íróeszközökről a vizsgázó gondoskodik.
- A vizsgázónak az írásbeli vizsgák megválaszolásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként maximum 60 perc, alsó tagozaton maximum 45 perc.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakértői véleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni.²¹
- A gyakorlati vizsgákra a tárgy jellegétől függően az írásbeli vizsgák elvei érvényesek, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató pedagógus által értékelhetően, – így különösen rajz, festmény, számítástechnikai program formájában – kell elkészíteni.
- Egy vizsganapon szóbeli vizsgát szintén legfeljebb hármat lehet tartani. A vizsgák közé szünetet kell iktatni. Ekkor a tanuló elhagyhatja a tantermet.
- A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, vagy kifejtendő feladatot. Szükséges segédeszközről a vizsgáztató tanár gondoskodik. Tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell

---

²¹ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 68.§ (4)

biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania. Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több. Ha a vizsgázó teljes tájékozatlanságot árul el a húzott tétellel kapcsolatban, a vizsgálónak egy alkalommal póttétel húzását engedélyezheti. Alsó tagozatos tanuló szóbeli vizsgán az adott témáról számol be 15 percben, előzetes felkészülés (15 perc) után.

- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottsági szakértői véleménnyel megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján a harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni.²²
- Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulónál a vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott- s melyet a jogszabályok előírnak. SNI, BTMN tanuló számára lehetővé kell tenni, hogy írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát, szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tegyen.
- A vizsgán szülő nem tartózkodhat bent, de az írásbeli vizsga feladatlapját megtekintheti a vizsga megtétele után.
- Ha a vizsgáztató pedagógus az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, a 20/2012. EMMI rendelet 69.§-nak megfelelően jár el.
- Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola igazgatójából és két másik – a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő – pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságát mérlegeli, és
  - a) a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
  - b) az adott tantárgyból – ha az nem javítóvizsga – a vizsgázót javítóvizsgára utasítja, vagy
  - c) amennyiben a vizsga javítóvizsgaként került megszervezésre, a vizsgát vagy eredménytelennek nyilvánítja, vagy az a) pontban foglaltak szerint értékeli a vizsgázó teljesítményét.
- A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Egyéni munkarendű tanuló vizsgáztatására vonatkozó egyéb szabályok:

Ha a tanuló egyéni munkarendű státuszát a szülő kérelme alapján az Oktatási Hivatal engedélyezi – erről az intézmény határozatot kap. Ekkor a tanuló felkészítéséről a szülő gondoskodik. Az intézményvezető határozatban előírhatja a vizsgáknak a szabályzattól eltérő rendjét, ezek várható időpontját, úgy, hogy az a tanulónak a legelőnyösebb legyen, de a pedagógusok számára sem járhat többletterheléssel.

A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.²³

Az egyéni munkarendű tanuló magatartását, szorgalmát nem kell értékelni.

---

²² 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 71.§ (3)

²³ 2011. CXC tv. 54. § (1)

A VIZSGABIZOTTSÁGOK FELADATAI

A vizsgabizottság minimum három főből áll. Az általa ellátandó feladatok:

- *elnök*
- *kérdező tanár*
- *ellenőrző tanár*

Az elnök

- felel a szabályok betartásáért,
- ellenőrzi a vizsgázók adatait, vezeti a jegyzőkönyvet,
- ismerteti a vizsga szabályait annak megkezdése előtt,
- ha kell szavazást rendel el.

Kérdező tanár(ok)

- csak megfelelő tanári végzettséggel lehet.

Ellenőrző tanár

- lehetőség szerint szakos tanár,
- felel a vizsga szabályszerűségéért.

Az igazgató felel a vizsgák jogszerű előkészítéséért, zavartalan és szabályos lebonyolításáért. A bizottság a vizsgáztatásról jegyzőkönyvet vezet, melyhez csatolja a vizsgázó által írt feladatlapokat, piszkozatlappokat, s melyben rögzíti az esetleges szabálytalanságokat is. A vizsga után ezeket átadja az igazgatónak. A vizsgák eredményéről a tanulót, szülőket az intézmény tájékoztatja. Az így szerzett osztályzatok a szükséges iratokban (bizonyítvány, törzslap, értékelő napló) dokumentálásra kerülnek.

11.3. Az egyes vizsgatárgyak részei, követelményei és értékelési rendje²⁴

A vizsgatárgyak követelményrendszere:

- Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjának részét képező helyi tantervében található követelményrendszerével.
- A pedagógiai programban meghatározott tanulmányi idő lerövidítésével (tanév összevonás, egyéni haladási rend, stb.) élni kívánó diákok esetén érvényes vizsgarendet az igazgató esetileg határozza meg a nevelőtestület döntése alapján.

Vizsgatárgyak részei

Magyar irodalom – olvasás, szövegértés (1-4. o.)	szóbeli+írásbeli vizsga
Magyar irodalom – fogalmazás (3. év vége, 4. o.)	írásbeli vizsga
Magyar nyelv (1-4.o.)	írásbeli vizsga

---

²⁴ 20/2012. EMMI 65.§. (5) alapján

Matematika (1-4. o)	írásbeli vizsga
Környezetismeret (1-3. o.)	írásbeli vizsga
Környezetismeret (4. o.)	szóbeli vizsga
Irodalom (5-8.o)	írásbeli + szóbeli vizsga
Magyar nyelv (5-8.o.)	írásbeli + szóbeli vizsga
Történelem	írásbeli + szóbeli vizsga
Állampolgári ismeretek	írásbeli + szóbeli vizsga
Idegen nyelv	írásbeli + szóbeli vizsga
Matematika (5-8. o.)	írásbeli vizsga
Fizika	írásbeli vizsga
Földrajz	írásbeli + szóbeli vizsga
Biológia és egészségtan/Biológia	írásbeli vizsga
Kémia	írásbeli vizsga
Természetismeret (5-6. o.)	írásbeli vizsga
Hon- és népismeret	szóbeli vizsga
Etika	szóbeli vizsga
Informatika/Digitális kultúra	írásbeli + gyakorlati vizsga
Testnevelés és sport/ Testnevelés	gyakorlati vizsga
Ének-zene	szóbeli vizsga
Vizuális kultúra	szóbeli + gyakorlati vizsga
Technika, életvitel és gyakorlat/Technika és tervezés	gyakorlati vizsga
Dráma és színház	gyakorlati vizsga

Az értékelés rendje a helyi tantervben meghatározott értékelési szempontoknak megfelelően történik.

Amennyiben a tanuló a vizsgabizottság döntése alapján teljesítette a tanulmányi követelményeket, vizsgája sikeresnek tekinthető.

12. Felvétel és átvétel helyi szabályai

Tankötelezettség:

2011. CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről – alapján:

45.§ (2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti. [...] Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell a (6b)-(6f) bekezdésében foglaltakat.

(3) A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnél a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.

(5) A tankötelezettség iskolába járással, vagy ha az a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából nem hátrányos, a szülő kérelmére egyéni munkarenddel teljesíthető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel. Jogszabályban meghatározott esetben az egyéni munkarendet biztosítani kell.

(6) A felmentést engedélyező szerv dönt arról, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében tehet eleget. Az eljárás során a felmentést engedélyező szerv megkeresheti a gyámhatóságot, a gyermekjóléti szolgálatot, az iskolaigazgatót, gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő tanuló esetén a gyermekvédelmi gyámot.

55.§. 2) 3)Az egyéni munkarenddel rendelkezőt az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni. Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.

(6a) Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján ha a tanuló az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. § szerinti általános járóbeteg szakellátásban, vagy az Eütv. 91. § szerinti általános fekvőbeteg szakellátásban résztvevő szakorvos által kiadott vélemény szerint tartós gyógykezelésben részesül és emiatt a mindennapos iskolába járási kötelezettségét nem tudja teljesíteni, egyéni munkarend keretében folytatja tanulmányait. A tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és

osztályzatának megállapításáról az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.²⁵

Egyéni munkarendű tanuló lehet továbbá az a gyermek, amely Szakértői Bizottság javaslatával rendelkezik - **2011. CXCV. tv. 15.§. (5)** – számukra egyéni fejlesztés biztosítandó.

12.1. Az általános iskola első évfolyamára vonatkozó felvétel elvei

A) Az iskolába iratkozás előkészítése:

Intézményünk célja, hogy már a beiskoláztatást megelőző időszakban megismertesse leendő első osztályos diákjaival és családjaival az intézményben folyó pedagógiai munkát, megkönnyítve ezzel a választást, az iskolába lépés előkészítését. Leendő diákjaink és szülei bármikor tájékoztatást kérhetnek az intézményvezetőtől, de külön számukra iskolanyitogató-foglalkoztatást szervezünk minden tanév tavaszi félévében, a beiratkozást megelőzően, a munkatervben meghatározott időpontban.

B) A felvételi eljárás

Elveit a **20/2012. EMMI rendelet 22. §** szabályozza. *Ez alapján:*

Az iskolai beiratkozás idejéről, az erről való döntés és a jogorvoslat benyújtásának határidejéről szóló, a járási hivataltól kapott közleményt vagy hirdetményt az iskola közzéteszi a helyben szokásos módon (Kunszállási Hírek, iskolai-óvodai hirdetőtáblák, honlap) a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal. (A beiratkozás időpontja márc. 1- ápr. 30 közé esik.)

Iskolánkban a törvényi előírásnak megfelelően *felvételi vizsga nincs*.

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozásakor be kell mutatni a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt.

A tanuló beiratkozásakor a szülő (gondviselő) nyilatkozik valamely egyház, vagy felekezet által meghirdetett hit- és erkölcsstan, illetőleg az iskola által biztosított etika tantárgy választásáról. (Ennek részletes szabályozása a **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 182/A §-ban**.)

C) A felvételi döntés

Az általános iskola első évfolyamára jelentkezőket, ha helyi (azaz a megyeszékhely szerinti járási hivatal által minden év február utolsó napjáig kijelölt felvételi körzetbe tartozó) lakosok, fel kell venni. Nem helyi lakos felvételéről az intézményvezető dönt. Ez utóbbi esetben tájékoztatja a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalt is.

A döntésről felvétel és elutasítás esetében is írásban tájékoztatja az intézmény a szülőt (gondviselőt), amely tartalmazza az indoklást és a fellebbezés lehetőségeit is.

A tanulói jogviszony a beíratás napján létrejön, a felvett tanulót az intézmény nyilvántartásába veszi. (További szabályozás: **20/2012. EMMI rendelet 24-25.§.**)

---

²⁵ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 75.§ (3)

12.2. Az iskolába való átvétel

Iskolánkba történő átvételhez, mellékelni kell az utolsó tanév bizonyítványát, vagy félévi értesítőjét, SNI tanulók szakvéleményét, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt. Ha a gyermek állandó lakóhelye a község területe, fel kell venni (ideköltözés). Egyéb esetekben az igazgató dönt, kikérve az osztályfőnök véleményét. Az átvétel a hatályos jogszabályok alapján történik, erre a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Az átvett tanulót az intézmény nyilvántartásába veszi, az átvétel napján létrejön a tanulói jogviszony. A másik intézményből átvett tanulót képességeinek, tudásának feltérképezése után türelmi idő biztosításával, ha szükséges, egyéni felzárkóztatással segítik a pedagógusok a beilleszkedésben.

Amennyiben az igazgató átvételi kérelmet elutasító határozatot hoz, a **20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 23. § (3)** bekezdésének megfelelően írásban tájékoztatja a szülőt (gondviselőt), döntéséről, annak indoklásáról, a fellebbezés lehetőségeiről.

12.3. A napközibe és a menzára való felvétel elvei²⁶

A köznevelési törvényben előírt 16.00 óráig tartó foglalkozások²⁷ keretében, minden felügyeletre szoruló tanuló részére biztosított a napközibe, illetőleg - a fenntartó engedélyével indított-tanulósobára való felvétel. Ez alól mentességet a szülő írásbeli kérelmére, a törvényi előírásoknak megfelelően, az intézményvezető adhat, melyről határozatban dönt.

Az első osztályosok jelentkezése a beiratkozáskor történik. A felvételtől (kizárásról) az igazgató dönt. Amennyiben a napközis vagy tanulósobai csoportok létszáma meghaladná a köznevelési törvényben előírt létszámot, a felvételi kérelmek elbírálásánál előnyt élveznek azok a tanulók,

- akiknek napközbeni otthoni felügyelete nem megoldott, és ezért felügyeletre szorulnak,
- SNI, BTMN szakértői véleménnyel rendelkeznek,
- akinek mindkét szülője dolgozik,
- akik állami gondozottak,
- akik rosszabb szociális körülmények között élnek.

12.4. Továbbhaladás, magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet valamennyi évfolyamon – a kötelező, s szabadon választott tantárgyakból egyaránt -, ha a tantárgyi követelményeket legalább elégséges (2) szinten teljesítette²⁸. A tantárgyi követelményeket az iskola Helyi tanterve tartalmazza.

---

²⁶ PEPO 2012

²⁷ 2011. CXC tv. 27. § (2)

²⁸ 2011. évi CXC tv. 57. § (1) A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha - az e bekezdésben foglalt kivétellel - az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az egyéni előrehaladású nevelésben és oktatásban részt vevő tanuló esetében az előírt tanulmányi követelményeket az e törvény felhatalmazása alapján kiadott miniszteri rendeletben meghatározott évfolyam végéig kell teljesíteni. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló.

Az SNI tanulók esetében ez a követelményrendszer fogyatékoságuk mértékéhez igazított lehet, s a helyi tanterv az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt is megjelölhet.²⁹

Ha a tanuló a tanév végén – legfeljebb 3 tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet (augusztus hónap végén).

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

Ha a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen az adott tanévben meghaladja a 250 tanítási órát, illetve hiányzásai egy adott tantárgyból meghaladják a tanítási órák 30 százalékát, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, illetve az iskola a 20/2012. EMMI rendelet 51.§. (3) bekezdésében előírtaknak megfelelően, előzetesen értesítette a szülőt a mulasztás jogkövetkezményeiről, egyéb értesítési kötelezettségeinek eleget tett.

Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie. A tanév végén osztályozóvizsgára kell utasítani, ha nem áll rendelkezésre elegendő számú jegy a tanuló értékeléséhez.

Tanköteles tanuló nem zárható ki a köznevelés rendszeréből. „Eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától” fegyelmi büntetés tanköteles tanulóval szemben csak rendkívüli, vagy ismétlődő fegyelmi vétség esetén alkalmazható, a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

Választott tantárgyat leadni - általános szabályként - csak lezárt tanév után lehet. A választott tantárgy felvétele a körülmények mérlegelése után a szaktanár, illetve az igazgató döntése alapján történik.

Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségének a szülő írásbeli kérelmére egyéni munkarendű tanulóként tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, illetőleg a tanuló egyénileg készül fel. Az iskola állapítja meg a tanuló érdemjegyeit és osztályzatait, továbbá dönt - minden esetben - a tanuló magasabb évfolyamra lépésével kapcsolatos kérdésekben. Az egyéni munkarendű tanuló a tanév végén törvényben szabályozott tantárgyakból³⁰, az adott évfolyamon osztályozóvizsgát köteles tenni. Az értékelés, minősítés és továbbhaladás rendje ebben az esetben is azonos az általános eljárás rendjével. Az egyéni munkarendű státuszt kérelmezni, a kérést indokolni kell. Az egyéni munkarendű státuszt az Oktatási Hivatal engedélyezi.

Ha a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd-, illetve más fogyatékos tanuló az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság, a beilleszkedési, magatartási, tanulási zavarral küzdő tanuló a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarendű tanulóként folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról – felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, illetve az ehhez szükséges pedagógusokról – a szakértői véleményben foglaltak szerint – az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

---

²⁹ 20/2011. (VIII.31.) EMMI rendelet 11. § (1.)

³⁰ .: 2011. év CXCV. tv. 55.§. (1) Az igazgató a tanulót kérelmére mentesítheti a készségi tárgyak tanulása alól, ha azt egyéni adottsága vagy sajátos helyzete indokoltá teszi.

12.5. Kilépés, tanulói jogviszony megszűnése, megszüntetése

A tankötelezettségi időn belül a tanulói jogviszony csak a törvényben szabályozottaknak megfelelően szüntethető meg. Ha a tanuló iskolát változtat, tanulói jogviszonya az új iskolába történő beiratkozáskor szűnik meg. Megszűnik a tanulói jogviszony a kizárás, az iskolából fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének napján.

Nem tanköteles tanuló esetén a tanulói jogviszony a törvényben szabályozott feltételek esetén - igazolatlan hiányzások, tanulmányi kötelezettség elmulasztása - szüntethető meg. Az iskola a tanítási év utolsó napján egyoldalú nyilatkozattal is megszüntetheti annak a tanulónak a tanulói jogviszonyát, aki nem tanköteles, ha ugyanannak az évfolyamnak a tanulmányi követelményeit második alkalommal nem teljesítette. Az iskolai tanítási év utolsó napján megszüntethető egyoldalú nyilatkozattal annak a tanulónak a tanulói jogviszonya is, aki a nappali rendszerű iskolai oktatásban nem vehet részt, feltéve, hogy az iskolában nincs felnőttoktatás, vagy a tanuló abban nem kíván részt venni.

A 8. évfolyamos tanulónak megszűnik az intézményben a tanulói jogviszonya a tanulmányi kötelezettségek sikeres teljesítése után.

Az intézmény helyi tanterve

13. A tanterv

A 2013/2014-es tanévtől került bevezetésre 1. és 5. osztályban az 51/2012. EMMI rendelet által elfogadott kerettanterv alapján készített helyi tantervünk, felmenő rendszerben. A 2016/2017-es tanévtől minden évfolyamon eszerint tanítunk. Kifutó rendszerben a 2022/2023-as tanév végén hatályát veszti e kerettantervek.

A 2020/21-es tanévtől került bevezetésre 1. és 5. évfolyamon a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet alapján kiadott Kerettanterv (2020) alapján elkészített helyi tantervünk, felmenő rendszerben.

Valamennyi évfolyamon érvényesek a 2011. évi CXC - köznevelési törvény 6. mellékletében meghatározott osztályok heti időkeretére vonatkozó óraszámok.

13.1. A választott, NAT-2020-hoz kapcsolódó kerettanterv megnevezése

Felmenő rendszerben 1. és 5. évfolyamon bevezetve, a 2020/2021-es tanévtől.

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Óraterv a kerettantervekhez – 1-4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	4	4	4	4
Etika/hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1
Német nyelv				2
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés (néptáncal)	5	5	5	5

Szabadon választható órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25
Óraterv a kerettantervekhez – 5-8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3
Német nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	4	3	3
Etika/hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret	1 (Intézményi döntés alapján az 5-8. évfolyam valamelyikében.)			
Természettudomány	2	2		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Biológia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	2	1	1	1
Dráma és színház	1 (Intézményi döntés alapján az 5-8. évfolyam valamelyikében.)			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés (néptáncsal)	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon választható órakeret	1	1	1	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30

13.2. A választott kerettanterv feletti óraszám - helyi tantervünk teljes óraszama (NAT 2020-as)

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Óraterv a kerettantervekhez – 1-4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+2	5+1,5
Matematika	4	4	4	4
Etika/hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezet- ismeret	+1	+1	1	1
Német nyelv				2+0,5
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés (néptáncal)	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Óraterv a kerettantervekhez – 5-8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3+0,5	3+1
Német nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	4	3+0,5	3+1
Etika/hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem	2	2+0,5	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret	1			

Természettudomány	2	2+0,5		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Biológia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	2	1+0,5	1	1
Dráma és színház			1	
Vizuális kultúra	1	1+0,5	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés (néptáncsal)	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30

13.3. Érvényben lévő kerettantervi óraszámok (NAT 2012-es)

Kifutó rendszerben a 2022/2023-as tanév végéig.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Etika	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Fizika	B változat
Kémia	B változat
Biológia-egészségtan	A változat
Ének-zene felső tagozat	A változat
Ének-zene alsó tagozat	A változat
Technika, életvitel és gyakorlat	B változat

13.4. A választott, érvényben lévő kerettanterv feletti óraszám - helyi tantervünk teljes óraszám (NAT 2012-es)

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+2	6+1
Német nyelv				2+1
Matematika	4+1	4+1	4	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1+0,5	1+0,5
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport <i>Benne heti 1 óra néptánc műveltségterületi oktatás</i>	5	5	5	5
Informatika			+0,5	+0,5
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3+1	4
Német nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3 +1	3+1	3+1
Etika	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2+0,5	2	2+0,5
Természetismeret	2+0,5	2+0,5		
Fizika			2	1+0,5
Kémia			1+0,5	2
Biológia-egészségtan			2	1+1
Földrajz			1+0,5	2
Ének-zene	1+0,5	1+0,5	1	1
Dráma és tánc/ <u>Hon- és népismeret</u>	1			
Vizuális kultúra	1	1+0,5	1	1
Informatika	+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport <i>Benne heti 1 óra néptánc műveltségterületi oktatás</i>	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

Ezek az órák valamennyi évfolyam, összes tanulója számára kötelezőek. Amennyiben iskolánkba más intézményből érkezik 4-8. évfolyamokra járó tanuló, aki korábban csak angol nyelvet tanult, számára a német nyelv tanulása helyett biztosítjuk az angol nyelv tanulását – mely többi tanulónk számára választható, nem kötelező tantárgy, foglalkozás.

A sajátos nevelési igényű tanulóink számára is a helyi tantervünkben meghatározott fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő

kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhatnak a tanuló egyéni fejlődésének függvényében.

13.5 Kötelezően és szabadon választható tantárgyak és ezek órakerete iskolánkban

Intézményünkben kötelezően választható tantárgy az egyházi jogi személy által szervezett hit-és erkölcsstan, vagy helyette az intézmény által biztosított etika tantárgy, melyről a Köznevelési törvény rendelkezik. Ennek megszervezése a törvényben meghatározott feltételek szerint történik, heti 1 órában. A tárgyi feltételeket (tanterem) az intézmény biztosítja.

Intézményünkben a NAT 2012-es helyi tantervünkhöz kapcsolódóan második idegen nyelvként választható, nem kötelező tantárgy az angol nyelv, utoljára a 2022/2023. tanév 8. évfolyamán.

Órakereteit az alábbi táblázat tartalmazza.

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Angol nyelv	-	-	-	2
Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Angol nyelv	2	2	2	2

A 2020-as NAT összóraszámait alapján az angol nyelv felmenő rendszerben egyéb, nem kötelező (választható) foglalkozás formájában folytatódik.

A helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagtartalmát a 3. melléklet, minimum követelményeit a 4. melléklet tartalmazza.

13.6. Tanulók napi terhelése³¹

A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak száma egy tanítási napon nem lehet több

- hat tanítási óránál az első–negyedik évfolyamon,³²
- hét tanítási óránál az ötödik–nyolcadik évfolyamon;

---

³¹ NAT 2020 8. §.

³² NAT 2012 alapján hét tanítási óránál negyedik évfolyamon

A NAT 2012 alapján tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten a nemzeti köznevelésről szóló törvény 6. melléklet B és D oszlopában:

- az első–negyedik évfolyamon legfeljebb kettő,
- az ötödik–hatodik évfolyamon legfeljebb három,
- a hetedik–tizenharmadik évfolyamon legfeljebb négy, tanítási órával haladhatja meg.

A NAT 2020 alapján az adott évfolyamra meghatározott időkeret nem léphető túl.

A tanórai foglalkozások megszervezhetők – törvényi előírásoknak megfelelően - a hagyományos, tantermi szervezési formáktól eltérő módon, így különösen projekt-oktatás, erdei iskola, múzeumi foglalkozás, könyvtári foglalkozás, művészeti előadáshoz, kiállításához kapcsolódó foglalkozás, digitális oktatás formájában is, amennyiben biztosított az előírt tananyag átadása, a követelmények teljesítése, a tanítási órák ingyenessége, a tanulói terhelés korlátozására vonatkozó rendelkezések megtartása.

14. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

14.1 Kötelezően választható tanórák – Hit- és erkölcsstan/Etika oktatás

A 2011. évi Köznevelési törvény előírásainak megfelelően a 2013/14. tanévtől kezdődően, 1. és 5. osztályban került bevezetésre, felmenő rendszerben a kötelezően választható – egyházi jogi személy által szervezett - hit- és erkölcsstan, vagy az ehelyett választható - iskola által megszervezett - etika oktatás. Ennek megszervezését a **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 182/A és B §-ai** szabályozzák. Ennek megfelelően:

- Az iskola igazgatója kijelöli azt a március 1. és március 14. közötti időpontot, amikor az egyházi jogi személy tájékoztatást adhat az iskolának, az iskolával tanulói jogviszonyban álló tanulóknak és a szülőknek arról, hogy igény esetén a hit- és erkölcsstan oktatást milyen módon szervezi meg.
- Amennyiben valamelyik egyházi jogi személy képviselője a tájékoztatón nem tud megjelenni, az igazgatónak biztosítani kell annak lehetőségét, hogy az egyházi jogi személy által rendelkezésére bocsátott, hit- és erkölcsstan oktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumokat a szülők megismerjék. Az igazgatónak a későbbiekben is hozzáférhetővé kell tennie az egyházi jogi személy által rendelkezésére bocsátott hit- és erkölcsstan oktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumokat, különösen a tantervet, a tananyagot, a tankönyveket és a hit- és erkölcsstan oktatás munkamódszerét.
- Az igazgató március 16. és március 31. között az iskola honlapján és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza a következő tanévben a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személyek megnevezését.
- Beiratkozáskor, átiratkozáskor az egyházi jogi személy törvényben előírt adatait az iskola írásban is a szülők rendelkezésére bocsátja, ez alapján a szülő a hit- és erkölcsstan oktatással összefüggő adatkezeléshez történő önkéntes írásbeli hozzájárulással egyidejűleg írásban nyilatkozhat az iskolának arról, hogy
  - a) valamely, a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatást, vagy
  - b) az etika oktatást igényli a gyermeke számára.
- Beiratkozáskor, átiratkozáskor a szülő a hit- és erkölcsstan oktatással összefüggő adatkezeléshez történő önkéntes írásbeli hozzájárulással egyidejűleg írásban igényelheti olyan egyházi jogi személy hit- és erkölcsstan oktatását is, amely egyházi jogi személy nem tartott tájékoztatót az iskolában. Az ilyen igényről az igazgató írásban értesíti a szülő által megjelölt egyházi jogi személy képviselőjét.
- Abban az esetben, ha a szülő nem tesz nyilatkozatot, az iskola a tanuló számára etika oktatást szervez. Ha az 182/A §. (5) bekezdés a) pontja szerinti egyházi jogi személy vagy a (6) bekezdés szerint megkeresett egyházi jogi személy a hit- és erkölcsstan oktatást nem vállalja, a szülő ismételten nyilatkozik arról, hogy
  - a) valamely, a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatást, vagy
  - b) az etika oktatást igényli a gyermeke számára.

- Amennyiben a szülő a hit- és erkölcstan oktatást választja, az erről szóló nyilatkozatával egyidejűleg ahhoz is hozzájárul, hogy az iskola a gyermeke nevét és az osztálya megnevezését az érintett egyházi jogi személynek átadja.
- Az etika, ill. hit- és erkölcstan órák megszervezése lehetőleg azonos időpontban, órarendbe illesztve történik. Amennyiben az egyházi jogi személy az erkölcstan órával azonos időpontban a hit- és erkölcstan órát nem tudja megtartani, az érintett szülők írásbeli egyetértő nyilatkozata alapján az igazgató és az egyházi jogi személy képviselője írásban megállapodhat arról, hogy a hit- és erkölcstan órákat az egyházi jogi személy más időpontban vagy más időpontban az iskola épületén kívül tartja meg.
- A csoportok alakításánál figyelembe kell venni, hogy a hit- és erkölcstan oktatásban résztvevők tanulócsoportjai az Nkt. 4. mellékletében meghatározott maximum osztály- és csoportlétszám mértékéig összevonhatók. Ez a csoportbeosztás a tanév folyamán nem választható.
- Amennyiben a szülő a következő tanévre vonatkozóan az etika vagy a hit- és erkölcstan tantárgyra vonatkozó választását módosítani kívánja, az erre vonatkozó szándékát minden tanév május 20-áig írásban közli az igazgatóval és az érintett egyházi jogi személy képviselőjével.
- A hit- és erkölcstan tantárgy értékelése és minősítése az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint történik.

14.2. Szabadon választható tantárgyak

Intézményünkben választható tantárgy kifutó rendszerben az angol nyelv, utoljára a 2022/2023-as tanévben a 8. évfolyamon. A választott tantárgyak meghirdetése a következő tanévre vonatkozóan április 15-ig, a jelentkezés felmérése május 20-ig megtörténik. Ekkor az iskola tájékoztatást is nyújt a szabadon választott tanítási óra látogatásával kapcsolatos kötelezettségekről.

Látogatása a jelentkező tanulók számára kötelező a tanítási év végéig. A tantárgyat érdemjegyekkel, félévi és év végi osztályzattal értékeli a pedagógus, az intézmény helyi tantervében megfogalmazott elveknek megfelelően. Ezek a tanítási órák is 45 percesek. A tanulók tanórai foglalkozásai és egyéb foglalkozásai közt szünetet biztosítunk. A kiskorú tanuló szülőjének írásban kell jeleznie, amennyiben a tanuló a következő évben már nem kíván részt venni a szabadon választott tanítási órában.

A 2020-as NAT alapján az angol nyelv felmenő rendszerben egyéb, nem kötelező (választható) foglalkozás formájában folytatódik.

14.3. Művészeti alapiskolai képzés

Helyet biztosítunk más intézmény által szervezett művészeti alapiskolai néptánc oktatásnak is, amely szabadon választható, azonban csak tandíj ellenében vehetik igénybe tanulóink.

14.4. Pedagógusválasztás szabályai

Az egyes tantárgyakat oktató és egyes szakköröket, foglalkozásokat vezető pedagógus személyéről a szükséges végzettség megléte alapján az intézményvezető dönt.

Iskolánkban a kis pedagóguslétszám – és ennek megfelelő szakos ellátottság - miatt tanulók általi pedagógusválasztásra nincs lehetőség.

15. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

15.1. Az iskolai tankönyvellátás megszervezése

Az iskolai tankönyvellátás feladata a tankönyv beszerzése és a tanulókhöz történő eljuttatása. Az iskolai tankönyveket az iskola a fenntartó egyetértésének beszerzését követően rendeli meg.

A tankönyvek a Köznevelési törvény 46. §. (5) pontjának megfelelően 1-8. évfolyamig ingyenesek valamennyi tanuló számára.³³ Tehát valamennyi tanuló alanyi jogon ingyenes tankönyvellátásra jogosult. Az iskolának a térítésmentességra az alábbi módok állnak lehetőségére:

- tankönyvrendelés a normatíva felhasználásával
- könyvtári állományból kölcsönzés útján.

Az iskolai tankönyvellátást a Könyvtárellátó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: KELLO) biztosítja. Legfőbb feladata a tankönyvek megrendelése, beszerzése és az iskoláknak történő eljuttatásának megszervezése.

A tankönyvrendelést az iskolánk a KELLO által működtetett elektronikus információs rendszer alkalmazásával a KELLO-nak küldi meg.

A tankönyvrendelés határideje április utolsó munkanapja.

A tankönyvrendelés módosításának határideje június 30.

A pótrendelés határideje szeptember 15.

A módosításra és a pótrendelésre csak indokolt esetben, így különösen az osztálylétszám változása esetén kerülhet sor, amely az eredeti rendeléstől maximum 15%-ban térhet el.

Az iskola a hit- és erkölcstanoktatáshoz a bevett egyház által alkalmazott tankönyvekre vonatkozó rendelését tankönyvenként és egyházanként összesítve küldi meg a könyvtárellátó részére. A könyvtárellátó az adott egyházra vonatkozó adatok összesítését követően megküldi az adatokat az érintett bevett egyház számára. A hit- és erkölcstanoktatáshoz alkalmazott tankönyvek beszerzéséről és az iskolákhoz tanévkezdésre történő eljuttatásáról a bevett egyház gondoskodik.³⁴

Az iskola igazgatója gondoskodik arról, hogy az Nkt. 46. § (5) bekezdése alapján az állam által térítésmentesen biztosított tankönyveket - a munkafüzetek és az 1-2. évfolyamos tanulók tankönyveinek kivételével - az iskola könyvtári állománynyilvántartásába vegyék, az iskolai könyvtári állományban elkülönítetten kezeljék. Az iskolai házirend és az iskolai tankönyvellátás rendje által megállapított tankönyvellátási szabályok nem vonatkoznak a munkafüzetekre és az 1-2. évfolyamos tanulók tankönyveire. Az állam által térítésmentesen biztosított tankönyveket a

---

³³ Egy ütemben bevezeti: 1265/2017. (V. 29.) Korm. határozat

³⁴ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 184/F §

pedagógus, a tanuló köteles az utolsó tanítási napon visszaszolgáltatni az intézmény könyvtárának.³⁵

15.2 A tankönyvek kiválasztása a pedagógus feladata

A pedagógust munkakörével összefüggésben megilleti az a jog, hogy a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket. A tankönyvek/taneszközök megrendelését aláírásával az intézményvezető hagyja jóvá. Az iskola könyvtárán keresztül használatra megkapja a munkájához szükséges tankönyveket, tanári segédkönyveket, az intézmény SZMSZ-ében meghatározottak szerinti informatikai eszközöket.

A tankönyvek kiválasztásánál az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- Az iskola az iskolai tankönyvrendelés keretében a NAT szerinti kerettantervi tantárgyhoz kizárólag a tankönyvjegyzéken szereplő tankönyvek közül választhat.
- Az iskola igazgatója csak olyan tankönyvet rendelhet az iskolai tankönyvrendelés keretei között, amelyiknek a tankönyvvé nyilvánítása a kerettantervi rendelet kihirdetését követően történt feltéve, hogy az adott tantárgyhoz, műveltségi területhez a kerettantervi rendelet alapján került kiadásra vagy jóváhagyásra kerettanterv, továbbá szerepel ilyen tankönyv a hivatalos tankönyvjegyzéken. Amennyiben valamely évfolyamon valamely tantárgyból a miniszter kísérleti tankönyv fejlesztését és kipróbálását engedélyezte, az adott tantárgyhoz, műveltségi területhez a kerettantervi rendelet alapján kiadott vagy jóváhagyott kerettanterv követelményeinek megfelelő kísérleti tankönyv választható.
- Az új tankönyvek, segédletek bevezetése mindig felmenő rendszerben történik.

A tanulók tankönyvellátását szolgáló központi költségvetési támogatás terhére a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához a szakmai munkaközösség és az iskolai szülői szervezet egyetértésével a pedagógiai programban foglaltak megvalósítását szolgáló, a tankönyvjegyzékben nem szereplő könyvek, munkafüzetek, feladatlapok, eszközök és digitális ismerethordozók is beszerezhetők tankönyv helyett, ha az iskolában a nevelő és oktató munkához részben vagy egészben nem alkalmaznak tankönyvet.³⁶

15.3. A tankönyvcsomag összeállítása

A tankönyvellátás biztosítására adott összegek nem tanulóra, nem osztályra és nem évfolyamra szólnak. A tankönyvcsomag együttes értéke nem lehet nagyobb annál az összegnél, amit az iskola a rendelkezésre álló tárgyévi tankönyv-támogatási keretből a könyvtári tankönyvkészlet felhasználásával ingyenesen tud a tanulók rendelkezésére bocsátani.

A tankönyvrendelés végleges elkészítése előtt az iskolának lehetővé kell tennie, hogy azt a szülők megismerjék. A tankönyvrendelés elkészítésénél a szülői szervezet a tankönyvek grammán

---

³⁵ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 184/I. §

³⁶ Nkt. 96.§ (6)

kifejezett tömegére tekintettel véleménynyilvánítási joggal rendelkezik. A szülő nyilatkozhat arról, hogy gyermeke részére az összes tankönyvet meg kívánja-e vásárolni, vagy egyes tankönyvek biztosítását más módon kívánja megoldani.

Az egyes osztályokba beiratkozott tanulók szüleit tájékoztatni kell az adott osztályban használni szándékozott tankönyvek össztömegéről. Az 1-4. évfolyamokra beiratkozott tanulók heti órarendjét úgy kell kialakítani, hogy az egyes tanítási napokon használt tankönyvek tömege a három kilogrammot ne haladhassa meg.³⁷

15.4. Az ingyenes tankönyvellátás

Az ingyenes tankönyvellátás azt jelenti, hogy az oktatásához szükséges összes tankönyvről az iskola gondoskodik. A törvény értelmében az iskolának az iskolától történő

- tankönyvkölcsönzés,
- napköziben, tanulószobában elhelyezett tankönyvek igénybevétele,
- használt tankönyvek biztosítása,

útján kell biztosítani az ingyenes tankönyvhöz jutást a tanulóknak.

A tanuló, illetve a kiskorú tanuló szülője köteles a tankönyv elvesztéséből, megrongálásából származó kárt az iskolának megtéríteni. Nem kell megtéríteni a rendeltetésszerű használatból származó értékcsökkenést.

Az iskolának legkésőbb május 31-ig - a helyben szokásos módon - közzé kell tennie azoknak a tankönyveknek, ajánlott és kötelező olvasmányoknak a jegyzékét, amelyeket az iskolai könyvtárból a tanulók kikölcsönözhetnek.

A tankönyvrendelés további szabályait, a térítésmentes igénybevétel biztosításának feltételeit, eljárás módját az iskolai SZMSZ tartalmazza.

---

³⁷ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 184/G §

16. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

16.1. Tantervhez kapcsolódó feladataink

A NAT-ban megfogalmazott pedagógiai feladatok helyi megvalósulása a helyi tanterv elkészítésével, és a pedagógiai program megalkotásával kezdődik, mely a nevelőtestület közös munkájának, döntéseinek eredménye.

A helyi tanterv alapját a hivatalosan elfogadott kerettantervek jelentik, amelyek önmagukban is meghatározó szerepet töltenek be a NAT céljai és feladatai érvényesítésben. Ezek a - NAT-ban is előírt - pedagógiai munka szakaszainak sajátosságaihoz igazodnak, továbbá tartalmazzák a NAT műveltségterületeiben meghatározott fejlesztési feladatokat, közműveltségi tartalmakat. A kerettantervet a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a helyi lehetőségek, és jellegzetességek figyelembevételével bővítjük:

- gyakorlásra, további fejlesztésre további lehetőséget biztosító óraszám bővítésekkel,
- néptánc oktatással,
- helytörténet integrálásával a történelem tantárgyba,
- szabadon választható angol tantárgy oktatásával,
- úszásoktatás megszervezésével,
- sakkoktatás biztosításával,
- környezetvédelmi feladatok megvalósításával,
- egészségnap szervezésével,
- témahetek megvalósításával,
- kulturális programok szervezésével.

Így az intézmény helyi tanterve tükrözi a NAT által is megfogalmazott értékeket, műveltségképet, tudás-és tanulásértelmezést. Megfelel a köznevelés tartalmi egységét biztosító előírásoknak, biztosítva az iskolák közötti átjárhatóságot.

A tanítási órákat a NAT-ban meghatározott feltételeknek megfelelően szervezzük, a tanulók napi- és heti terhelési korlátainak figyelembevételével. Megszervezzük az egyéni hátrányok leküzdését biztosító foglalkozásokat.

Pedagógiai feladataink továbbá a tanórán kívüli foglalkozások megszervezésében konkretizálódnak (pl. ünnepek, osztályprogramok, kirándulások, táborozások, témanapok, versenyek, közös programok, iskolarádió és más média kínálta lehetőségek, étkeztetés, tanóra közti szünetek stb.). A NAT előírásai pedagógiai feladatainkat egyrészt a nevelés oktatás szakaszaihoz kötik:

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése. Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Megkezdjük az iskolai fegyelem és figyelem, a kötelességtudat kialakítását. Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és

problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait. A 3.14. pontban meghatározott mérések végrehajtásával tűzzük ki a további fejlesztési irányokat.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat. Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait a nem szakrendszerű oktatás módszereivel. A 3.14. pontban meghatározott mérések végrehajtásával tűzzük ki a további fejlesztési irányokat.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

Valamennyi évfolyamon:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával;
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;

- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;

Oktató-nevelő munkánkban kiemelt a kulcskompetenciák fejlesztése. (Lásd: PEPO 2.3.B.) Ez megjelenik a helyi tanterven alapuló gyakorlatban, s törvényi kötelezettségeinknek eleget téve mérjük diákjaink fejlődését az Országos Kompetenciamérés keretében, 6. és 8. évfolyamon. (Lásd még: PEPO: 25.)

16.2. A NAT-ban megfogalmazott, kiemelt fejlesztési követelmények helyi megvalósulása a 2.1.2. pontot kiegészítve:

Erkölcsei nevelés

Alapvető célja, a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselkedésük felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése. A pedagógus, sőt azon túl az iskola minden dolgozója saját magatartásával viselkedésével öltözködésével példaként szolgál az iskola tanulói számára. Minden egyéb nevelési cél csak ezen az alapon bontakoztatható ki. A hitelesség kérdése megkerülhetetlen. A társadalmi viselkedés általános szabályainak, értékrendjének átadása, hagyományozódása minden tantárgy tanítási órájához hozzátartozik, az említett tanári viselkedésformákon túl az iskolai, órai rend megszervezésében, kommunikációban, kiszámíthatóságban. Konkrét területként az erkölcsi neveléshez a hittan, az etika, valamint az osztályfőnöki foglalkozások anyaga kapcsolódik, továbbá a hivatalos és nem hivatalos iskolai rendezvények vonatkozásában, minden esetben fő üzenetként kell, hogy megfogalmazásra kerüljenek az erkölcsi neveléssel, s ennek céljaival összhangban lévő üzenetek.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg a nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Csak egészséges és szilárd nemzeti öntudattal, és lokálpatrióta érzelmekkel építhető a jövő, mind szűkebb, mind tágabb pátriánkban. A tanulókat körülvevő fizikai környezetnek ezt kell sugározni, ezért az intézmény közösségi tereinek ilyen jellegű dekorálása, díszítése alapfeladat. A magyar, a történelem, a földrajz és az osztályfőnöki órákhoz kapcsolódó közvetlen formában cél e terület fejlesztése. Ezen túl minden iskolai rendezvény, nemzeti ünnepektől az osztálykirándulások megszervezéséig, az itt elérni kívánt célok jegyében történnek. Az intézmény igyekszik megragadni saját lehetőségein túl, minden olyan pályázati formát, amelyből ezek a feladatok finanszírozhatók. Az intézmény megemlékezik nemzeti ünnepeinkről, legfontosabb egyházi ünnepeinkről, továbbá alternatív módokon olyan nem hivatalos emléknapi napokról is, mint pl. a magyar kultúra napja, a magyar költészet napja.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot, kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. A közügyekben való részvétel a megfelelő tájékozottság és megalapozott ismeretek alapján, a nyugati típusú demokráciákban az állami és társadalmi élet mozgatórugója. Erre kötelességünk felkészíteni

tanulóinkat. Miután az e témakörben tárgyalt területek sok szállal kapcsolódnak egymáshoz, demokráciát működtető öntudatos állampolgár nevelése nagyban kapcsolódik az itt tárgyalt témakörök összhangjához. Célunk, hogy olyan törvénytisztelő és ismerő generációkat neveljünk, amelyek állampolgári kötelezettségük alapján országunkban biztosítják a demokratikus működés feltételeit. A témakörök alapvetően történelem és az osztályfőnöki órák anyagához tartoznak, amelynek keretében a lehetőségek szerint, különböző hivatalok meglátogatását tervezhetjük, ahol a tanulóink információt nyerhetnek arra vonatkozóan, hogy milyen állampolgári jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek, és ezeket hogyan alkalmazhatják. (pl. rendhagyó testületi ülés látogatása stb.) Demokratikus jogaikat gyakorolhatják a diákönkormányzat keretein belül is.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése

Az önismeret, mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló fejlődést fejlesztő képesség, a társas kapcsolati kultúra alapja. Az ember társas lény, de az csak akkor gyakorolható megfelelően, ha saját személyiségének ismerete megfelelő alapot nyújt hozzá. Jelen terület fejlesztése alapvetően osztályfőnöki feladat, az osztályfőnöki órák anyagának része kell, hogy legyen, ezen kívül az iskola megragad minden olyan lehetőséget, akár nem hivatalos keretek között is, amelyek ezen célok fejlesztését szolgálják. Ide tartozik minden olyan témanap, tanórán kívüli tevékenység, ahol előadás, vagy gyakorlati foglalkozás keretében e kérdéskörrel foglalkoznak.

Családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van, a gyerekek, a fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi-lelki egészségének, közösségi létének kialakításában. A család a társadalom építőköve.

Napjainkban, amikor azt látjuk, hogy tanulóink jelentős része rossz családi körülmények között él, az ez irányba tett törekvéseink, amely a komfortos családi élet bemutatása és propagálása elsőrendű kérdés. Főként a biológia, az osztályfőnöki, az etika órák anyagához tartozó terület, mely azonban más tanórákon (pl. magyar irodalom, művészetek, történelem) is megjelenik, értékeket vonultat fel. Valamint azokon túl minden olyan rendezvény célját és anyagát képezhető fejlesztési terület, ahol akár saját pedagógusi előadás formájában, akár iskolaorvos, védőnő, pszichológus, családsegítő szolgálat munkatársai által történt ismertető előadás olyan eszköz lehet, amely a családi életre való nevelés vonatkozásában megkerülhetetlen. Ebben a kérdéskörben az iskolában foglalkozni kell a szexuális kultúra kérdésével is, amely az osztályfőnökök, biológia-egészségtan tanárok, iskolánk orvosa, vagy védőnője közreműködésével kerül megszervezésre.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészsége életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A magyar nyelvben az egészség a teljességre utal, amely tartalmazza a megfelelő fizikai, és mentális állapotot. Meggyőződésünk, hogy a kettő nem független egymástól, ezért fejlesztése is csak együttesen lehet eredményes. E témakörhöz a testnevelés, a biológia, az osztályfőnöki, a művészeti tantárgyak tartoznak. Azon kívül minden adódó lehetőség esetén olyan szakkör, iskolai sportkör, foglalkozás, amely az e témakörben jelentkező célok megvalósítását szolgálja. Ide tartozik még a meghatározott előírások alapján a tanulók egészségügyi szűrése. Iskolai pszichológusunkkal és a különböző szakszolgálatokkal együttműködve, szülői együttműködés esetén, megkeressük a lehetőséget, a mentális problémák szakavatott kezelésének a biztosítására is. Minden évben Egészségnap témanapot szervezünk.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nemzeti Alaptanterv ösztönzi a személyiség-fejlesztő, nevelő oktatást, melynek része az akadályozott, hátrányban lévő fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározása.

Igyekszünk felkészíteni tanulóinkat a fenntartható környezet iránti közös felelősségre. Ezt a célt környezeti nevelési programunk tartalmazza.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát, a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen megújulási képességükre tekintettel használni.

Jövők szempontjából mindez alapvető fontosságú. Intézményünk példamutatással is igyekszik elől járni ebben. Minden olyan pályázati lehetőséget megragadunk, amely az energiefelhasználás csökkentését és a környezettudatosságot szolgálja. Ezeknek a témaköröknek jelentős területe a természettudományos tantárgyak anyagai közé tartozik: biológia, kémia, fizika órákon az adott anyaghoz kapcsolódóan igyekszünk megvilágítani a szükséges ismereteket erre vonatkozóan. Ökoiskolai tevékenységünk elsődleges célja a fenntartható életmód elsajátíttatása. Minden tanévben bekapcsolódunk a Fenntarthatósági Témahétbe.

Ezt a témakört környezeti nevelési programunk részletesen taglalja.

Pályaorientáció

Az iskolának –a tanulók életkorához igazodva, és lehetőségéhez képest –átfogó képet kell nyújtani a középiskolai továbbtanulási lehetőségekről, továbbá a munka világáról. Ezt segítjük a rendszerességre neveléssel, kötelességtudat kialakításával, és tanulóink képességeihez, személyiségéhez mérten legoptimálisabb fejlesztésével. Igyekszünk látókörüket szélesíteni. Ez a feladat 7-8. osztályban teljesedik ki az osztályfőnökök munkája nyomán. Pályaválasztási börszéken vesznek részt osztályaikkal, pályaválasztási szülői értekezletet, tanácsadást szerveznek tanulóinknak. Biztosítjuk tanulóink eredményes felkészülését a felvételikre, illetve a felvételi jelentkezési lapok kitöltésével segítjük a továbbtanulást. Tanulmányi kirándulások szervezése, gyárlátogatás szintén jó lehetőséget kínál a különböző pályákkal való ismerkedésre. Jó kapcsolatot ápolunk a kiskunfélegyházi és kecskeméti középiskolákkal, akik rendszeresen keresnek minket, programjukba illesztett továbbtanulási programjaikkal.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie, a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életében meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Bár ez a terület szűken jelentkezik az általános iskolai képzésben, ennek ellenére célunk, hogy ezen említett területen is ismereteket nyújtsunk tanulóinknak, hiszen jól látható tény, hogy a mögöttünk hagyott időszak számos rossz példát hozott arra vonatkozóan, hogy családok és emberi sorsok mehetnek tönkre, amennyiben nem kellően felkészült az illető ezen a téren. Leginkább a történelem, földrajz, osztályfőnöki, erkölcsstan órák tananyagához illeszkedik. Rendszeresen figyeljük a bankok által kínált, gyermekeknek szóló pályázatokat, alkalomszerűen –

osztálykirándulások keretében - élünk a Magyar Nemzeti Bank által nyújtott oktató előadásokkal. Minden tanévben bekapcsolódunk a Pénzügyi és Vállalkozói Témahét programjaiba.

Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosságra nevelés lehetővé teszi, hogy a tanulók a médiatizált globális nyilvánosságnak felelős résztvevői legyenek, értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, nem utolsósorban tudjanak azok mögé látni. Intézményünk kerettantervben meghatározott feladatai szerint médiaoktatást végez a történelem tantárgy keretein belül. Tanulóink rendszeresen szerepelnek médiavetélkedőkön; médiaszakkörrel, iskolai újságírással és iskolarádió működtetésével igyekszünk közelebb hozni tanulóinkhoz a média világát. Továbbá minden olyan tantárgy vonatkozásában, ahol ez szóba kerülhet, elsősorban informatika és osztályfőnöki órákon a tananyaghoz kapcsolódóan, annak kiegészítéseként, a médiát tudatosan is, helyesen használó diákok kívánunk nevelni.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Helyi tantervünkben a kerettantervi óraszámok növelése is az eredményesebb tanulási folyamat érdekében történt, hiszen így nyílik lehetőség egy-egy téma lassabb, sokoldalúbb feldolgozására. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, útbaigazítást adjon, a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Ezért azon túl, hogy megfelelő szemléltető eszközökkel készül a tanítási órára, valamint használható logikus és egyértelmű óravázlatot ad közre, emellett minden tantárgy tanulásának megkezdése idején a tantárgyhoz kapcsolódó eredményes tanulási módszert és gyakorlást ajánl a diákok számára. Alternatív módszerekkel igyekszünk minden tanuló számára megtalálni a legeredményesebb tanulási módokat. Igény és szükség esetén az iskola megkeresi annak a lehetőségét, hogy azon tanulóknak, akik erre rászorúlnak és igénylik, a felzárkóztató foglalkozások keretein belül, tanulási technikák tanítását is lehetővé tegye. A tanulás tanítása kapcsolódhat osztályfőnöki órákhoz, könyvtári foglalkozásokhoz is.

16.3. Differenciált tanítás – tanulás szervezése

Minden gyermek más-más képességekkel, személyiségjegyekkel lépi át az iskola küszöbét, s a képességeik, tudásuk fejlesztésének legoptimálisabb eszközei is igen eltérőek lehetnek. Gyermekközpontú oktató-nevelő munkánk során ezért a differenciálás megvalósítására törekszünk, követve a NAT ajánlásait:

- A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását.
- Ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.
- Alkalmazzuk a differenciált célkijelölést, a többszintű tervezést és tananyag-alkalmazást, a fejlesztő, tanulást támogató értékelést.
- A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert).

- A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását.
- (Lásd még: PEPO: 7. Kiemelt figyelmet igénylő tanulók)
- (Lásd még: 19.2. SNI tanulók számonkérésének formái)

17. Projektoktatás

“A nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (1) bekezdés szerinti tanórai foglalkozások megszervezhetőek a hagyományos, tantermi szervezési formáktól eltérő módon, így különösen projekt oktatás, erdei iskola, múzeumi foglalkozás, könyvtári foglalkozás, művészeti előadáshoz vagy kiállításához kapcsolódó foglalkozás formájában is, amennyiben biztosított az előírt tananyag átadása, a követelmények teljesítése, a tanítási órák ingyenessége, a tanulói terhelés korlátozására vonatkozó rendelkezések megtartása.”³⁸

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata. Középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempont szerint elemezve, komplex módon dolgoznak fel. A projektmódszer legfontosabb értéke maga a munkafolyamat. Az egyéni munka mellett megjelenik a csoportos tevékenység, az együttműködés (kooperativitás).

Mindenki saját képességei, egyéni tapasztalatai alapján járul hozzá a csoport munkájához.

A munkafolyamat eredménye a produktum, amely lehet: tárgy, játék, társasjáték, modell (minta a valóság tanulmányozásához, terv, pl. szabásminta stb.), makett (gép, eszköz, kicsinyített alkotás), előadás, színdarab, magnófelvétel, videofelvétel, fénykép, írásmű, művészeti alkotás, kiállítás, összetett alkotások, bemutató, tabló, diagram, elméleti megoldás, rendezvény, ünnepély, egyéb.

A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire és a közös tevékenységre épít. Egyik fő jellegzetessége a résztvevők nagyfokú szabadsága, önállósága.

A projektmódszer alkalmazásával kilépünk a hagyományos időbeosztásból és a tantárgyi keretből. Az ismeretszerzés a különböző tevékenységek során alkotó módon történik. Nem a pedagógus adja át az ismereteket, hanem a tanulók szerzik meg azokat a tevékenységek során. Tanítás, ismeretátadás, ismeretfelhalmozás helyett a tanulás, az ismeretszerzés, és a képességfejlesztés kerül előtérbe.

A projekt megvalósítása során a hangsúly az együttes munkálkodáson, egymás segítségén, elfogadásán, a kommunikációs készségek, technikák elsajátításán van. Ha ez valóban sikerül, akkor érvényesülhet a projekt didaktikai hármasa alapelve: átélés – ismeretszerzés – megértés. „A projektoktatás olyan oktatási stratégia, mely egyrészt a sajátos célok elérését, a valós életet integráló és reprezentáló tanulási tartalommal, a komplex szemléletmódot segítő, tevékenységközpontú,

---

³⁸ NAT 2012 7. § (1)

feladatorientált tanulói tevékenységet biztosító szervezési formákkal, módszerekkel, technikákkal, eszközökkel, az iskolai keretet kitágítva természetes tanulási környezetben valósítja. (Kováts, 2008.)

Iskolánkban hagyomány minden tanév második félévének tavaszi hónapjaiban az Egészségnapok elnevezésű rendezvény megszervezése. Ennek keretében a projektoktatás módszereivel, sőt azt kitágítva, szerezhettek diákjaink ismereteket, tapasztalatokat az egészségünk védelméről, megőrzéséről. Környezeti- és egészségnevelési programjaink szemléletében tanulóink közös sportoláson vesznek részt, védőnő, iskolaorvos előadásait hallgatják meg az egészséges életvezetéssel, szexuális kultúrával kapcsolatban, fodrász, kozmetikus gyakorlatai személyes higiénia- és szépségápolás témakörében. Ezeket fokozott hangsúlyt fektetünk az egészséges táplálkozásra is.

A projekt módszert alkalmazzuk a Fenntarthatósági Témahét és a Pénz7 Témahét keretein belül is, ahol nemcsak a tanulók, hanem a pedagógusok is szorosan együttműködnek. Bevonásra kerülnek a szülők és alkalomszerűen külső, szakmai szervezetek is. A projektek több tantárgyhoz kapcsolódnak.

18. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Bevezető gondolatok

Az objektív, igazságos értékelés nevelő hatású, a tanulók személyiségének fejlesztését kell szolgálnia a nevelés-oktatás teljes folyamatában.

Célunk - tágabb értelemben -, hogy minden tanuló saját lehetőségeinek optimumáig jusson el értelmi, erkölcsi és testi fejlődésben egyaránt.

Célunk - szűkebb értelemben - a kialakított mérési értékelési rendszerben felmérni, hogy az iskola tanulói az adott évfolyamon, illetve a meghatározott mérési szakaszban hogyan tettek eleget iskolánk kerettantervhez igazított helyi tantervében előírt követelményeknek.

Eredményes nevelő-oktató munkánk egyik alapvető feltétele, hogy az értékelési rendszer iskolai szinten is egységes legyen, és azt valamennyien céltudatosan egységesen alkalmazzuk.

18.1 Mérési, értékelési rendszerünk alapelvei

A tanítás-tanulás folyamatában a pedagógus céljainak megfelelően változatosan és nagy biztonsággal választja meg az értékelési módszereket, eszközöket. Visszajelzései, értékelései egyértelműek, tárgyyszerűek. (Lásd: 2.1.4 és 3.6.5, Házirend 16-17. pont)

- Az értékelésnél általában törekszünk:
  - a pozitív teljesítmény - motiváció elérésére,
  - az optimális értékelési rendszer kialakítására,
  - készségtárgyaknál az elméleti és a gyakorlati ismeretek összhangjára.

- Az értékelés legyen:
  - sokoldalú,
  - objektív,
  - ismeretekre és azok alkalmazására, tevékenységére irányuló,
  - igazodjon a fejlesztési követelményekhez, belépő tevékenységformákhoz, továbbhaladási feltételekhez évfolyamonként, fejlesztési szakaszonként,
  - változatos (szóbeli, írásbeli, szöveges, osztályzattal történő),
  - rendszeres.
- A pedagógusoknak folyamatosan és rendszeresen össze kell vetniük a tanulók fejlődéséről kapott adatokat a tanulók fejlődése iránt támasztott követelményekkel.
- Az ellenőrzés, értékelés nem szorítkozhat csupán az ismeretek, készségek értékelésére, folyamatosan kell értékelnünk a tanulók képességeinek, egész személyiségének fejlődését.
- Ne csak a tanulók mechanikus emlékezetét vizsgáljuk, hanem fejlesszük okkereső, problémamegoldó gondolkodásukat is.
- A folyamatos nevelői megfigyeléseknél alkalmazzuk a fejlesztő, egyénre szóló szöveges értékelést szóban és írásban.
- Az ellenőrzés, értékelés nem lehet fegyelmezés, retorzió eszköze!
- Az ellenőrzéshez megfelelő légkört kell teremteni.
- Segítse a tanuló önismeretének fejlődését, adjon lehetőséget az önnevelésre.
- Segítse az iskola oktatási-nevelési céljainak elérését.

18.2. Mérési, értékelési rendszerünk szempontjai

- Alapja a tanulók folyamatos megfigyelése.
- Követelményeknek megfelelően az adott évfolyamra, adott időszakra tudja-e megszerzett ismereteit alkalmazni? Alkalmazóképes tudás feladatmegoldásokban
- Ismeri-e, érti-e az alkalmazáshoz szükséges legfontosabb fogalmakat, tényeket?
- Tükröződik-e logikus gondolkodás teljesítményében?
- Milyen az önálló ismeretszerzésének szintje?
- Mennyire egyenletes a tanuló teljesítménye?
- Mennyire igényes az elvégzett munkával kapcsolatban?

Fontos! Az értékelésnek - bármelyik a továbbiakban ismertetett formáját alkalmazzuk - minden esetben tükröznie kell a követelmény és a teljesítés viszonyát. Kialakításánál domináljon a **motiváló szándék**, az **objektivitás**.

18.3. Az értékelés fajtái

1.) Diagnosztikus értékelés

Célja: Előzetes helyzetfeltárás a tanuló tudásáról a tanulás hatékonyságának javítása érdekében.
Rögzíti egy-egy tanítási - tanulási szakasz kezdetén a tanulók induló tudásállapotát.

Alkalmazása:

- Kiinduló, kezdő szint megállapítása egy-egy tanítási ciklus megkezdésekor.
- Egy-egy új tantervi téma kezdetén.
- Egy-egy téma lezárása előtt.

(Az értékelés nem fejeződik ki érdemjegyekben.)

2.) Fejlesztő formatív értékelés

Célja: Folyamatos információgyűjtés, a tanítási - tanulási folyamat állandó kísérője. Segítő, formáló szándékú. Felhívja a figyelmet az egyéni haladás ütemére, eredményekre, hiányosságokra. A kapott mérési eredmények alapján fejlesztő hatású, egyénre vonatkozó, megerősítő, vagy korrekciós nevelő - oktató munkát tervezünk.

Alkalmazása: A tanítási - tanulási folyamat egészében megerősítésre, korrigálásra, a tanulók önellenőrző, önértékelő képességének fejlesztésére is alkalmas.

Kiemelten hangsúlyozzuk a diagnosztikus és a fejlesztő értékelés szerepét és jelentőségét.

Meggyőződésünk, hogy a tanulók akkor motiváltabban tanulnak, ha teljesítményük értékelésekor ismerjük a kiinduló állapotot, és ennek függvényében tervezzük meg a folyamatos fejlesztést.

3.) Összegző, - lezáró, - szummatív értékelés

Célja: A tanulók fejlődésének átfogó minősítése. Adott tanítási - tanulási szakasz lezárásakor az elért tudásállapot rögzítése, viszonyítás a követelmények tükrében az induló tudásállapothoz. Cél a **minősítés, értékelés.**

Alkalmazása: Nagyobb tanulási témák, időegységek végén, (Félév, tanév vége, vizsgák).

4.) Külső értékelés

- Az iskola szintje a környezet függvényében.
- Tanulmányi, művészeti és sportversenyeken nyújtott teljesítmény.
- Továbbtanulás, beiskolázás sikeressége.
- Külső mérések (bemeneti, kimeneti) eredményessége, tapasztalatai.

18.4. Értékelés pedagógiai szakaszokhoz rendelt

- a.) A tanuló az iskola magasabb évfolyamába, akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- b.) A tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel kell értékelni, félévkor és a tanítási év végén pedig osztályzattal minősíteni. Ettől eltérően kell első évfolyamon negyedévkor, félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor szöveges minősítést alkalmazni.³⁹

---

³⁹ Törvényi előírás első évfolyamon a féléves és év végi szöveges értékelés. Intézményünk sajátossága a Pedagógiai programban meghatározott, negyedéves értékelés.

- Szöveges értékelés félévkor és a tanév végén⁴⁰:

Minősítés: Kiválóan teljesített
 Jól teljesített
 Megfelelően teljesített
 Felzárkóztatásra szorul

Külön jelezzük a dicséretet, vagy a gyenge tanulmányi előmenetelt.

- 2. évfolyamon 2. félévtől és felsőbb évfolyamokon a tanuló tudásának értékelése, minősítése:⁴¹

jeles (5)
 jó(4)
 közepes (3)
 elégséges (2)
 elégtelen (1)

- Az előzőekben ismertetett értékelési formák mellett más módok és eszközök is alkalmazhatók adott időegység (naponta, hetente) alkalmával. Ez történhet piros ponttal, csillaggal, jelek, szimbólumok alkalmazásával.

A konkrét teljesítményekhez kötődő, alternatív megoldások bármely területen és fejlesztési szakaszban alkalmazhatók. Érdemjeggyé vagy szöveges értékeléssé történő átszámítások azonban mindenkor a nevelőtestület egyeztetésével - elsődlegesen az adott szakmai munkaközösség - döntésével valósulhatnak meg.

- c.) Valamennyi évfolyamon a szöveges értékelés, illetve az 1-5 fokú skálával történő osztályzatok, valamint az érdemjegyek megállapításának alapja - a kerettantervhez igazodóan - a helyi tantervben is megfogalmazott fejlesztési feltétel, a követelmények minimum, illetve optimum szintje.

A minimum követelményeknek feleljen meg a tanuló az elégséges osztályzatért.

A helyi tantervben megfogalmazott követelmények optimum szintjét teljesítő tanulót jelessel értékeljük. Szöveges értékelésnél jól megfelelt minősítést kapjon. Az optimum szintet meghaladó teljesítményeket kiválóan megfelelt minősítéssel dokumentáljuk.

- d.) Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök, által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.⁴²

---

⁴⁰ 2011. évi CX. tv. 54. § (3).

⁴¹ 2011. évi CX. tv. 54.§.(2).

⁴² 2011. évi CX. tv. 54.§ (5) (6).

- e.) A 8. évfolyam végén a tanuló „iskolai tanulmányait befejezte” bejegyzéssel bizonyítványt kap.
- f.) A **2011. évi CXCV. tv. 56. §. (1) alapján** SNI, BTMN tanulóink számára szakértői bizottság javaslata alapján az igazgató határozatban elrendelheti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés-minősítés alóli felmentést tantárgyrészek, ill. tantárgyak vonatkozásában. Ehelyett azonban az igazgató más, szöveges értékelési és minősítési mód alkalmazását írja elő félévkor és év végén. Erről az intézményvezető esetileg dönt.

Mérhető teljesítmények az alsó tagozaton

Hangos olvasás

Anyaga: 1. és 2. osztályban : ismert és gyakorlott szöveg

3. és 4. osztályban: ismert, de nem begyakorlott szöveg

Időtartama: 3-5 perc

Értékelés egysége: szótag / perc

	1. osztály	2. osztály		3. osztály		4. osztály	
	Év végén	félévkor	Év végén	félévkor	Év végén	félévkor	Év végén
5	80 szótag	105 szótag	120 szótag	140 szótag	155 szótag	172 szótag	198 szótag
4	65 szótag	85 szótag	100 szótag	115 szótag	132 szótag	154 szótag	172 szótag
3	50 szótag	65 szótag	77 szótag	100 szótag	110 szótag	132 szótag	143 szótag
2	35 szótag	45 szótag	55 szótag	70 szótag	82 szótag	100 szótag	110 szótag
1	35 szótag alatt	45 szótag alatt	55 szótag alatt	70 szótag alatt	82 szótag alatt	100 szótag alatt	110 szótag alatt

Másolás nyomtatott szövegről

Anyaga: az olvasókönyv ismert szövege

Időtartam: 1. osztály: 5 perc

2. osztály: 10 perc

3. osztály: 15 perc

4. osztály: 20 perc

Értékelés: betű / perc (írástempó: IT)

Helyesírás értékelése: hibák a leírt betűk %- ban (hibaszázalék: H) / perc

	1. osztály	2. osztály		3. osztály		4. osztály	
	Év végén	félévkor	Év végén	félévkor	Év végén	félévkor	Év végén

5	14 betű-4%	18 b.- 3%	20 b.-3%	23 b.-2%	25 b.-2%	27 b.-1%	30 b.-1%
4	12 b.-6%	15 b. -5%	17 b. -5%	20 b. -4%	22 b.-4%	25 b.-3%	27 b.-3%
3	10 b. -8%	13 b.-7%	15 b. -7%	18 b.-3%	20 b.-6%	22 b.-5%	24 b.-5%
2	8 b. -10 %	10 b. -9%	12 b.-9%	14 b.-2%	16 b-8%	18 b.-7%	20 b.-7%
1	8 b. alatt	10 b. alatt	12 b. alatt	14 b. alatt	16 alatt	18 b. alatt	20 b. alatt

Tollbamondás és a fogalmazás helyesírásának értékelése

Mennyisége: 1. osztály: 70-80 betű
2. osztály: 150 betű
3. osztály: 200 betű
4. osztály: 250-300 betű

Értékelés: hibák a leírt betűk százalékában (Hibaszázalék)

	1. osztály	2. osztály	3. osztály	4. osztály
5	0-6%	0-5%	0-4%	0-3%
4	7-8%	6-7%	5-6%	4-5%
3	9-10%	8-9%	7-8%	6-7%
2	11-12%	10-11%	9-10%	8-9%
1	13%-	12%-	11%-	10%-

Tollbamondás értékelése					
negyed oldal		fél oldal		1 oldal	
0-2 hibapont	5	0-5 hibapont	5	0-6 hibapont	5
3-4 hibapont	4	6-7 hibapont	4	7-8 hibapont	4
5-6 hibapont	3	7-9 hibapont	3	9-11 hibapont	3
7-8 hibapont	2	10-13 hibapont	2	12-15 hibapont	2
9- hibapont	1	14- hibapont	1	16- hibapont	1

Javítási jelek: = súlyos hiba (2 pont)
— egyéb hiba (1 pont)

Súlyos hibatípusok	Évfolyam			
	1.	2.	3.	4.
Mondatkezdés		+	+	+
Mondatvégi írásjel (egyszerű mondat)	+	+	+	+
Tagolási hibák: - szóhatár	+	+	+	+
- elválasztás egyszerű esetekben		+	+	+
Magánhangzók időtartama a szavakban és a szavak végén a gyakorolt esetekben		+	+	+

Mássalhangzók időtartama (a kiejtés elve alapján) a szótövekben és a toldalékos alakokban			+	+
A kiejtéstől eltérő betűkapcsolatok (dj, dt, nj, lj, ts, tj) a gyakorolt esetekben		+	+	+
Ly és j a gyakorolt esetekben	+	+	+	+
Tulajdonnevek írása a gyakorolt esetekben			+	+
A tanult szófajok toldalékos alakjainak írása			+	+
A melléknév fokozása			+	+
Ige:				
— -ít, -ul, -ül jelölése			+	+
— a múlt idő jele			+	+
— az igekötő közvetlenül az ige előtt			+	+
— az igekötő az ige után			+	+
— az igekötő és az ige között más szó áll			+	+
Számnév:				
— sorszámnev				+
— keltezés				+
— fokozott határozatlan számnév				+
Betűcsere	+	+	+	+
Betűkihagyás	+	+	+	+
Ékezethiány	+	+	+	+
Szójegyzékben megadott szavak írása	+	+	+	+

Atlétikai teljesítményt értékelése

	1. osztály (csak tavasszal történik mérés)							
			3 (közepes)		4 (jó)		5 (jeles)	
		lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
40 m /mp	9.5 -	9.7-	8.5-9.5	8.7-9.7	8.01-8.4	8.3-8.6	0. -8.0	0.0-8.2
60 m /mp								
távolugrás / cm	0-189	0-159	190-209	160-179	210-229	180-199	230-	200-
kislabdahaj./m	0-9	0-6	10-13	6-8	14-17	9-14	18-	15-

	2. osztály							
	2 (elégséges)		3 (közepes)		4 (jó)		5 (jeles)	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
40 m /mp	8.6-	9.0-	8.4-8.5	8.6-8.9	8.0-8.3	8.2-8.5	0-7.9	0-8.1
60 m /mp								
távolugrás / cm	0-199	0-169	200-219	170-179	220-239	180-209	240-	210-
kislabdahaj./m	0-13	0-8	14-16	8-10	17-20	11-15	21-	16

3. osztály								
	2 (elégséges)		3 (közepes)		4 (jó)		5 (jeles)	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
40 m /mp								
60 m /mp	12.5-	12.9-	11.9- 12.4	12.1- 12.8	11.2- 11.8	11.6- 12	0-11.1	0-11.5
távolugrás / cm	0-209	0-179	210- 229	180- 189	230-249	190- 219	250-	220-
kislabdahaj./m	0-15	0-9	16-19	10-12	20-23	13-16	24-	17-

4. osztály								
	2 (elégséges)		3 (közepes)		4 (jó)		5 (jeles)	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
40 m /mp								
60 m /mp	12.1-	12.5-	11.6- 12.0	11.7- 12.4	11.1- 11.5	11.2- 11.6	0-11.0	0-11.1
távolugrás / cm	0-219	0-189	220- 239	190- 199	240-269	200- 229	270-	230-
kislabdahaj./m	0-16	0-11	17-20	12-14	21-24	15-17	25-	18-

Fizikai teljesítmény értékelése

2. osztály												
2000m/perc		helyből távol/cm		labdapassz 1 m-ről/30 mp		1 kg – os medicin/m		súlyponte m. / cm		hajlékonyság g /cm		Pont
F	L	F	L	F	L	F	L	F	L	F	L	
20:20	21:03	1.03	1.00	3	3	2.5	2.0	6	6	15	-15	1
19:21	19:31	1.09	1.06	6	6	3.2	2.7	10	10	-12	-12	2
17:55	18:03	1.15	1.12	9	9	3.9	3.5	14	14	-9	-9	3
16:33	16:40	1.21	1.18	12	12	4.6	4.3	18	18	-6	-6	4
15:19	15:29	1.27	1.24	16	15	5.3	5.0	22	22	-3	-3	5
14:30	14:33	1.33	1.30	20	18	6.0	5.4	26	26	0	0	6
13:35	13:38	1.39	1.36	24	21	6.7	5.8	30	30	3	3	7
13:14	13:20	1.45	1.42	28	24	7.4	6.2	34	34	6	6	8

12:30	12:50	1.51	1.48	32	27	8.1	6.6	38	38	9	9	9
12:00	12:07	1.57	1.54	36	30	8.8	7.0	40	40	12	12	10

3. osztály

2000m/perc		helyből távol/cm		labdapassz 1 m-ről/30 mp		1 kg – os medicin /m		súlyponte m. / cm		hajlékonyság g /cm		Pont
F	L	F	L	F	L	F	L	F	L	F	L	Pont
19:03	20:20	113	105	3	3	3,2	3,2	10	10	-12	-12	1
18:30	19:31	119	112	7	6	3,9	3,8	14	14	-9	-9	2
17:50	17:31	125	117	11	10	4,6	4,4	18	18	-6	-6	3
15:21	16:13	131	123	15	14	5,3	5,0	22	22	-3	-3	4
14:27	15:06	137	129	19	18	6,0	5,6	26	26	0	0	5
14:01	14:12	143	134	23	21	6,7	6,2	30	29	3	3	6
13:03	13:20	150	142	27	24	7,4	6,8	34	32	6	6	7
12:40	12:34	155	147	31	27	8,1	7,4	38	35	9	9	8
12:01	12:15	162	154	35	31	8,8	8,0	42	38	12	12	9
11:29	11:53	170	162	39	34	9,5	8,6	46	41	15	15	10

4. osztály

2000m/perc		helyből távol/cm		labdapassz 1 m-ről/30 mp		1 kg – os medicin /m		súlyponte m. / cm		hajlékonyság g /cm		Pont
F	L	F	L	F	L	F	L	F	L	F	L	Pont
17:09	19:50	120	120	6	3	3,7	3,7	12	10	-16	-16	1
16:06	18:28	125	125	10	6	4,4	4,4	16	14	-12	-12	2
15:00	17:09	135	130	14	9	5,1	5,1	20	18	-8	-8	3
14:07	15:54	141	138	18	12	5,8	5,8	24	22	-4	-4	4
13:16	14:49	150	144	22	15	6,5	6,2	28	26	0	0	5
12:30	13:57	156	150	26	20	7,2	6,6	32	29	4	4	6
11:53	13:07	162	157	30	25	7,9	7	36	32	8	8	7
11:25	12:22	168	164	34	30	8,6	7,4	40	35	12	12	8
11:09	12:02	175	170	38	35	9,3	7,8	44	38	16	16	9
10:49	11:42	180	178	42	40	10	8,2	48	41	20	20	10

Fizikai teljesítmény értékelése:

0-13 pont: gyenge / 2 /

14-25 pont: elfogadható /2/

26-34 pont: közepes /3/

35-43 pont: jó /4/

44-60 pont: kiváló /5/

Mérhető teljesítmények a felső tagozaton

Atlétikai teljesítményt értékelő táblázat 5.osztály								
atlétikai szám	elégséges (2)		közepes (3)		jó (4)		jeles (5)	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
40 m futás								
60 m futás	11,7 alatt	12,1 alatt	11,7-11,1	12,1- 11,5	11,0-10,5	11,4-10,7	10,4	10,6
100 m futás								
600 m futás	2:30 alatt	2:35 alatt	2:30-2:21	2:35- 2:31	2:20-2:11	2:30- 2:26	2:10	2:25
800 m futás								
távolugrás (cm)	220 alatt	210 alatt	220-259	210-249	260-299	250-279	300	280
kislabdahajítás (m)	20 alatt	13 alatt	20-22	13-15	23-24	16-19	25	20
súlylökés (m)								

Atlétikai teljesítményt értékelő táblázat 6.osztály								
atlétikai szám	elégséges (2)		közepes (3)		jó (4)		jeles (5)	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
40 m futás								
60 m futás	11,1 alatt	11,5 alatt	11,1-10,6	11,5-11,1	10,5- 10,1	11,0-10,5	10,0	10,4
100 m futás								
600 m futás	2:25 alatt	2:30 alatt	2:25-2:16	2:30-2:23	2:15- 2:11	2:22-2:14	2:10	2:13
800 m futás								
távolugrás (cm)	250 alatt	220 alatt	250-289	220-259	290-329	260-299	330	300
kislabdahajítás (m)	22 alatt	15 alatt	22-24	15-17	25-28	18-20	29	21
súlylökés (m)								

Atlétikai teljesítményt értékelő táblázat 7.osztály								
atlétikai szám	elégséges (2)		közepes (3)		jó (4)		jeles (5)	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
40 m futás								
60 m futás								

100 m futás	17,1 alatt	17,4 alatt	17,1-16,3	17,4-16,6	16,2-15,4	16,5-15,7	15,3	15,6
600 m futás								
800 m futás	3:25 alatt	3:30 alatt	3:25-3:16	3:30-3:21	3:15-3:01	3:20-3:11	3:00	3:10
távolugrás (cm)	270 alatt	250 alatt	270-299	250-279	300-339	280-309	340	310
kislabdahajítás (m)	24 alatt	17 alatt	24-27	17-19	28-33	20-25	34	26
súlylökés (m)	6,0 alatt	5,5 alatt	6,0-6,5	5,5-6,0	6,6-6,9	6,1-6,4	7,0	6,5

Atlétikai teljesítményt értékelő táblázat 8.osztály								
atlétikai szám	elégséges (2)		közepes (3)		jó (4)		jeles (5)	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
40 m futás								
60 m futás								
100 m futás	16,2 alatt	16,6 alatt	16,2-15,7	16,6-16,1	15,6-15,0	16,0-15,5	14,9	15,4
600 m futás								
800 m futás	3:20 alatt	3:25 alatt	3:20-3:11	3:25-3:16	3:10-2:51	3:15-3:01	2:50	3:00
távolugrás (cm)	300 alatt	280 alatt	300-329	280-299	330-359	300-329	360	330
kislabdahajítás (m)	26 alatt	18 alatt	26-30	18-20	31-36	21-26	37	27
súlylökés (m)	6,5 alatt	6,0 alatt	6,5-6,9	6,0-6,4	7,0-7,5	6,5-6,9	7,6	7,0

18.5. Az érdemjeggyel történő értékelés rendszeressége

a.) Érdemjegyek száma havonta:

- heti 1 órás tárgynál 1 jegy
- heti 2 órás tárgynál 1-2 jegy
- heti 3 órás tárgynál legalább 2-3 jegy
- heti 4, vagy ennél több órás tárgy esetében legalább 2-3 jegy

b.) A testnevelés altantárgyaként megjelenő néptánc 1- 1 osztályzattal értékelődik, amit elkülönítve jelölünk a naplóban, ez egy tantárgyi jegynek felel meg, s a továbbhaladásban mint testnevelés jegy számít be.

18.6. A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei

Meg kell adni a lehetőséget a tanulónak (pl. témazáró, felmérő stb.) pótlására, esetleges javítására akkor, ha a tanuló

- egészségügyi okok miatt,
- pszichés problémái miatt,
- az esetleges szociokulturális nehézségei miatt

nem adott számot tudásáról, vagy eredménytelen, minimumszint alatti volt a tanuló teljesítménye. A kialakult helyzet kellő mérlegelése után a szaktanár - indokolt esetben - adjon lehetőséget a pótlásra, illetve a javításra.

Az érdemjegy, a minősítés pótlására vonatkozó lehetőségről minden tanulót tájékoztatni kell.

Konkréten meg kell mondani a javítás, pótlás

- idejét,
- formáit,
- módját.

Az eredményről a tanulót és a szülőt is tájékoztatni kell. Felmentést adhatunk a beszámolási kötelezettség alól - természetesen a törvényesség keretein belül - a tanuló problémáinak (pl. egészségügyi, szociális) egyéni elbírálása alapján. Erről az osztályfőnökök, a szaktanár, az igazgató együttes megbeszélés után hoz döntést.

18.7. Az érdemjegyek, osztályzatok dokumentálásának módozatai

Az év közben kapott érdemjegyeket a KRÉTA naplóba és az e-ellenőrzőbe kell bejegyezni:

- piros szín alkalmazása - témazáró dolgozat
- félévi és tanév végi osztályzatok
- kék színnel - szóbeli felelet, órai munka
- zöld színnel - írásbeli dolgozat
- sárga színnel: - gyakorlati feladat, projektmunka, gyűjtőmunka
- fekete színnel - házi feladat, házi dolgozat, beszámoló. órai feladat, e-learning feladat, teszt feladat, szorgalmi feladat
- ciklámen színnel - másik intézményből hozott jegy

A tanév végi osztályzatokat naplókbán, bizonyítványokban, törzslapon dokumentáljuk, a törvényi előírásoknak megfelelően.

18.8. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelési rendszere

1.) Az értékelés szempontjai és formái:

a.) Magatartás:

A magatartás osztályzata a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodóan értékeli az iskolai és az iskolán kívüli fegyelmezettséget, viselkedést. Értékeli a társakhoz, a felnőttekhez való viszonyulást, a házirend betartását, saját és mások iránt érzett felelősségérzetet, az iskola vagyontárgyainak megóvását.

Hangsúlyozzuk, hogy az értékelésnél, a minősítésnél az iskola által támasztott erkölcsi követelmények jelentik a viszonyítási alapot.

A tanulók magatartását az 1-2. évfolyamon a félév végén, 1. évfolyamon a tanítási év végén is az osztályfőnök szóvegesen értékeli és minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzik. A szóveges értékelés megegyezik a többi évfolyamon alkalmazott négy fokozattal.

A 3-8. évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli. A magatartás félévi és év végi osztályzatát/értékelését az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe, illetve a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az értékelés négy fokozatban történik:⁴³

- példás (5);   jó (4);   változó (3);   rossz (2)

b.) Szorgalom:

A szorgalom jegy a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzésének színvonalát, a tanuló kötelességtudását értékeli.

A késések, az igazolatlan órák, az ellenőrzőhiányok elbírálásánál a mindenkori házirend szabályai érvényesek, és ezt ennek megfelelően kell figyelembe venni.

A tanulók szorgalmát az 1-2. évfolyamon az osztályfőnök szóvegesen minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzik. A 3-8. évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli. A szóveges értékelés megegyezik a többi évfolyamon alkalmazott négy fokozattal.

A szorgalom félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az értékelés négy fokozatban történik:⁴⁴

- példás (5);   jó (4);   változó (3);   hanyag (2);

A magatartás és a szorgalom elbírálásánál irányító, alapvető szempont, hogy a példás valóban példaként álljon, és kapjon elismerést nagyobb közösség előtt is.

Fontos lehet adott szituációban a tanulók előmenetelének egyéni elbírálása magatartásból és szorgalomból egyaránt. Az egyéni elbíráláskor szem előtt kell tartani az adott helyzet kialakulását befolyásoló tényezőket (pl. a tanuló családi körülményeit, egészségügyi állapotát stb.).

2.) A magatartás és szorgalom minősítésének fokozatai és az ezekkel kapcsolatos követelmények

A) Az iskolában a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;

---

⁴³ 2011. évi CXCV. tv. 54.§ (2) b);

⁴⁴ 2011. évi CXCV. tv. 54.§ (2) c);

- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzőkenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

b) Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon rendszeresen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály vagy az iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

c) Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül;
- feladatait nem teljesíti minden esetben;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

d) Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

B) Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a.) Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b.) Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek;

c.) Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d.) Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait folyamatosan nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

19. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások számonkérések rendje

19.1. Beszámoltatás módjai

1-4. évfolyam

A diákok folyamatos tanulását, felkészültségét, tudását az osztálytanítók rendszeres számonkéréssel ellenőrzik. A számonkérés fajtái:

- szóbeli- és írásbeli felelet,*
- témazáró dolgozat,*
- házi dolgozat (fogalmazás),*
- házi feladat,*
- órai munka értékelése,*
- szorgalmi feladat, gyűjtőmunka,*
- e-learning,*
- gyakorlati produktum (készsgtárgyakból, informatikából).*

5-8. évfolyam

A beszámoltatás, számonkérés formái:

témazáró,
szóbeli, írásbeli felelet,
órai munka értékelése,
gyakorlati produktum (kézségtárgyakból, informatikából),
házi feladat, házi dolgozat,
kiselőadás, beszámoló készítése, gyűjtőmunka,
tesztfeladat. e-learning.

Az írásbeli beszámoltatás formái iskolánkban:

- *írásbeli felelet:* egy- vagy több tanórán át tanult egység számonkérése.
- *témazáró dolgozat:* adott témakör anyagából íratott számonkérés. Megelőzi az összefoglalás, a gyakorlás, az ismétlés. Az összefoglaló óra után megjelöljük a dolgozat írásának pontos napját.
- *házi dolgozat (fogalmazás):* közösen megírt vázlat alapján otthon megírandó elbeszélés, vagy leírás. Értékelése az írásbeli felelettel megegyezik.

Egy tanítási napon a tanuló csak két témazáró dolgozatot írhat, legfeljebb egy másik tantárgyból írásbeli felelet lehetséges. Ha az osztályban több nevelő tanít, a témazárók írása egyeztetésre kerül. Tanítási szünetek (őszi, téli tavaszi) utáni első tanítási napon nem írathatunk dolgozatot.

A félévi és év végi osztályzatok megállapításánál a témazáróra adott jegyek hangsúlyosabb szerepet kapnak. Ha az érdemjegyek alapján nem lehet egyértelműen eldönteni a tantárgyi osztályzatot, akkor a témazáró jegyek alapján döntünk.

Az iskola igazgatója az SNI tanulóknál a Szakértői Bizottság javaslata alapján évente határozattal elrendelheti a mentesítés lehetőségét.

Rendszeres írásbeli felmérések

- Tanév elején valamennyi évfolyamon diagnosztikus mérésekkel tárjuk fel a tanulók induló tudását.
- Tanév közben évfolyamonként, tantárgyanként egységesített szempontok alapján témazáró dolgozatok (tematikus tudáspróbák).
- Tanév közben formatív mérésekkel szerzünk információkat folyamatosan a további fejlesztőmunkához.
- A tantervi követelmények teljesítéséről félévkor és a tanév végén kritériumorientált minősítő (szummatív) felméréssel győződünk meg.
- Bemeneti, kimeneti mérések iskolánk pedagógiai programjához kapcsolódóan.
- További mérések a 3.14. pontnál.

A szóbeli beszámoltatás formái iskolánkban:

- *Szóbeli felelet:* Szaktárgyi tananyag, tananyag gyakorlati alkalmazása- szóbeli elővezetéssel, tanult dalok, memoriterek, idegen nyelv szóanyaga;
- *Aktív órai munka*
- *Beszámoló, kiselőadás:* adott téma önálló feldolgozása és ismertetése

Szóbeli feleleteknél többféle mód kínálkozik a tanári segítségadásra, melynek célja azonban a tanuló ösztönzése a megtanult tudásanyag minél teljesebb bemutatására, a tanuló gondolkodtatására, összefüggések láttatására, és a tanuló tudásanyagának, képességszintjének minél sokoldalúbb feltérképezése. Célja lehet a hibajavítás is. Több lehetőséget kínál szóbeli értékelésre, ezáltal a segítő szándékú, motiváló hatása jelentős.

Mivel értékelése szubjektív tényezőktől függ, törekedni kell a korrektségre, következetességre, lehetőség szerint minél objektívebb értékelési rendszer kialakítására, egyenlő bánásmódra minden tanuló esetén, a pedagógiai program alapelveinek megfelelően. Különösen érvényes ez az énekes feleletekre, ahol a tanulók képességei közt igen jelentős eltérések lehetnek.

Tanulási nehézséggel küzdő tanulók esetén előnyben részesítendő, amennyiben ezt szakértői javaslat támasztja alá.

Gyakorlati beszámoltatás formái:

A) Egyes gyakorlati produktumok az írásbeli beszámoltatás elveinek megfelelően mérhetőek (pl. informatika órán végrehajtott, elmentett feladatsorok). Ezeket az írásbeli feladatok követelményrendszerének megfelelően értékeljük.

B) Rajz órán, technika órán elkészített tárgyak, rajzok, festmények. Ezeket a tanuló képességei – teljesítménye - szorgalma viszonylatában értékeljük.

A beszámoltatás elvei:

A számonkérés, beszámoltatás évfolyamonként eltérő, azonban az alábbi alapelveket kell szem előtt tartani:

- az írásbeli és szóbeli számonkérést lehetőleg egyenlő arányban alkalmazzuk,
- gyakorlati tárgykból (informatika, technika, ének, rajz, testnevelés) elsősorban a tanulók alkotásait, teljesítményét értékeljük,
- az írásbeli beszámoltatások formái közül a témazáró felmérés minősítése az írásbeli feleletnél nagyobb súllyal érvényesül,
- egy tanítási napon legfeljebb két témazáró felmérés íratható,
- tanítási szünetek utáni első tanítási napon, illetve első tantárgyi órán nem írathatunk dolgozatot,
- a témazáró megíratását egy héttel előtte közölni kell,
- az írásbeli feleletek eredményét a tanulókkal 10 tanítási napon belül ismertetni kell,
- a tanulók önálló ismeretszerzését kiemelten értékeljük,
- következetességre törekszünk, hogy a tanulóknak se a negatív, se a pozitív teljesítménye ne maradjon értékelés nélkül,
- írásbeli beszámoltatás esetén is fontos a gondolatok mondatba foglalása, a helyesírás és a külalak.

19.2. SNI tanulók számonkérésének formái, értékelés és minősítés szempontjai

Méltányosság elvei SNI tanulóknál:

A méltányosságon alapuló oktatásnak nem az a célja, hogy megszüntessen minden tanulási eredményben mért egyéni különbséget, hanem sokkal inkább egy olyan oktatási környezet kialakítása, amely hozzáférést biztosít minden tanuló számára saját egyéni képességei és készségei maximális fejlesztésére.

Az értékelésnél a méltányosság és a személyre szabottság elve kerül érvényesítésre a fentiek figyelembe vételével.

A minősítés alapja az Irányelv, a helyi tanterv ismeret-, követelményrendszere, valamint tanulóink önmagukhoz viszonyított fejlődése, a szakértői bizottságok általi javaslatok.

Az értékelés a pedagógiai folyamatban állandóan jelen van, de nem cél, hanem eszköz a pedagógus, a tanuló és a szülő számára.

Az értékelés elsődleges célja, hogy a tanulóknál az önértékelés képessége kialakuljon.

Az első osztálytól kezdve fokozatosan a saját képességeikhez mért fejlődés értékelésétől el kell jutni a nyolcadik év végére a helyi tanterv által előírt követelmények teljesítéséig.

Tanulóinknak elegendő alkalmat kell adni, hogy minél több területen ismerhessék meg magukat, próbálhassák ki képességeiket, tudásukat.

A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos, vagy tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulóinknál bizonyos esetekben az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása indokolt.

Amennyiben a szakértői vélemény az alábbi megállapításokat teszi:

- *Szóbeli számonkérés előtérbe helyezése:* ez esetben a szaktanár az írásbeli beszámoltatás helyett a szóbeli számonkérést alkalmazza legtöbb írásban történő (írásbeli felelet, témazáró dolgozat) számonkérés helyett. Az írásbeli számonkérések alternatív feladatokkal történnek (tesztek, feleletválasztásos, aláhúzos stb. feladatok).
- *Tantárgyrészek értékelése alóli mentesítés:* az adott tantárgyon belül az érintett tantárgyrész nem kerül minősítésre.
- *Tantárgy minősítése alóli mentesítés:* Ez esetben az igazgató határozatban elrendeli az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés-minősítés alóli felmentést tantárgyrészek, ill. tantárgyak vonatkozásában. Ehelyett azonban az igazgató más, szöveges értékelési és minősítési mód alkalmazását írhatja elő. Erről az igazgató esetileg dönt. /Köznevelési tv. 56. §. (1)/
A tantárgyi minősítés alól mentesített tanuló esetében szöveges értékelés tartalmazza, hogy a szakvéleményben javasolt fejlesztés hogyan valósult meg.
- *Hosszabb felkészülési- és munkaidő biztosítása írásbeli feladatoknál, számonkérés esetén:* valamennyi tantárgy esetén alkalmazandó.
- *Eszközhasználat engedélyezése:* a javasolt eszközök használata engedélyezett számonkérés esetén is. (lexikonok, helyesírási szótár, számítógép, számológép, szorzótábla)
- *Méltányos értékelési szempontok:* a szakértői javaslatnak megfelelően, a tanuló képességének, szorgalmának mértékéhez viszonyítva történjen.
- *SNI, BTMN-es szakvéleménnyel rendelkező egyéni munkarendű tanulmányokat folytató vizsgáztatásánál* is érvényesíteni kell a méltányossági szempontokat.

Beszámoltatás, számonkérés formái esetükben:

A helyi tantervben megfogalmazottakon túl az alábbiakkal egészül ki a SNI tanulók beszámoltatása, számonkérése.

- Szóbeli feleltetés:
  - nyílt kérdések alapján,
  - kész vázlat segítségével,

- látens feleltetés.
- Írásbeli feleltetés:
  - Feladatlapok, tantárgyi tesztek,
  - Feleletválasztásos (zárt végű) feladatok -alternatív választás,
  - Feleletalkotó (nyílt végű) feladatok egy-két szavas kiegészítés, rövid válasz,
  - Esszé típusú feladatokat nem kapnak.
- Házi dolgozat
  - gyűjtőmunka,
  - géppel írva is történhet.

(Lásd még: 2.10. – Tanulmányok alatti vizsgák szabályai)

19.3. Az értékelés elvei

- Számon kérni csak olyan ismeretet lehet, amelyet tanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott.
- A tanuló továbbhaladásához minden területen a minimális követelményt teljesíteni kell.
- A tantárgyi értékelés tükrözze a helyi tantervben megfogalmazott követelmények és a teljesítés viszonyát, a fejlődésben elért eredményt.
- Tárja fel az elmaradás, a hibák okait.
- Hangsúlyozza a pozitívumokat.
- Legyen folyamatos, segítse elő a rendszeres megerősítést.
- Törekedjen mindenkor valamennyi tantárgy tekintetében objektivitásra, méltányosságra.
- A tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás – képesség - teljesítmény egységében kell értékelni.
- A tantárgyi órákon a tanulók teljesítményét szövegesen vagy osztályzattal értékeljük.
- Szöveges, vagy osztályzattal, érdemjeggyel történő értékelésnél a helyi tanterv 3. 6. pontjának megfelelő értékelési rendszert alkalmazzuk.

a.) A szöveges értékelés területei:

- kitartó szorgalom az adott tantárgy tekintetében, vagy annak hiánya,
- kiemelkedően jó, vagy visszaeső tanulmányi teljesítmény,
- feladattudat, figyelmes munkavégzés az órán,
- órai munkák, órai aktivitás,
- íráskép, füzetvezetés.

b.) Érdemjeggyel történő értékelés:

- témazárók, dolgozatok,
- írásbeli, szóbeli feleletek,
- kiemelkedő órai munka,
- színvonalas kutatási munkák, gyakorlati feladatok,
- házi dolgozatok, házi feladatok, szorgalmi feladatok,
- beszámolók,
- tesztfeladatok, e-learning,
- memoriterek

Értékelési skálák kialakítása:

a.) Szöveges értékelésnél a tanulók tudásának dokumentálására az értékelő szöveget a tanárok, tanítók fogalmazzák meg egységes keretek között szerkesztett, munkaközösségek által megtárgyalt és elfogadott minták alapján.

b.) A tanulók tudásának írásbeli (témazárók, felmérések) értékeléséhez a teljesítmények minimuma és optimuma közötti (0-100 %) skálát a munkaközösségek tagjai megvitatják, majd a gyakorlatban a többség által elfogadott skálát egységesen használják.

Pedagógiai programunkban javaslatot teszünk az értékelési skálák minél optimálisabb kialakításához, segítve ezzel a szakmai munkaközösségek értékelési skáláinak kialakítását. A javaslatban szereplő teljesítményszázalékok általában elfogadottak, de a ponthatárok a követelmények időarányos tudásának függvényében változtathatók.

Szükséges mérlegelni a ponthatárok kialakításakor azt is, hogy a feladatok hány százaléka méri a tanulók minimális, továbbhaladáshoz szükséges tudását, illetve mennyi az optimum szintű feladat.

Javaslat a teljesítményszázalékok kialakításához:

a)	100 % - 91 %	5 (jeles)
	90 % - 76 %	4 (jó)
	75 % - 55 %	3 (közepes)
	54 % - 35 %	2 (elégséges)
	34 % - 0 %	1 (elégtelen)

b)	100 %- 91 %	5 (jeles)
	90 % - 76 %	4 (jó)
	75 % - 60 %	3 (közepes)
	59 % - 40 %	2 (elégséges)
	39 % - 0 %	1 (elégtelen)

Minimumszintű mérésekhez javasolt:

d)	100 % - 85 %	Megfelelt a továbbhaladáshoz szükséges teljesítmény minimum szintjének
	84 % - 50 %	Korrekciónak szükséges
	50 % alatt	Mivel ezek a feladatok minimum szintűek, ezért ezeknek a tanulónak a bemért tananyag újratanítása szükséges.

Tehetséggondozó feladatsorok teljesítményméréséhez javasolt

e)	100 % - 95 %	Kiváló a teljesítményed!
	94 % - 85 %	Jól dolgoztál!
	84 % - 70 %	Gyakorolj tovább!
	69 % - 50 %	Gyakorolj tovább!
	50 % alatt	Még gyakorolj sokat, most nem sikerült!

Grafikonok, diagramok, csoportmunka, projektek értékelésének elvei, formái

A projekteknek, egyéni munkáknak lehet valamilyen nagyon konkrét tantervi tartalomhoz és követelményekhez köthető céljuk. Ilyen esetekben az értékelés egyik célja annak meghatározása, hogy vajon ezeket a tantervi követelményeket milyen mértékben teljesítik a tanulási folyamat eredményeként a gyerekek.

Értékelhető:

- Maga a produktum, annak színvonala az előre megadott követelményekhez képest.
- Azok a kompetenciák, amelyeknek fejlesztését a projekt tervezése során megfogalmaztunk.
- Értékelni kell a munkát a *tanulás* szempontjából is, számba kell venni, hogy milyen tanulási folyamatok zajlottak le a projekt megvalósítási folyamatában szaktárgyi szempontból.
- Az együttműködés színvonala, szervezettsége a csoportokban, az együttműködési képesség fejlődése. Értékelni kell tehát a munkát a *társas kapcsolatok* alakulása szempontjából is. Számba kell venni, hogy miként tudott együtt dolgozni az adott csoport, voltak-e konfliktusok, és képesek voltak-e azokat kezelni.
- Értékelni kell a munkát az *egyén* szempontjából is. Hogyan tudott együtt dolgozni a csoporttal, voltak-e konfliktusai, és azok miként oldódtak meg, mennyit és hogyan tanult a projektmunka során, mennyire érzi azt hasznosnak stb.
- A projekt kivitelezése során tanúsított kreativitás.
- Az önálló munkavégzés fejlődése, mennyire voltak erre képesek a gyerekek, milyen problémák jelentkeztek.
- Az elkészült produktumok esztétikai színvonalának értékelése.

19.4. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának, értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanulók magatartását a Pedagógiai Programunk 3.6.9. pontjának megfelelő elvek és módok alapján minősítjük, értékeljük, osztályozzuk.

A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ÉS FEGYELMEZÉSÉNEK FOKOZATAI:

a.) Jutalmazások:

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- példamutató magatartást tanúsít,
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- az iskolai közösség érdekében közösségi munkát végez,
- iskolai és iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, előadáson, bemutatón vesz részt-vagy bármilyen más módon segít az iskola hírnevének megőrzésében, annak növelésében - az iskola jutalomban részesíti.

Jutalmazások fajtái:

- 1.) Szaktanári, tanítói, napközis nevelői írásbeli dicséret;
- 2.) Osztályfőnöki írásbeli dicséret (részeseül: tanulmányi munka, közösségi tevékenység, körzeti, kistérségi versenyek: 1-3 helyezettei);
- 3.) Igazgatói írásbeli dicséret (részeseül: jeles tanuló, megyei és regionális döntő 1-6 helyezettei, országos döntők résztvevői az 1-12. helyezettek kivételével);
- 4.) Nevelőtestületi írásbeli dicséret (részeseül: kitűnő tanuló, országos döntők 1-12. helyezettei);
- 5.) Közösségek nevelőtestületi dicsérete;
- 6.) Jó tanuló, jó sportoló (egyéni) nevelőtestületi dicséret;

(A 3-6. fokozatokat a tanulóifjúság előtt ismertetni kell!)

A jutalmazást adott esetben a bizonyítványba és a KRÉTA naplóba be kell vezetni.

A jeles, kitűnő év végi tanulmányi eredményt, kiemelkedő közösségi tevékenységet, versenyen nyújtott kiemelkedő teljesítményt tanév folyamán közös programmal, tanév végén könyvvel lehet jutalmazni.

b.) Fegyelmezések:

Azt a tanulót, aki:

- a tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- a házirend előírásait megszegi,
- árt az iskola hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

- 1.) Szaktanári, tanítói, napközis nevelői, ügyeletes tanári, osztályfőnöki írásbeli figyelmeztetés
- 2.) Osztályfőnöki intés
- 3.) Igazgatói figyelmeztetés
- 4.) Igazgatói intés
- 5.) Igazgatói megrovás
- 6.) Nevelőtestületi megrovás
- 7.) Meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása,
- 8.) Áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába,
- 9.) Eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától,
- 10.) Kizárás az iskolából.
- 11.) Fegyelmi eljárás (2011.CXC. tv. 58.§ (5) alapján 10 éven aluli gyermek ellen nem indítható, a 9. és 10. pont tanköteles tanuló esetén nem alkalmazható.)

(A 3-11. fokozatot a tanulói fűjúsággal ismertetni kell!)

A büntetést írásba kell foglalni a KRÉTA naplóba bevezetni, valamint a szülő tudomására juttatni.

A jutalmazás és fegyelmezés alkalmazásánál indokolt esetben nem kell ragaszkodni a fokozatok betartásához.

Érdemjegy és osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz!

20. Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tananyag feldolgozásának, az ismeretek gyarapításának, a készségek alakításának és megszilárdításának az iskolában két terepe van: a tanórai és az otthoni munka.

A tananyag feldolgozásának menetében minden olyan feladat, amelyet a tanítási időn kívül (otthon, napközi) egyéni munkával végeznek a tanulók, ebbe a kategóriába tartoznak.

Házi feladat célja: az ismeretek megszilárdítása, emlékezetbe vésése, valamint további gyakoroltatása, önálló feldolgozás, a következő tananyag előkészítése.

A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

A házi feladat típusai:

A) Írásbeli házi feladat

- Tankönyv, feladatgyűjtemény feladatainak megoldása
- Tesztek
- Házi dolgozatok
- Másolási feladatok
- Illusztrációk készítése
- Kiselőadásra történő felkészülés

B) Szóbeli házi feladat

- Tartalmi összefüggések elsajátítása
- Szabályok, fogalmak, bevésése
- Házi olvasmányok
- Memoriterek

C) Gyűjtőmunka

(könyvtári anyagok, szemléltető eszközök, természetes anyagok, stb.)

Írásbeli házi feladat:

A pénteki napok tanóráin a tanuló ugyanannyi házi feladatot kaphat, mint a hét többi tanítási napján. Ezek péntek délután elkészíthetők, így a hétfégi zavartalan pihenést nem befolyásolják.

Célja: képet ad a nevelőnek, hogy az új ismereteket mennyire sajátították el a tanulók, hol van szükség korrekcióra, további gyakorlásra.

Írásbeli feladatok jellege: teszt, tankönyvi feladat, példatári feladat, munkafüzet feladatai, cím alapján leíró, másolás, vázlat, illusztráció készítése.

Előkészítés: a feladatokat minden esetben elő kell készíteni, azaz irányt kell mutatni a megoldáshoz.

Szóbeli házi feladat

A tanórán elsajátított ismeretek bevésése, megszilárdítása, összefüggések, szabályok fogalmak bevésése, gyakorlása. A tanulók beszédképességének fejlesztése.

Ebbe a kategóriába soroljuk a kötelező memoritereket, valamint a kötelező olvasmányokat.

Szóbeli feladatot minden nap kaphatnak a tanulók, időpontot illetően nincs korlátozás.

A tanulás elvárt alapja: tankönyv, munkafüzet, tanórai vázlat.

Elvek és korlátok:

- Tartalmilag legyen összhangban az órán feldolgozott tananyaggal.
- Mennyisége legyen arányos a tanuló terhelhetőségével, az ellenőrzésre fordítható idővel.
- A házi feladat kijelölésében a tanulók érdeklődésében, felkészültségében megmutatkozó egyéni különbségekhez való alkalmazkodás (az oktatás differenciálása) érvényesüljön.
- A pedagógus által kiadott házi feladat megfelelően előkészített legyen.
- A házi feladat mennyiségénél és minőségénél fokozottan figyelni kell az otthoni munka kiegészítő, ismereteket továbbfejlesztő jellegére.
- Az ellenőrzés terjedjen ki a házi feladat tényére és tartalmára egyaránt.
- A házi feladatot a pedagógus egyéni megítélése szerint értékelje.
- Az önként vállalt feladatok (referátum, gyűjtőmunka, szemléltetőeszköz-készítés, megfigyelés) értékelése a szorgalmi jegyben jut kifejezésre, mely a félévi, év végi jegyet minden esetben emeli.

Az otthonra maradó feladatok belső arányainak kézben tartása folyamatos koordinációt igényel, és ez a pedagógusok feladata.

21. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásra a kötelező etika/ hit-és erkölcsstan oktatása során kerül sor, a szülők írásbeli nyilatkozatának megfelelően. (Bővebben 14.1.)

Tantárgyi csoportbontásra is sor kerülhet adott évfolyamon, ha azt a tanulócsoport érdeke, a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése indokoltá teszi, s ezt a szaktanár kezdeményezi. Ebben az esetben a csoportbontásról a munkaközösség dönt, a törvényben előírt csoportlétszám keretek betartása mellett.

21.1. A hit- és erkölcsstan órák szervezésének elvei

- Az egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan órák megszervezése órarendbe ágyazottan, az etika órákkal azonos időpontban történik.
- A **köznevelési törvénynek** megfelelően az egyházi jogi személynek a feladata a hit- és erkölcsstanoktatás megszervezése -ennek keretében különösen
  - a) a hit- és erkölcsstan oktatás tartalmának meghatározása,
  - b) a hit- és erkölcsstan oktatásra való jelentkezés lebonyolítása,
  - c) a hit- és erkölcsstan oktatásban közreműködő személy alkalmazása és ellenőrzése,
  - d) a foglalkozások ellenőrzése.
- Az iskola a hit- és erkölcsstanoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket - így különösen a helyiségek rendeltetésszerű használatát, valamint a jelentkezéshez és működéshez szükséges feltételeket - az intézményben rendelkezésre álló eszközökkel biztosítja.
- Amennyiben az egyházi jogi személy nem tud gondoskodni a hitoktató, hittantanár szakszerű helyettesítéséről, az iskola köteles a hit- és erkölcsstan órán részt vevő tanulók felügyeletéről gondoskodni.
- A szervezés módjairól részletesen lásd a 3.4.1-es alpontban.

21.2. Egyéb foglalkozások szervezésének elvei:

Foglalkozások időkerete NAT 2012 alapján

A köznevelési törvény a tanulók időkeretét az alábbi táblázatban foglalja össze, melyet 2013/2014-től alkalmazunk, felmenő rendszerben. Kifutó rendszerben, utoljára a 2022/2023. tanévben.

Évfolyam	Gyermek, tanuló heti óraszám, testneveléssel	Osztályok heti időkerete - órában	Különbözet - órában
Első	25	52	27
Második	25	52	27
Harmadik	25	52	27
Negyedik	27	55	28

Ötödik	28	51	23
Hatodik	28	51	23
Hetedik	31	56	25
Nyolcadik	31	56	25

A tanulók heti foglalkoztatási időkerete a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben (NAT 2020 alapján)

Évfolyam	Gyermek, tanuló heti óraszám, testneveléssel	Osztályok heti időkerete - órában	Különbözet - órában
Első	24	52	28
Második	24	52	28
Harmadik	24	52	28
Negyedik	25	55	30
Ötödik	28	51	23
Hatodik	28	51	23
Hetedik	30	56	26
Nyolcadik	30	56	26

A heti időkeret a 2011. évi CXC. tv. 28.§. (4) értelmében az iskolában, az egyes évfolyamok, osztályok, tanítási év közben a tanítási hetek között átcsoportosítható.

A táblázatban feltüntetett tanulói kötelező óraszámok és az osztályok engedélyezett időkeretének különbsége **egyéb foglalkozások megtartására, illetőleg osztálybontásra vehető igénybe.**

A köznevelési törvény szerint egyéb foglalkozások: a tanórán kívüli foglalkozások, valamint az egyéni vagy csoportos fejlesztő foglalkozások.

„2011. évi CXC. tv. 27.§. (5) Az általános iskola, [...] köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszámát és az osztályok engedélyezett heti időkeret különbsége terhére a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, továbbá az első–negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy–három fős foglalkozásokat. Tehetséggondozásra és felzárkóztatásra osztályonként legalább további heti egy-egy óra biztosított az osztályok meghatározott időkerete felett.

(6) Ha az elsőtől a negyedik évfolyamokra járó tanuló eredményes felkészülése azt szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozásokon vegyen részt. E rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a tanköteles tanuló tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt második vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot.

(7) A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt magántanulónaként tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében

történő felkészítésére az iskolának tanulónként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között.”

Egyéb foglalkozások szervezése

A foglalkozások megszervezésének módját érintő egyik legalapvetőbb változás, amely 2013. szept. 1-én lépett életbe, hogy az iskolának minden nap legalább 16.00 óráig biztosítani kell különböző foglalkozásokat, valamint 17.00 óráig a gyermekek felügyeletét. A köznevelési törvény **55.§. (1)** értelmében azonban az igazgató a tanulót a szülő kérelmére felmentheti – az általános iskolában tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól.

A tanítási órák és az egyéb foglalkozások között a tanulók részére minimum 10 perc szünetet biztosítunk. A szünetek, ideértve a főétkezésre biztosított hosszabb szünet rendjét is, az iskola házirendje határozza meg.⁴⁵

Téritésmentesen igénybe vehető szakkörök, tanulmányi foglalkozások

A választható foglalkozások, szakkörök tanévenként változhatnak – a pedagógusellátottság függvényében.

Hagyományosan az alábbi délutáni foglalkozások között választhatnak tanulóink:

a) Szakkör, énekkar

- A tanulók igényeinek megfelelően, érdeklődésük kielégítésére, képességeik fejlesztésére, pályaválasztásuk elősegítésére az iskola költségvetési előirányzatok terhére szakkörök működhethetnek. A szakkör vezetésével az igazgató az iskola pedagógusát vagy külső szakembert bíz meg. A vezető a szakkör működéséért szakmailag, pedagógiaiilag és anyagilag felelős.
- A szakköröket, foglalkozásokat az intézmény olyan módon szervezi meg, hogy biztosítsa velük a tanulók 16.00 óráig történő foglalkoztatását.
- A szakkörnek tagja lehet önkéntes jelentkezés alapján minden olyan tanuló, akit érdeklődésénél fogva az osztályfőnök és a szaktanár erre alkalmasnak tart. Ha a szükséges létszámot (minimálisan 10 tanuló) a szakkörvezető nem tudja biztosítani, akkor a további működésről az iskola igazgatója dönt.
- A szakkörökre, énekkarra történő jelentkezés önkéntes, de egész tanévre szól.
- A szakkör működési rendjét és munkatervét a szakkörvezető készíti el, az igazgató hagyja jóvá. A szakkör a tanulók szélesebb körét is vonja be a munkájába pályázatok kiírásával, házi versenyek rendezésével, kirándulások szervezésével stb.
- A szakkörvezető és a szakköri tagság javaslata alapján az igazgató kizárhatja a tanulót a szakkörből, ha fegyelmezetlenségével a munkát akadályozza.
- A tanulóifjúság ének-, zenekultúrájának, az iskolai ünnepélyek érzelmi, esztétikai nevelő hatásának emelése, valamint a közösségi érzés fejlesztése céljából énekkar szervezhető. Az énekkar a tanév teljes időtartamában, a heti rendszerben rögzített időpontban, heti egy tanítási órában tarthat foglalkozásokat.

---

⁴⁵ 20/2012. EMMI rendelet 16.§. (3)31

- A szakköri és énekkari órák megtartásáról, valamint a mulasztásról naplót kell vezetni. A szakköri foglalkozásokon az önkéntes, az énekkari foglalkozásokon, valamint a szerepléseken a kijelölt tanulók kötelezően vesznek részt.

b) A képességek differenciált fejlesztésére a szükségletek alapján a következő foglalkozásokat kell szervezni:

- *felzárkóztatás* (lemaradások pótlására);

- *tehetséggondozás* keretében a kivételes képességű gyerekek felkészítése pályázatokra, tanulmányi versenyekre, speciális képzésű gimnáziumi osztályokba, vetélkedőkre.

A foglalkozási csoportok létszáma 1-3 fő. A megtartott foglalkozások anyagát, valamint a foglalkoztatott tanulók neveit a foglalkozást vezető pedagógus a KRÉTA naplóba vezeti.

c) Napközis foglalkozás

A napközis csoportok száma a mindenkori pedagógus ellátottságnak megfelelő. A 2014/15. tanévtől kezdődően 6 tanulócsoportban biztosítjuk a napközis felügyeletet és foglalkozást.

- 1. csoport: 1. osztály tanulóiból
- 2. csoport: 2. osztály tanulóiból
- 3. csoport: 3. osztály tanulóiból
- 4. csoport: 4. osztály tanulóiból
- 5. csoport: 5-6. osztályok tanulóiból
- 6. csoport: 7-8. osztályok tanulóiból;

A felsős napközis csoportok összetétele létszámtól függően módosulhat az intézményvezető döntése alapján.

A napközis felügyelet és foglalkozások a tanítási órák végétől 16.00 óráig tartanak.

A tanulók felügyeletét összevont csoportban látja el a kijelölt napközis pedagógus 16.00-17.00 között.

d) Tanulói felügyelet szünidőben, tanítás nélküli munkanapokon.

A csoportlétszám alsó határa – mely esetben az iskola a tanulók felügyeletét biztosítja – 10 fő.

e) Testmozgás, testedzés, iskolai sportkör

Intézményünkben valamennyi évfolyamon megvalósul a mindennapos testnevelés, melybe integrálva néptánc oktatás is folyik, továbbá helyi tantervünknek megfelelően biztosítjuk az úszás oktatást is. Ezt kiegészítik a napközis foglalkozásokon biztosított sportolási lehetőségek, illetve az iskolai sportköri foglalkozások valamennyi évfolyamon. Az iskolai sportkör (ISK) működésének feltételeit az iskola biztosítja. Megszervezhető sportágak és tevékenységi csoportonként legalább heti kétszer 45 percben. Vezetheti testnevelő tanár, vagy a jászabályban előírt végzettségű szakedző.⁴⁶ Iskolánkban jelenleg testnevelő és tanító által megtartott ISK foglalkozások működnek, atlétika, labdarúgás, szabadidősportok gyakorlására, illetve sakk-szakedző vezetésével sakk tanulható. Ezen

---

⁴⁶ 157/2004. (V.18.) Korm. Rendeletben szerinti képesítés, ha felsőoktatási intézmény által szervezett, legalább 120 órás pedagógiai továbbképzésben részt vett.

túlmenően támogatjuk diákjaink új sportágakkal való ismerkedését közös bemutatók, sporttáborok szervezésével, tagtoborzás támogatásával, hely biztosításával, az iskolán kívüli sporteredmények elismerésével, jutalmazásával. Hagyományosan jó kapcsolatot ápol az intézmény a Kunszállási Sportegyesülettel, a Kiskunfélegyházi Birkózó Sportegyesülettel.

f) Tanítási órán kívüli feladatok

Iskolánk nagy hangsúlyt fektet a tanítási órán kívüli feladatok szervezésére, ehhez legtöbbször a saját erőn kívül pályázati, alapítványi forrásokat veszünk igénybe, ezért a tanításon kívüli foglalkozások igen változatos képet mutathatnak, ha a különböző tanítási éveket vizsgáljuk.

Ilyen tanítási órán kívüli feladataink, foglalkozásaink:

- vetélkedőkön, pályázatokon, szemléken való részvétel,
- iskolarádió működtetése,
- sportrendezvények,
- hangverseny- vagy színházlátogatás,
- mozilátogatás,
- tanulmányi-és osztálykirándulások,
- osztályprogramok szervezése,
- túrák, kerékpározás,
- diákönkormányzatos programok szervezése,
- táborozások, külföldi utazások stb.

22. Nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Településünkön nem él jelentősebb létszámú nemzetiség. A NAT követelményrendszere célként tűzi ki a magyarországi nemzetiségek kultúrájának megismertetését, azokat lehetőség szerint – elsősorban a tankönyvek által kínált tananyagok, szemelvények útján – közvetítjük tanulóink felé, nyitottságra, befogadó-készségre nevelve őket.

23. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi gyermeknek joga van képességeinek minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására.

Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, mely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Iskolánk – többek között – az alábbi módokon nyújt segítséget számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- a tanulók sokoldalú megismerésével, egyéni képességeik, attitűdjeik feltérképezésével
- a kulcskompetenciák fejlesztésében,

- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztésével,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulással,
- a differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelésével,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű oktatás-neveléssel,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával, szociális juttatások biztosításával, pályázatokkal,
- gyermek-és ifjúságvédelmi munkával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátításával, és alkalmazásával a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelésével a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálásával,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú neveléssel.

24. Egészségnevelési- és környezeti nevelési elvek

Pedagógiai elveinket az 1. Melléklet és 2. Melléklet tartalmazza

25. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Intézményünkben kiemelt fontosságúnak tartjuk a szövegértés-és a matematikai kompetenciák, illetve a tanulói képességek rendszeres mérését, mivel ezek eredményei alapján további fejlesztési célok tűzhetők ki. Ezért alsó tagozaton az alábbi méréseket minden évben elvégezzük:

- Bemeneti mérés 1. osztályban: DIFER
- Szövegértés és matematikai kompetenciák mérése 2. évfolyam végén, szükség esetén: DIFER
- 8. évfolyamon 2. félévben matematika és magyar nyelv, irodalom tantárgyakból – vizsgaszituáció megteremtésével, szintfelmérés céljával
- 6. és 8. évfolyamon első idegen nyelvből szóbeli mérés, az idegen nyelvi méréssel összekapcsolva
- e-Dia mérés felmenő rendszerben 1-8. évfolyam
- MATALENT mérés alkalomszerűen a 4. évfolyamon
- Tehetségvizsga az 5. évfolyamon (alkalomszerűen)

26. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

I. A pedagógiai program érvényességi ideje:

1. Az iskola 2013. szeptember 1. napjától az első és az ötödik évfolyamon szervezi meg először nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.
1. A 2013. szeptember 1-én felmenő rendszerben bevezetett, 2018 augusztusában módosított Pedagógiai Program 2018. szeptember 1. napjától érvényes.
2. A módosított Pedagógiai Program 2020. szeptember elsején kerül bevezetésre.
3. Az új NAT tartalmi elemei alapján a nevelő-oktató munka 2020. szeptember 01-én az első és ötödik évfolyamon kezdődik el.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
  - A nevelők munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
2. Jogszabályi változások esetén a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítania kell.

III. A pedagógiai program módosítása:

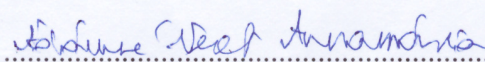
1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
  - az iskola igazgatója;
  - a nevelőtestület bármely tagja;
  - a nevelők szakmai munkaközösségei;
  - a szülői közösség;
  - az iskola fenntartója.
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását a diákönkormányzat képviselői útján az iskola vezetésének javasolhatják.
3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé. Azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.
4. A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

27. A pedagógiai program elfogadására és jóváhagyására vonatkozó záradékok

A Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola pedagógiai programját a nevelőtestület a 2022. november 28-án tartott ülésén 11/2022 (11. 28.) határozattal elfogadta.

A Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola pedagógiai programját a mai napon jóváhagytam.

Kelt: Kunszállás, 2022. november 28.

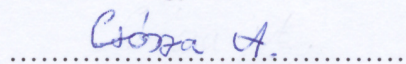

Ádámné Vereb Annamária
intézményvezető

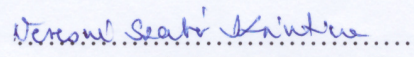

Egyetértését (véleményét) nyilvánította:

A Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola alsó tagozatos munkaközössége 2022. november 28-án tartott ülésén 3/2022 (11. 28.) határozattal, a pedagógiai program tartalmával egyetértett.

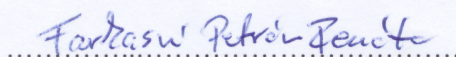

munkaközösségvezető

A Kunszállási Tóth Pál Általános Iskola felső tagozatos munkaközössége 2022. november 28-án tartott ülésén 3/2022 (11. 28.) határozattal, a pedagógiai program tartalmával egyetértett.

munkaközösségvezető

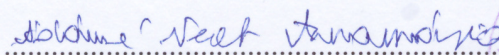
A Pedagógiai Programban és mellékleteiben foglaltakat a Szülői Közösség véleményezte, tartalmával egyetértett.

Kunszállás, 2022. 11. 25.

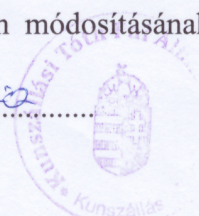

Farkasné Petróczi Renáta
SZK elnök

Az iskola diákönkormányzatának tájékoztatást nyújtottam a Pedagógia Program módosításának tartalmáról.

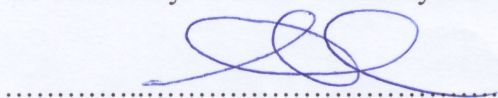

Ádámné Vereb Annamária
intézményvezető

A Pedagógiai Programban és mellékleteiben foglaltakat az Intézményi Tanács véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kunszállás, 2022.

Almási Roland Márk
Intézményi Tanács elnöke